

Jaarverslag en Jaarrekening 2018

Voorwoord

Met het jaarverslag legt het college van B&W verantwoording af over het gevoerde beleid over het jaar 2018. De leidraad voor het gevoerde beleid is vastgelegd in de programmabegroting 2018 en het beleidsplan 2014-2018 en 2018-2022, beide een nadere vertaling van het coalitieakkoord Rosendaal'74-PAK.

De opzet van deze jaarrekening is gelijk aan de vernieuwde opzet van de begroting waarbij zowel de cijfermatige als beleidsmatige verantwoording zo veel mogelijk binnen de afzonderlijke programma's is opgenomen.

Belangrijke resultaten in 2018

- De opening van de nieuwe school
- De viering van 200 jaar Rozendaal
- Het openstellen van de vacature voor een kroonbenoemde burgemeester
- Het besluit over de uitbesteding van een aantal taken waaronder burgerzaken aan Rheden
- Het besluit over de sloop van de Steenhoek en daarmee voor een nieuwe ontwikkeling op die locatie
- Nagenoeg alle kavels op De Del uitgeven of in optie

Het financieel resultaat over 2018

Het financiële resultaat van de jaarrekening 2018, inclusief de mutaties op reserves, bedraagt € 1.258.000 bij een begroot resultaat van € 51.000. Het verschil van € 1.207.000 is nagenoeg geheel toe te rekenen aan de tussentijds te nemen winst op De Del voor een bedrag van € 1.172.000. Het restantvoordeel van € 35.000 wordt veroorzaakt door een aantal kleinere plussen en minnen die bij de afzonderlijke programma's worden toegelicht.

11 juni 2019

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris,
W.G. Pieterse-Pook

de burgemeester,
drs. E. Weststeijn-Vermaat

Inhoudsopgave

OPBOUW EN LEESWIJZER VAN DE JAARSTUKKEN 2018	3
HET JAARVERSLAG	4
PROGRAMMAVERANTWOORDING 2018	5
PROGRAMMA 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING	6
PROGRAMMA 1: VEILIGHEID	14
PROGRAMMA 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	17
PROGRAMMA 3: ECONOMIE	20
PROGRAMMA 4: ONDERWIJS	22
PROGRAMMA 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	26
PROGRAMMA 6: SOCIAAL DOMEIN	29
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	37
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING	41
PARAGRAFEN	46
INLEIDING	46
PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN	47
PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	49
Staat van Reserves en Voorzieningen (inclusief toelichting op mutaties)	53
PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	57
PARAGRAAF 4 FINANCIERING	59
PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING	60
PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN	65
PARAGRAAF 7 GRONDBELEID	71
PARAGRAAF 8 INFORMATIEVEILIGHEID	72
DE JAARREKENING	75
HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	76
ANALYSE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID	79
WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)	80
OVERZICHT (LOPENDE) INVESTERINGEN EN KREDIETEN	82
GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING PER 31 DECEMBER 2018	83
TOELICHTING OP DE BALANS	87
ACTIVA	87
PASSIVA	89
(OVERIGE) NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN	91
SINGLE INFORMATION, SINGLE AUDIT (SISA)	93
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	94

Opbouw en leeswijzer van de Jaarstukken 2018

JAARVERSLAG

Het Jaarverslag 2018 bestaat uit twee delen:

- A. programmaverantwoording
- B. paragrafen.

A. Programmaverantwoording

In de programma's wordt per beleidsonderdeel een uiteenzetting gegeven over het gevoerde beleid en is er daarnaast een analyse op de cijfermatige verschillen opgenomen.

De opzet van deze jaarrekening sluit zoveel mogelijk aan op de begroting. In de opzet is bij alle drie de W-vragen (Wat hebben we bereikt?, Wat hebben we daarvoor gedaan? en Wat heeft het gekost?), telkens duidelijk de relatie naar de primitieve begroting (begroting vóór wijzigingen) gelegd.

Wat wilden we bereiken?

Bij de eerste W-vraag: "wat wilden we bereiken" is de doelstelling uit de programmabegroting voor 2018 overgenomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bij de beantwoording van deze vraag is een tabel opgenomen waarin de voornemens uit de begroting zijn opgenomen met een toelichting op de uitvoering hiervan.

Bij dit onderdeel hebben we geconstateerd dat in de begroting onder de voornemens ook bepaalde ontwikkelingen binnen dat programma zijn beschreven. Dat is dan niet gelijk ook een daadwerkelijk voornemen. In deze jaarrekening is de tabel "voornemens" dan ook beperkt tot die voornemens waarbij een toelichting op de uitvoering relevant is.

Wat heeft het gekost?

De laatste W-vraag "wat heeft het gekost?" wordt toegelicht op de volgende wijze:

- De gerealiseerde baten en lasten en het saldo (het resultaat) van het programma in vergelijking met de primaire begroting en de begroting na wijziging.
- Een toelichting op de cijfermatige afwijkingen tussen de realisatie en de begroting na wijziging.

Daarnaast zijn de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves per programma in de financiële tabel opgenomen.

In de financiële tabellen is soms sprake van afrondingsverschillen van € 1 doordat de cijfers achter de komma niet getoond worden.

Beleidsindicatoren en verbonden partijen

Elk programma wordt afgesloten met de, sinds 2018, wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren en vermelding van de relevante verbonden partijen voor dat onderdeel.

B. Paragrafen

In de paragrafen worden vanuit een dwarsverband op de programma's diverse onderwerpen, vooral op het vlak van de bedrijfsvoering, behandeld. Er zijn zeven voorgeschreven paragrafen waarvan op hoofdlijnen zowel de uitkomsten als de financiële afwijkingen (waar van toepassing) nader worden toegelicht. Sinds 2017 is hier de paragraaf Informatieveiligheid aan toegevoegd.

JAARREKENING

In de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het overzicht van baten en lasten. Tevens bevat deze een recapitulatieoverzicht waarin de totalen per programma zijn opgenomen van:

- de werkelijke cijfers van 2017;
- de begroting na wijziging van 2018;
- de werkelijke cijfers van 2018;
- het saldo van 2018.

Daarnaast bevat de jaarrekening de balans met toelichting en is de bijlage in verband met "Single information, Single audit" (SiSa) opgenomen alsmede de controleverklaring van de accountant.

Deel 1

Het jaarverslag

Programmaverantwoording 2018

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Internationaal personen- en familierecht;
- Besluit Burgerlijke stand;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Burgerlijk Wetboek;
- Paspoortwetgeving;
- Wegenverkeerswetgeving;
- Wet Basisregistratie Personen (BRP);
- Wet justitiële documentatie;
- Wet bescherming persoonsgegevens;
- Kieswet;
- Rijkswet op het Nederlandschap;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Wet WOZ (waardering onroerende zaken);
- BBV (besluit begroting en verantwoording);
- Wet fido (financiering decentrale overheden)

Wat wilden we bereiken?

- Het op democratische en efficiënte wijze laten functioneren van de bestuursorganen raad, burgemeester en wethouders en burgemeester (alsmede de organisatie), gebaseerd op de strategische visie van de gemeente.
- Het zorgvuldig en op juridisch correcte wijze registreren van privacygevoelige persoonsgegevens teneinde met gebruikmaking van die gegevens op klantvriendelijke wijze formele persoonsdocumenten en -gegevens te verstrekken, formele handelingen ten aanzien van de burgerlijke staat van personen te verrichten, te voltrekken en te bekrachtigen en ter zake diensten te verstrekken.
- Het op zorgvuldige, klantvriendelijke en correcte wijze – gevraagd en ongevraagd - verstrekken van relevante informatie aan inwoners en andere belanghebbenden over het gemeentelijk beleid, gemeentelijk functioneren en gemeentelijke activiteiten.
- Zorgdragen voor goed financieel beheer, opdat de gemeente Rozendaal financieel gezond blijft.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<i>Bestuur</i> Procedure burgemeester	In 2018 is de procedure voor de herbenoeming van de burgemeestersvacature succesvol afgerond, deze heeft op 14 februari geleid tot de installatie van mevrouw Weststeijn.
Kaderstelling en besluitvorming	In 2018 zijn met de raad kaderstellende besprekingen gevoerd en besluiten genomen over: <ul style="list-style-type: none">• Grondexploitatie de Del (jaarschijf)• Uitgangspunten begroting 2019 en meerjarenbegroting• Nota reserves en voorzieningen• Nieuwe subsidieverordening• Koersnotitie Duurzaamheid• Nota speelvoorzieningen• Archeologische waarden- en verwachtingenkaart• Nieuwe APV• Randvoorwaarden en ontwikkelingsvisie Steenhoek• Koers organisatieontwikkeling

Voornemen	Realisatie
<p>Bestuursondersteuning</p> <p>Rozendaal 200 jaar</p>	<p>In 2018 zijn 3 hoorzittingen van de bezwaarschriftencommissie gehouden. De commissie adviseerde 2 bezwaarschriften gegrond te verklaren en het derde ongegrond te verklaren. Een vierde bezwaarschrift werd zonder hoorzitting niet-ontvankelijk verklaard.</p> <p>In het kader hiervan heeft het college de volgende activiteiten ondersteund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activiteiten op het kasteel; • Plaatsen borden op invalswegen; • Openlucht concert Zoom met een Meet en Greet; • Rozendaalse buitendag; • Uitgave van een boek Rozendaal 200 jaar.
<p><i>Burgerzaken</i></p> <p>Gemeenteraadsverkiezingen maart 2018</p> <p>Huwelijken</p> <p>Basis Registratie Personen (BRP)</p>	<p>De verkiezingen zijn goed verlopen waarbij de drie lokale partijen ieder 3 zetels hebben verkregen. De nieuwe raadsleden zijn op 29 maart 2018 geïnstalleerd en de wethouders zijn op 24 april 2018 benoemd.</p> <p>In 2018 zijn er in totaal 47 huwelijken gesloten waarvan 5 gratis, 7 bescheiden huwelijken en 10 op een zaterdag en/of avond en 1 op een zondag.</p> <p>De huwelijksvoltrekkingen vonden plaats op het gemeentehuis, Kasteel Rosendaal, The Hunting Lodge en de kerk van Rozendaal. De laatste 3 locaties verzorgen hierbij zelf de commerciële activiteiten.</p> <p>De BRP voldeed tijdens de zelfevaluatie van 2018 aan de BIG-eisen.</p>
<p><i>Beheer overige gebouwen</i></p> <p>Nieuwe bestemming Torckschool met bijzondere aandacht voor het servituut</p>	<p>Het onderzoek naar de mogelijkheden van verkoop van de Torckschool is in 2018 gestart.</p>
<p><i>Overhead (zie ook par. Bedrijfsvoering)</i></p> <p>Representatie</p>	<p>Op 2 januari werd de Nieuwjaarsreceptie gehouden. Op 4 mei verzorgde de gemeente weer de jaarlijkse bijeenkomst in de Kerk van Rozendaal en werd de Stille Tocht naar oorlogsgraven op begraafplaats Rosendaal gehouden waar kransen werden gelegd. Het college legde overdag bloemen bij de drie gedenkplaatsen in de gemeente Rozendaal.</p> <p>In 2018 waren drie bruidsparen 60 jaar getrouwd en waren er zes 50-jarige bruidsparen. De 50- en 60-jarige bruidsparen ontvingen een bloemstuk van de gemeente en de burgemeester bezocht, als betrokkenen daar prijs op stelden, het bruidspaar thuis.</p> <p>Op 19 en 20 juni 2018 zijn de infobijeenkomsten gehouden voor de nieuwe inwoners in de raadszaal van het gemeentehuis. Op allebei de avonden een opkomst van een twintigtal nieuwe inzittenden van de gemeente Rozendaal. Dit jaar verdeeld over twee avonden, vanwege de oplevering van de nieuwbouwwijk den Dael.</p> <p>In 2018 is er in Rozendaal geen Koninklijke Onderscheiding uitgereikt.</p>

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
Lokale initiatieven steunen (o.a. van de kinderburgemeester en de Rozendaalse Buitendag) en in een vroegtijdig stadium de dialoog met inwoners aangaan	Uitgangspunt van beleid. In mei 2019 is een start gemaakt met "Buurt aan Tafel", een initiatief dat verder vorm en inhoud geeft aan het versterken van inbreng en betrokkenheid op buurniveau. Alle delen van Rozendaal worden via dezelfde formule bezocht in de loop van 2019 en daarna.
Gezonde financiële positie behouden	De jaarrekening 2018 sluit met een positief resultaat, voor 2019 en verder is sprake van een structureel sluitende begroting en de weerstandsratio is meer dan uitstekend
Burgerparticipatie	Er zijn stappen gezet via het initiatief "Buurt aan Tafel", er volgt nog een memo over Burgerparticipatie.
Jaarlijkse inventarisatie onder inwoners over verbeterpunten	Op 7 mei 2019 is de eerste Buurt aan Tafel-avond gehouden. Dit wordt voortgezet per buurt op passende wijze en in passende frequentie.
Informatie via website sneller openbaar	Ingevoerd per 29 mei 2018. In de tweede helft van 2019 wordt de digitale raadpleegbaarheid via de site gemakkelijker en gebruiksvriendelijker door de invoering van Ibabs (papierloos vergaderen).
Social return als gunningscriterium meenemen bij (omvangrijke) inkoop- en aanbestedingstrajecten	Uitgangspunt van beleid. "Social return on investment" (SROI) is, voor de grotere aanbieders al een basisvoorwaarde bij de regionale inkoop sociaal domein.
Een eenvoudig, éénduidig en transparant subsidiebeleid	De Nieuwe Algemene subsidieverordening is in 2018 vastgesteld en op 1-1-2019 inwerking getreden. De subsidieregeling Sociaal domein 2018-2022 is vastgesteld in januari 2019. De nieuwe kaders ondersteunen een eenvoudige, eenduidige en transparante uitvoeringspraktijk.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve * begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
0.1 Bestuur	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	42.710	42.710	46.546	3.836
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	22.225	22.225	16.760	-5.465
0.4 Overhead	25.975	25.975	43.695	17.720
0.5 Treasury	70.138	70.138	70.739	601
0.61 OZB woningen	333.388	333.388	343.790	10.402
0.62 OZB niet-woningen	53.171	53.171	44.388	-8.783
0.64 Belastingen overig	0	0	0	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	2.354.706	2.309.884	2.571.502	261.618
0.8 Overige baten en lasten	0	0	3.220	3.220
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0
totaal baten	2.902.312	2.857.491	3.140.640	283.149
Lasten				
0.1 Bestuur	316.474	328.214	380.176	-51.962
0.2 Burgerzaken	22.215	24.247	30.231	-5.984
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	8.745	8.745	4.607	4.138
0.4 Overhead	1.300.100	1.416.547	1.433.664	-17.117
0.5 Treasury	0	0	0	0
0.61 OZB woningen	7.500	7.500	7.147	353
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0	0	0	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	0	217.633	-217.633
0.8 Overige baten en lasten	10.000	30.056	0	30.056
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	5.825	-5.825
totaal lasten	1.665.034	1.815.309	2.079.283	-263.974
Saldo van baten en lasten	1.237.279	1.042.182	1.061.356	19.174
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	37.866	1.975.232	1.915.129	-60.103
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	6.686	1.802.472	1.781.492	20.980
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	31.180	172.760	133.637	-39.123
Geraamd resultaat	1.268.459	1.214.942	1.194.994	-19.948

*primitief = zoals door de raad bij begrotingbehandeling vastgesteld

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 20.000 nadelig

De toelichting is beperkt tot (in verhouding) materiele bedragen en directe lasten en baten die ook daadwerkelijk van invloed zijn op het resultaat van de jaarrekening.

Bestuur

De overschrijding van € 50.000 wordt veroorzaakt doordat vanaf maart de vergoeding van raadsleden flink is verhoogd. Hier staat in 2018 overigens een gelijke vergoeding binnen de algemene uitkering tegenover.

Burgerzaken

Per saldo is sprake van een nadeel van € 2.000. Dat wordt veroorzaakt door een afrekening van het Kasteel over 2017 voor een bedrag van € 3.500 (doorbetaling huwelijken). Hier staat een voordeel van € 1.500 tegenover dat wordt vooral veroorzaakt door een hoger aantal afgegeven reisdocumenten dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden.

Overhead

Per saldo is er bij de overhead geen sprake van een onder- of overschrijding, er is wel sprake van een aantal voor- en nadelen die elkaar opheffen. In onderstaande tabel zijn de baten en lasten samengenomen van de verschillende onderdelen.

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Personeelslasten	998.974	1.030.746	-31.772
Overige personeelslasten	23.715	25.102	-1.387
ICT	147.718	130.344	17.374
Huisvesting (inclusief baten)	42.442	33.648	8.794
Overige organisatiekosten	138.055	151.706	-13.651
Tractie	39.668	18.423	21.245
Totaal	1.390.572	1.389.969	603

In de paragraaf Bedrijfsvoering is op die onderdelen van de overhead een nadere toelichting opgenomen.

OZB

Bij de OZB is sprake van een geringe meeropbrengst en een onderlinge verschuiving daarin door het gereedkomen van de woningen op De Del (de gronden werden voorheen als niet-woning aangemerkt).

Algemene uitkering

De algemene uitkering valt € 260.000 hoger uit dan begroot. Dat wordt vooral veroorzaakt door een bijdrage vanuit de zogenaamde bommenregeling voor het project De Del van € 217.000. Om boekhoudkundige redenen is dat bedrag ook als "fictieve kosten" opgenomen en vervolgens als "fictieve inkomst" bij programma 8 als bijdrage aan het project.

Per saldo is er dan sprake van een voordeel van € 43.000 op de algemene uitkering. Dat bedrag bestaat enerzijds uit € 58.000 als vergoeding voor de verhoging van de vergoeding aan de raadsleden en € 12.000 uit een bijdrage "stropenpot Sociaal Domein" (beide voordelen) en voor € 27.000 uit een aantal posten binnen de algemene uitkering die lager uitvallen zoals de vergoeding voor de Participatiewet en de uitkeringsfactor.

De kans is overigens vrij groot dat de algemene uitkering over 2018 uiteindelijk nog lager uitvalt. De algemene uitkering is namelijk gekoppeld aan de rijksuitgaven (de zogenaamde trap-op-trap-af-systematiek). Het is inmiddels bekend dat het Rijk over 2018 minder heeft uitgegeven dan begroot. Bij de meicirculaire (waarschijnlijk verschijnt deze begin juni) zal duidelijk worden hoeveel de gemeente Rozendaal zal moeten terugbetalen.

Overige baten en lasten

Onderdeel van de overige baten en lasten is de structurele post onvoorzien van € 10.000. In 2018 is deze post als volgt gewijzigd:

Jaarlijks bedrag voor onvoorzien	10.000
Bijramen: post onvoorzien voor organisatieontwikkeling	25.000
Bijramen: saldo van turap 1	21.517
Aframen: saldo van turap 2	-11.432
Aframen: saldo van turap 3	-15.029
Eindsaldo post onvoorzien	30.056

Standaard worden de saldo's van de tussenrapportages verrekend met de post onvoorzien. Daarnaast is (op basis van de kredietaanvraag in 2017) voor de organisatieontwikkeling een post onvoorzien bijgeraamd. Dat bedrag is echter niet besteed en blijft in de algemene reserve dus beschikbaar voor dat doel. Ogenscheinlijk lijkt hier dus sprake van een voordeel, echter bij het staatje over de reserves is zichtbaar dat de onttrekking aan de reserve ook achterwege blijft, per saldo wordt het resultaat van de jaarrekening door de post onvoorzien dus met € 5.000 beïnvloed.

Daarnaast is onder de baten de vrijval binnen de voorziening dubieuze debiteuren van € 3.000 zichtbaar.

VPB

De vennootschapsbelasting (over de fiscale winst) is alleen van toepassing bij het project De Del. Bij de opzet van dat project is destijds de verwachte vennootschapsbelasting becijferd op € 150.000.

Er is nog veel onduidelijkheid over wat uiteindelijk de definitief door de belastingdienst vastgestelde VpB voor het project gaat zijn. Zowel voor de aangifte van de voorlopige en definitieve VpB hebben we gespecialiseerde ondersteuning ingeschakeld Tot nu toe zijn de volgende acties uitgevoerd:

	2016	2017	2018
Voorlopige aanslag over 2016	24.000		
Definitieve aanslag over 2016			2.070
Voorlopige aanslag over 2017		24.000	
Definitieve aanslag over 2017			-19.778
Voorlopige aanslag over 2018			23.533
Definitieve aanslag over 2018			pm
	24.000	24.000	5.825

Zowel in 2016, 2017 als 2018 is (op basis van een eerste inschatting) een bedrag van afgerond € 24.000 aan vennootschapsbelasting afgedragen via een voorlopige aanslag. In 2018 heeft onze adviseur definitieve aangiften opgesteld over de jaren 2016 en 2017. Dit is in 2018 gecorrigeerd, samen met de voorlopige aangifte over 2018 komt dat uit op een last in 2018 van € 5.825. Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening was onze adviseur bezig met het opstellen van de definitieve aanslag over 2018. Hierbij wordt ook de tussentijdse ontwikkeling van de VpB-wetgeving meegenomen wat er toe zou kunnen leiden dat eerder totaal ingeschatte bedrag van € 150.000 een stuk lager uitvalt. Uiteindelijk dient de belastingdienst alle aanslagen ook nog definitief vast te stellen, er bestaat nog geen enkel zicht op het tijdstip daarvan.

De fiscale winst is overigens iets anders dan de boekwinst die gerealiseerd wordt en waarvan een tweede deel nu bij deze jaarrekening moet worden genomen, zie hiervoor programma 8.

Mutaties in reserves

In onderstaande tabel zijn de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves nader uitgesplitst

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Onttrekkingen				
Instellen reserve energietransitie	0	100.000	100.000	0
Aangifte VPB	0	0	2.430	2.430
Diverse onttrekkingen obv nota reserves en voorzieningen	0	1.661.966	1.661.966	0
Jaarlijkse onttrekking reserve kapitaallasten	37.866	37.866	14.694	-23.172
Organisatieontwikkeling (besluit uit 2017)	0	135.000	110.000	-25.000
Aanschaf ledverlichting en investering zonnepanelen	0	40.400	26.040	-14.360
Totaal onttrekkingen	37.866	1.975.232	1.915.129	-60.103
Toevoegingen				
Vaste dotatie tbv schilderwerk	6.686	6.686	0	6.686
Diverse stortingen obv nota reserves en voorzieningen	0	1.661.966	1.661.966	0
Storting startbedrag in reserve energietransitie	0	100.000	100.000	0
Storting reserve kaplast voor investering zonnepanelen	0	33.820	19.526	14.294
Totaal toevoegingen	6.686	1.802.472	1.781.492	20.980
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	31.180	172.760	133.637	-39.123

Instellen reserve energietransitie en diverse mutaties o.b.v. de nota reserves en voorzieningen

Voor een bedrag van ruim € 1,7 miljoen zijn dit verschuivingen tussen verschillende reserves die op basis van de voorschriften via de jaarrekening tot uitdrukking moeten worden gebracht.

Aangifte VPB

Het betreft hier niet de VPB zelf maar de externe ondersteuning bij het doen van de aangifte.

Jaarlijkse onttrekking reserve kapitaallasten

Hier is € 23.000 minder onttrokken dan begroot. Dit komt omdat de vervanging van de trekker en de mercedes voor de buitendienst vertraging heeft opgelopen. Er is binnen de overhead (onderdeel traktie) dan ook sprake van lagere kapitaallasten dan begroot (zie ook de paragraaf Bedrijfsvoering).

Organisatieontwikkeling

In 2017 is een krediet van € 140.000 beschikbaar gesteld (waarvan in 2017 € 5.000 is besteed) voor de organisatieontwikkeling. Dat bedrag had betrekking op “meerkosten” voor de tijdelijke invulling van de vacatures op burgerzaken en financiën, de inzet van de verandermanager en een post onvoorzien van € 25.000. De post onvoorzien is niet aangewend en wordt in deze jaarrekening dus ook niet aan de algemene reserve onttrokken en blijft daarmee voor dit doel beschikbaar.

Aanschaf ledverlichting en zonnepanelen

De kosten voor de aanschaf van de ledverlichting bedragen ruim € 6.000 (onderdeel van overhead) en worden onttrokken aan de algemene reserve. De investering in de zonnepanelen is met een bedrag van € 19.000 lager uitgevallen dan begroot. Dat bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve en in de reserve kapitaallasten gestort, hieruit wordt in de komende jaren een bedrag ter grootte van de kapitaallasten onttrokken.

Ogenschijnlijk leidt het saldo van de onttrekkingen en de toevoegingen tot een nadeel van € 40.000, hier staan echter op andere plekken in de jaarrekening voordelen voor hetzelfde bedrag tegenover.

Incidenteel versus structureel

De financiële afwijkingen zijn ofwel fluctuaties of van incidentele aard behalve de hogere vergoeding voor raadsleden. Deze bedraagt op jaarbasis € 75.000. Bij de kadernota wordt duidelijk wat hiervan het effect op de meerjarenbegroting is.

Incidenteel

Verder is binnen de algemene uitkering € 217.000 ontvangen voor de bommenregeling, dit bedrag is zowel onder de baten als de lasten verantwoord. Daarnaast bedraagt de voorlopige VpB-aangifte € 5.825 en is er sprake van vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren voor een bedrag van € 3.000. Tot slot is in 2018 € 110.000 besteed aan een combinatie van organisatieontwikkeling en de meerkosten van inhuur voor burgerzaken en financiën.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Rekening Rozendaal 2018
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	8	8
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	7,3	7,3
Apparaatskosten (€ per inwoner)	867	825
Externe inhuur (% van de totale loonsom)	19%	35%
Externe inhuur (de totale kosten inhuur externen)	143.255	348.477
Overhead (% van totale lasten)	26%	30%

Voor deze indicatoren zijn geen landelijke cijfers bekend omdat ze gebaseerd zijn op eigen gemeentelijke gegevens. Ten aanzien van inhuur wordt opgemerkt dat veel gemeenten geen afzonderlijke budgetten voor inhuur ramen maar dat die budgetten onderdeel zijn van de toegestane reguliere formatie. Bij de jaarrekening wordt vervolgens duidelijk welk deel hiervan is ingezet voor de inhuur van externen. De afwijking ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt doordat een deel van de vaste formatie (vacatureruimte) tijdelijk wordt ingevuld met externe inhuur.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen

Het gemeenschappelijk orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het gemeenschappelijk orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. Daarnaast verricht de VNG een aantal gemeenschappelijke taken voor gemeenten. Jaarlijks worden bij de algemene ledenvergadering die taken en de financiering daarvan door de leden vastgesteld.

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 1: Veiligheid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Politiewet 2012;
- Wet op de veiligheidsregio's;
- Drank- en Horecawet;
- Algemene Plaatselijke verordening (APV).

Wat wilden we bereiken?

Het streven naar zo veilig mogelijke leefomstandigheden voor de inwoners, zulks zoveel als mogelijk gebaseerd op beleid, actuele plannen en meetbare doelen en prestaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Crisisbeheersing en Brandweer Rampenplannen	Ook in 2018 is er weer een bestuurlijke oefening voor Rozendaal op het gemeentehuis van Rheden in De Steeg gehouden. Daarnaast hebben beide locoburgemeesters een training crisisbeheersing gevolgd.
Openbare orde en veiligheid APV Politie Overige beschermende maatregelen	De APV voor Rozendaal is in 2018 geactualiseerd en in zijn geheel opnieuw vastgesteld. Het woninginbraakpreventieplan is in september 2018 geëvalueerd. Het WhatsApppreventieproject (burgerinitiatief) is in 2018 uitgebreid met een vierde groep voor de nieuwe wijk de Del. Eind 2018 is door de raad het integrale veiligheidsplan voor Rozendaal 2018-2022 vastgesteld.

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
Aandacht voor preventie en bewustzijn en stimuleren eigen initiatief	We ondersteunen WhatsApp-groepen Buurtpreventie van bewoners en stimuleren de start van nieuwe groepen. Er is periodiek aandacht voor preventie in "In de Roos".
Aandacht voor voldoende surveillance door de politie	Komt regelmatig aan de orde tijdens het overleg van de burgemeester met de teamchef van politie district IJsselwaarden.
Bij toename inbraken de van inzet cameratoezicht overwegen	De inbraakcijfers zijn tot op heden niet toegenomen. Blijft punt van aandacht.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.725	1.725	2.043	318
totaal baten	1.725	1.725	2.043	318
Lasten				
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	77.425	77.425	79.526	-2.101
1.2 Openbare orde en veiligheid	7.745	7.745	6.098	1.647
totaal lasten	85.170	85.170	85.624	-454
Saldo van baten en lasten	-83.445	-83.445	-83.581	-136
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-83.445	-83.445	-83.581	-136

Op dit programma is geen sprake van noemenswaardige financiële afwijkingen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Gr < 25.000	peiljaar
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)	303	2015	82	113	2017
Harde kern jongeren (aantal per 10.000 jongeren)	in 2018 komen te vervallen				
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	0	2016	Geen data	0,9	2017
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	3,3	2016	1,3	3,1	2017
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	6,7	2016	6,7	2,6	2017
Vernielingen/beschadigingen openbare ruimte (aantal per 1.000 inwoners)	3,3	2016	4,7	4,2	2017

Algemene opmerking ten aanzien van de beleidsindicatoren voor alle programma's

In deze jaarrekening is de "score" uit de begroting overgenomen (met daarbij het peiljaar van **dat** moment) en de meest actuele score (met daarbij het peiljaar van **dit** moment). Zo is het cijfer van "Verwijzingen Halt" afkomstig van bureau Halt en had bij de begroting nog betrekking op 2015, bij deze jaarrekening heeft het cijfer betrekking op 2017.

Ten behoeve van een eventuele vergelijkbaarheid met andere gemeenten zijn de gegevens in de tabellen, integraal overgenomen van de website "waarstaatjegemeente" (stand van zaken per 25 april 2019). Ten opzichte van eerdere boekwerken is met ingang van deze jaarrekening gekozen voor een vergelijking met het gemiddelde van alle gemeenten in de klasse < 25.000 inwoners in plaats van alle Nederlandse gemeenten.

De indicatoren geven een beeld van de stand van zaken binnen een gemeente op een bepaald onderwerp maar lenen zich minder goed om op basis daarvan direct conclusies te trekken. Bovendien is soms lastig in te schatten wat de impact van gemeentelijk handelen op een indicator is. Door deze cijfers wel meerjarig op te nemen ontstaat er eventueel wel zicht op een trend die aanleiding kan zijn voor nader onderzoek.

Specifiek

Het aantal verwijzingen Halt betekent voor Rozendaal 1 jongere. Ten aanzien van “diefstallen uit woning”: hieraan wordt op diverse manieren veel aandacht besteed.

Verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

- De uitvoering van de gemeentelijke taak op basis van de Wet ambulancevoorziening en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- De gemeentelijke taken op basis van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (de GGD taken).

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wegenverkeerswet (WVW);
- Wegenwet (WW);
- De Wet Personenvervoer (WP);
- Het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan (NVVP);
- Het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP).

Wat wilden we bereiken?

- Zorgdragen voor een geordende en veilige verkeersafwikkeling en -circulatie.
- Het in regionaal verband handhaven van het bestaande openbaar vervoersnet en het terugdringen van de automobiliteit door alle vervoerssystemen goed op elkaar te laten aansluiten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Verkeer, wegen en water Wegen Groot onderhoud De Genestetlaan Onkruidbestrijding Evaluatie wijze van bestrijding	De raad heeft hiervoor een krediet beschikbaar gesteld op 11 december 2018. Uitvoering in 2019. De onkruidbestrijding is goed uitgevoerd en heeft geen klachten opgeleverd. Evaluatie heeft uitgewezen op de ingeslagen wijze door te gaan
Openbaar vervoer Handhaving bestaande openbaar vervoersnet	Het openbaar vervoersnet (buslijn 8) is aangaande Rozendaal conform de afspraak gehandhaafd

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
Asfalt vervangen door klinkers (bij groot onderhoud)	Hiertoe is voor wegen binnen de bebouwde kom (met uitzondering van doorgaande wegen) besloten op 30 oktober 2018. De eerste weg waar dit is uitgevoerd is de De Genestetlaan.
Verkeersveiligheid (met partners) vergroten van: <ul style="list-style-type: none"> • De Schelmseweg • Rotondes • Kruispunt Rosendaalselaan/Kerklaan • Berg en Heideweg 	In 2018 is, in overleg met de provincie, de oversteek aan de Schelmseweg aangepast en verkeersveiliger gemaakt. Andere knelpunten zijn in beeld gebracht door een verkeerskundig bureau. Uitvoering van maatregelen zal in 2019 plaatsvinden.
Evalueren verkeersafwikkeling rond de nieuwe school en zo nodig infrastructuur aanpassen	De evaluatie vindt in de loop van 2019 plaats.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
2.1 Verkeer en vervoer	0	92.750	69.503	-23.248
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0
totaal baten	0	92.750	69.503	-23.248
Lasten				
2.1 Verkeer en vervoer	91.715	439.215	438.820	395
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0
totaal lasten	91.715	439.215	438.820	395
Saldo van baten en lasten	-91.715	-346.465	-369.318	-22.853
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	268.992	262.683	-6.310
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	36.221	50.463	7.273	43.191
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-36.221	218.529	255.410	36.881
Geraamd resultaat	-127.936	-127.936	-113.908	14.028

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 14.000 voordelig

Verkeer, wegen en water

Onderdeel van deze post is de reconstructie van het fietspad Koningsweg. De bijbehorende begrotingswijziging conform raadsbesluit is in zijn geheel in 2018 verwerkt omdat in dat jaar het zwaartepunt lag. Het project is echter al wel in 2017 gestart. Het financiële verloop over beide jaren ziet er als volgt uit:

	Raming	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Afwijking
Investering	347.500	23.984	327.912	-4.396
Subsidie provincie	92.750	23.984	69.503	737
Reserve fietspaden	254.750	0	258.409	3.659
saldo	0	0	0	0

De kosten vallen iets hoger uit dan de raming, evenals de subsidie en als gevolg daarvan ook de onttrekking aan de reserve fietspaden.

Het reguliere budget voor verkeer, wegen (waaronder ook openbare verlichting/gladheidsbestrijding) en water bedraagt € 91.715. Hierop is in 2018 (€ 438.000 - € 327.000 voor het fietspad) ruim € 110.000 uitgegeven. Per saldo is er dus sprake van een overschrijding van € 20.000 die veroorzaakt wordt door de onderzoekskosten naar aanleiding van het dodelijk fietsongeval (€ 5.000), de renovatie van het monument voor het gemeentehuis en herstel van wegen rondom de nieuwe school dat geen onderdeel van het krediet van de school was.

Mutatie in reserves

In onderstaande tabel zijn de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves nader uitgesplitst.

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Onttrekkingen				
Onderhoud fietspad	0	254.750	258.410	3.660
Kapitaallasten armaturen Arnhemse Allee	0	14.242	4.273	-9.970
Totaal onttrekkingen	0	268.992	262.683	-6.310
Toevoegingen				
Storting in reserve kapitaallasten tbv armaturen	0	14.242	4.273	9.970
Jaarlijkse storting onderhoud wegen	36.221	36.221	3.000	33.221
Totaal toevoegingen	36.221	50.463	7.273	43.191
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-36.221	218.529	255.410	36.881

Onderhoud fietspad

Dit betreft de onttrekking voor de reconstructie van fietspad Koningsweg.

Armaturen Arnhemse Allee

De investering in de armaturen bedraagt in 2018 € 4.200, het restant volgt in 2019. Dat bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve en in de reserve kapitaallasten gestort, hieruit wordt in de komende jaren een bedrag ter grootte van de kapitaallasten onttrokken.

Jaarlijkse storting onderhoud wegen

Met ingang van de begroting 2019 is gekozen voor een andere wijze van het onderhoud aan de wegen, meer klinkers in plaats van asfalt, en de financiering ervan. Voortaan wordt het onderhoud geactiveerd en worden hiervan de kapitaallasten in de begroting opgenomen. Bij de berekeningen daarvoor is uitgegaan van de feitelijke stand op 1 januari 2018. Hiermee kan in 2018 dus al een deel van de storting in de onderhoudsreserve vervallen. Dit leidt tot een voordeel van € 33.000.

Incidenteel versus structureel

De reconstructie van het fietspad Koningsweg was incidenteel. De lasten hiervoor bedroegen in 2018 € 327.000, hier stond een eenmalige bijdrage van € 69.000 aan subsidie van de provincie tegenover en een onttrekking aan de reserve fietspaden voor het restant van € 258.000.

Beleidsindicatoren

De eerder voor dit programma voorgeschreven beleidsindicatoren zijn in 2018 komen te vervallen.

Verbonden partijen

Niet van toepassing bij dit programma.

Programma 3: Economie

Onderwerp van het programma

De gemeente kent geen bedrijventerreinen en nauwelijks bedrijven, behalve een redelijk groot aantal ZZP-ers. Het relevante taakveld voor dit programma betreft momenteel vooral economische promotie.

Wat wilden we bereiken?

- Participatie in voor Rozendaal relevante regionale ontwikkelingen.
- Bevorderen van toeristische en recreatieve activiteiten in brede zin.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Economische promotie Toerisme, recreatie en VVV Bevorderen van toeristische en recreatieve (regionale) activiteiten in brede zin	In 2018 is begonnen met de voorbereidingen van de theatervoorstellingen landGOEDfestival op vijf verschillende locaties in vijf verschillende gemeenten.

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
Rozendaal klimaatneutraal (via langetermijnvisie en concrete uitvoeringsagenda)	In september 2018 is de koersnotitie Duurzaamheid gepresenteerd. In de julivergadering 2019 komt een uitvoeringsagenda aan de orde.
Planning gereed voor transitie van gebouwde omgeving naar aardgasvrij (uiterlijk 2021)	Is onderdeel van de uitvoeringsagenda
In gesprek met providers blijven voor snel internet	KPN heeft aangegeven dat de snelheden binnen de gemeente Rozendaal geen aanleiding geven om het bestaande koperleidingnetwerk aan te passen. Verwachting is dat in de toekomst ook over het bestaande koperleidingnetwerk internet met een hogere snelheid gerealiseerd kan worden. De gemeente blijft monitoren wat de ontwikkelingen zijn.
Ondersteuning initiatieven om landgoederen en kastelen langs de Veluwezoom beter op de kaart te zetten	Dit wordt meegenomen in het kader van het Gelders Arcadië. Het landGOED-festival in de zomer van 2019 is hier een goed voorbeeld van.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	0	0	0	0
totaal baten	0	0	0	0
Lasten				
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	2.535	2.535	2.591	-56
totaal lasten	2.535	2.535	2.591	-56
Saldo van baten en lasten	-2.535	-2.535	-2.591	-56
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-2.535	-2.535	-2.591	-56

Op dit programma is geen sprake van noemenswaardige financiële afwijkingen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Gr < 25.000	peiljaar
Funciemenging (%)	42,5%	2016	39,2%	47,7%	2017
Vestigingen (bedrijven, per 1.000 inwoners van 15 t/m 74 jaar)	181	2016	155	127	2018

Verbonden partijen

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Leisurelands

Leisurelands verricht werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 4: Onderwijs

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Leerplichtwet 1969;
- Regeling Regionale Meld- en coördinatiefunctie (RMC);
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB);
- Wet passend onderwijs;
- Wet op de Expertisecentra (WEC);
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO);
- Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO).

Wat wilden we bereiken?

In onze gemeente bestaat ongeveer 20% van de inwoners uit jongeren tot 19 jaar. Voor deze groep bestaat een groot deel van het leven uit onderwijs. Voor deze jongeren willen we een zorgeloze ontwikkeling stimuleren. Daarnaast blijft ook het Volwassenenonderwijs van belang, als tweede kans of als onderdeel van het levenslang leren. Bovengenoemde visie willen we verwezenlijken door: het behartigen van openbaar basisonderwijs en het verzorgen van diverse gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen, waaronder begrepen leerplicht, logopedie, onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer en volwasseneneducatie, volgens de daarvoor geldende wettelijke verplichtingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Openbaar onderwijs Monitoring op onderwijs en jeugdhulp in regio Zutphen	Deze monitoring is een continu proces. De gemeente heeft zich voor 4 jaar, t/m 2019, gecommitteerd aan een onderwijs-zorghulpstructuur voor het samenwerkingsverband regio Zutphen. "Het Rhedens" is hierbij aangesloten.
Onderwijshuisvesting Opleveren nieuwe school Oprichting VVE	De nieuwe school is conform planning en binnen budget opgeleverd en op 27 november in gebruik genomen. In 2018 zijn voorbereidingen getroffen voor de oprichting van de VVE, met als deelnemers de gemeente en Veluwezoom. De VVE is verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de nieuwe school.
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken Leerplicht en leerlingenadministratie Leerlingenvervoer Volwasseneneducatie	Vanaf 1 januari 2018 is het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) als samenwerkingsmodule Onderwijszaken verbonden aan de MGR Sociaal Domein. Het vervoer is vanaf schooljaar 2017-2018 ondergebracht bij de BVO DRAN. De toegangsbewaking (welke leerlingen komen voor leerlingenvervoer in aanmerking?) blijft gemandateerd aan de gemeente Rheden. Dit omvat ook de controle op de facturen. De volwasseneneducatie (VE) is vanaf 2018 op een nieuwe wijze geborgd. De Gemeenschappelijke regeling Onderwijszaken is eind 2018 opgeheven, na onderbrenging van het RBL in MGR module "Onderwijszaken". Op grond van de WEB zijn gemeenten verplicht om regionaal samen te werken. De financiële middelen voor onze regio gaan naar centrumgemeente Arnhem, en de gemeenten moeten jaarlijks een regionaal plan opstellen voor een voldoende en kwalitatief goed aanbod aan VE. In 2018 hebben de gemeenten besloten de regionale samenwerking vanaf 2019 te borgen door middel van een samenwerkingsovereenkomst. Dit heeft geen financiële gevolgen voor Rozendaal.

Kengetallen onderwijs

Aantal leerlingen Dorpsschool (peildatum1 oktober)	
2012	246
2013	250
2014	237
2015	231
2016	229
2017	214
2018	205
Gehonoreerde aanvragen leerlingenvervoer	
2014-2015	3
2015-2016	3
2016-2017	3
2017-2018	3

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
De bouw van de nieuwe school zo duurzaam mogelijk (mits economisch verantwoord energieneutraal) inclusief gymzaal	Is gerealiseerd.
Vraaggerichte (energieneutrale) woningontwikkeling Steenhoek inclusief herstel houtwal	Ontwikkelvisie Steenhoek is vastgesteld op 30 oktober 2018. Inwoners worden betrokken bij planontwikkeling. Binnen de randvoorwaarden selecteert het college in 2019 een marktpartij die de herontwikkeling uitvoert.
Met de wijk de verkeersafwikkeling bij de nieuwe school vormgeven	De evaluatie vindt in de loop van 2019 plaats.
Samen met het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in Rheden en Rozendaal werken aan een agenda om de samenwerking te intensiveren.	Voortouw ligt bij onderwijsinstellingen. Een eerste bijeenkomst heeft in 2018 plaatsgevonden.
Een actieve verbindende rol spelen met andere organisaties en instanties, bijvoorbeeld voor het invullen van maatschappelijke stages.	Op verzoek werkt onze gemeente mee aan initiatieven vanuit Het Rhedens. In 2018 is dit een keer gebeurd.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	9.950	9.950	19.818	9.868
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	0	0	0	0
totaal baten	9.950	9.950	19.818	9.868
Lasten				
4.1 Openbaar basisonderwijs	7.653	7.653	6.307	1.346
4.2 Onderwijshuisvesting	454.138	410.982	414.847	-3.865
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	19.014	25.796	12.218	13.578
totaal lasten	480.805	444.431	433.372	11.059
Saldo van baten en lasten	-470.855	-434.481	-413.554	20.927
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	24.000	24.000	22.775	-1.225
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	7.050	7.050	0	7.050
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	16.950	16.950	22.775	5.825
Geraamd resultaat	-453.905	-417.531	-390.779	26.752

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 26.000 voordelig

Onderwijshuisvesting

De baten hebben betrekking op de betaling van de Veluwezoom voor het onderhoud van de Dorpsschool dat nog door de gemeente werd uitgevoerd. Met de ingebruikname van de nieuwe school komt deze regeling te vervallen en neemt de VVE het onderhoud voor haar rekening.

In de begroting was, zowel voor de baten als de lasten al geanticipeerd op een bijdrage voor een half jaar. Doordat de school langer in gebruik was vallen zowel de baten als lasten hoger uit. De begrotingsaanpassing van € 44.000 heeft betrekking op een lagere doorbetaling aan het Rhedens doordat het aantal leerlingen lager was dan begroot. Hier staat een ook een evenredige lagere algemene uitkering tegenover. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting en jaarrekening.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Dit betreft zowel de organisatie van het leerlingenvervoer als het feitelijke vervoer. Na een wat moeizame start liepen de kosten hiervoor op. Daarvoor is in 2018 extra budget bijgeraamd waarmee in de begroting van 2019 ook al rekening is gehouden. Op basis van de meest recente bijstellingen bij de DRAN lijkt dit echter mee te vallen. In 2018 was dan ook sprake van een positieve afrekening over 2016, 2017 en 2018.

Reserves

In 2018 heeft voor het laatst een onttrekking plaatsgevonden voor de huur van en het vervoer naar gymlokalen voor de leerlingen van het basisonderwijs.

De jaarlijkse toevoeging van € 7.050 is met de komst van de nieuwe school en het opheffen van de reserve onderwijs niet langer nodig en levert om die reden een voordeel op.

Incidenteel versus structureel

De afwijkingen hebben een incidenteel karakter, voor zover ze structureel van aard zijn is daarmee in de begroting voor 2019 en verder al rekening gehouden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Gr < 25.000	peiljaar
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	3,7	2016	0,0	1,3	2017
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	14,8	2016	11,5	18,8	2017
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) in % deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	0,0%	2015	1,6%	1,3%	16/17

Bij absoluut verzuim gaat het om het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners en in de leeftijd van 5-18 jaar. Bij relatief verzuim gaat het om leerplichtigen die wel staan ingeschreven maar ongeoorloofd afwezig zijn. Bij vroegtijdig schoolverlaters gaat het om het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Verbonden partijen

MGR Sociaal Domein

De GR behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volwasseneneducatie, leerplicht en RMC-taken (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, ten behoeve van Voortijdig Schoolverlaters) en kent onder meer de volgende taakonderdelen:

- vaststelling van de hoofdlijnen van het beleid voor educatie en beroepsonderwijs;
- behartiging andere onderwijszaken die afstemming behoeven in de regio.

Vanaf 2018 zijn deze taken, met uitzondering van de Volwasseneneducatie, ondergebracht in de MGR Sociaal Domein in een module Onderwijszaken. Voor de VE is sinds 2015 bij wet geregeld dat er regionaal wordt samengewerkt bij de beleidsontwikkeling en uitvoering.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer

Samenwerking van 19 gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, kleinschalig OV en maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Bibliotheekwet;
- Wet op de gevaarlijke werktuigen;
- Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen;
- Algemene Subsidieverordening 2016.

Wat wilden we bereiken?

Het scheppen van mogelijkheden en randvoorwaarden ter bevordering van het welzijn en ontwikkeling van de inwoners van de gemeente Rozendaal in het algemeen en specifieke doelgroepen in het bijzonder en daarnaast:

- het doelmatig inrichten en beheren van het openbaar groen met behoud van belevings-, sier- en natuurwaarde;
- het op gemeentelijk niveau en in regionaal verband initiëren, stimuleren en scheppen van randvoorwaarden van/voor activiteiten op het terrein van toerisme en recreatie;
- het onderhouden en instandhouden van de gemeentelijke recreatievoorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Sportbeleid en activering	Sinds 2015 participeert Rozendaal in het Uniek Sporten, voor mensen met een beperking. Deze activiteit is in 2018 beter geborgd door het sluiten van een convenant. Daarnaast zijn stappen gezet richting een speelveldje op het dak van de gymzaal van de nieuwe school.
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	In 2018 heeft de gemeente een Intentieverklaring "Cultuur met kwaliteit" ondertekend ten behoeve van de cultuureducatie in de Dorpsschool. Dit zal in 2019 leiden tot een lokaal convenant tussen de betrokken partijen (gemeente, school en culturele instellingen).
Cultureel erfgoed Onderzoek naar koppeling resultaten Gelders Arcadië gekoppeld aan de regiomarketingactiviteiten van Toerisme Veluwe Arnhem-Nijmegen en VisitVeluwe	De landgoederen van vijf gemeenten zijn aan elkaar verbonden in het Gelders Arcadie project. Dit project wordt ondersteunt door Toerisme Veluwe Arnhem-Nijmegen en er wordt samengewerkt. Ook is het opgenomen in het programma van VisitVeluwe.
Media	Geen bijzonderheden.
Openbaar groen en openluchtrecreatie Uitvoering geven aan het Gemeentelijk Groenplan Rozendaal 2015 – 2020. Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen	 Er is ook in 2018 uitvoering gegeven aan het gemeentelijk Groenplan. Besloten is om een beleidsplan onderhoud en beheer windsingels en houtwallen op te stellen. In 2018 zijn alle speeltoestellen gekeurd en waar nodig zijn reparaties uitgevoerd of speeltoestellen vervangen (voorbeeld glijbaan De Moestuin). De speeltoestellen op het voormalige schoolterrein zijn meeverhuisd naar de nieuwe locatie of verwijderd.

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voorname	Realisatie
Trap/speelveldje aanleggen bij de nieuwe school.	Met de jongerenraad is gesproken over het aanleggen van een speelveldje (panna court) op het dak van de gymzaal van de nieuwe school. De raad heeft daarvoor budget beschikbaar gesteld. In 2019 is eerst een procedure voor het verkrijgen van vrijstelling van het bestemmingsplan nodig om dit te kunnen realiseren.
Voldoende speelplaatsen voor verschillende leeftijdsgroepen (in het bijzonder De Del) met inbreng van omwonenden en de doelgroep	Een geactualiseerde nota speelvoorzieningen is in 2018 vastgesteld en een bedrag gevoteerd voor aanpassing speelplaats Leermolensenk en aanleg speelplaats in De Del. Overleg met een bewonersgroep van de Del heeft in 2018 nog niet tot resultaat geleid. De mogelijkheden voor een kleine speelvoorziening worden nader onderzocht.
Gemeentelijke gebouwen voorzien van nestkasten en andere faunavoorzieningen	Een beleidsplan is in voorbereiding.
Gemeentelijke groenstroken, waar mogelijk, benutten voor drachtplanten en houtwallen	In 2018 zijn bijeenkomsten gevolgd om te bezien hoe dit gerealiseerd kan worden.
Stoepen en straten zoveel mogelijk onkruidvrij	In 2017 is een nieuwe methode van onkruid-bestrijden gestart en in 2018 geëvalueerd. Deze methode blijkt effectief en het daaraan bestede budget blijkt voldoende.
Stimuleren van watertappunten in de openbare ruimte	Hier is in 2018 nog geen uitvoering aan gegeven
Faciliteren van verenigingen en nieuwe sportinitiatieven	Uitgangspunt van beleid, hiervoor wordt het instrument "eenmalige subsidies" ingezet.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0
5.6 Media	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	510	510	449	-61
totaal baten	510	510	449	-61
Lasten				
5.1 Sportbeleid en activering	2.850	2.850	2.551	299
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.269	4.269	3.593	676
5.5 Cultureel erfgoed	1.925	1.925	1.600	325
5.6 Media	34.296	34.296	34.119	177
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	90.515	135.216	98.879	36.337
totaal lasten	133.855	178.556	140.743	37.813
Saldo van baten en lasten	-133.345	-178.046	-140.294	37.752
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	32.500	20.918	-11.582
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	20.918	-20.918
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	0	32.500	0	-32.500
Geraamd resultaat	-133.345	-145.546	-140.294	5.252

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 5.000 voordelig

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Het budget voor openbaar groen is via de derde tussenrapportage met € 12.000 verhoogd voor de effecten van de storm in het voorjaar. Daarnaast is in 2018, voor het (her)inrichten van de speelplaats aan de Hertog van Gelrestraat en De Del, in totaal een bedrag van € 32.500 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Bij de jaarrekeningcontrole bleek dat dit niet als budget in de exploitatie thuis hoorde maar dat deze investering geactiveerd moest worden, daardoor zijn er geen lasten voor dit onderdeel op dit programma zichtbaar.

Van het budget voor de speeltoestellen is het grootste deel aan de Hertog van Gelrestraat uitgevoerd, 1 toestel daarvoor volgt in 2019 evenals de speelplaats voor De Del. Hierdoor hoefde het reguliere onderhoudsbudget van € 5.000 voor onderhoud niet aangesproken te worden waardoor dit een eenmalig voordeel oplevert.

Reserves

Omdat er maar € 21.000 is uitgegeven wordt in 2018 eenzelfde bedrag onttrokken aan de reserve, het restant volgt in 2019. Omdat de inrichting van de speelplaats wordt gezien als een investering waarop moet worden afgeschreven wordt eenzelfde bedrag gestort in de reserve kapitaallasten waaruit de komende jaren de kapitaallasten worden gedekt.

Incidenteel versus structureel

Het voordeel van € 5.000 is incidenteel.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Gr < 25.000	peiljaar
Niet-wekelijkse sporters (%)	nnb*		37,9%	49,9%	2016

Verbonden partijen

Leisurelands (voorheen RGV)

Leisurelands verricht o.a. werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 6: Sociaal domein

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Huisvestingswet (met betrekking tot de huisvesting van statushouders);
- Jeugdwet;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Wmo 2015 (Wet maatschappelijke ondersteuning);
- Wet publieke gezondheid (Wpg);
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz-2004);
- Participatiewet;
- Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (Wet BUIG);
- Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko);
- Wet maatregelen WWB (Wet Werk en Bijstand);
- Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP);
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw; voor de op 31-12-2014 bij een Sociale-werkvoorzieningsbedrijf werkzame werknemers).

Wat wilden we bereiken?

Het scheppen van mogelijkheden en randvoorwaarden ter bevordering van het welzijn en ontwikkeling van de inwoners van de gemeente Rozendaal in het algemeen en specifieke doelgroepen in het bijzonder.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Algemeen</p> <p>Regionaal inkopen Aan de Modulaire Gemeenschappelijke regeling (MGR) Sociaal Domein zijn per 1 januari 2018 de modules Onderwijszaken en Werkgeversservicepunt toegevoegd. Naar verwachting worden hier in 2018 nog twee samenwerkingsmodules aan toegevoegd.</p> <p>Innovatie sociaal domein Voor de periode 2017 t/m 2019 wordt door de samenwerkende gemeenten jaarlijks 0,5% van hun integratie-uitkering Sociaal domein (onderdeel Wmo en Jeugd) beschikbaar gesteld voor regionale innovatie, waarbij wordt aangesloten bij de nieuwe wijze van regionaal aanbesteden: het regionale budget kan ondersteunend werken voor de gewenste vernieuwing.</p> <p>Integraal meerjarenbeleidskader sociaal domein</p>	<p>Per 1 januari 2019 (besloten in 2018) is de samenwerkingsmodule "Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening" (SW) toegevoegd aan de MGR.</p> <p>Het opzij zetten van regionale gelden wordt stopgezet per 2019. Resterende middelen over de voorafgaande periode worden in 2019, naar rato van inleg, aan de gemeenten teruggegeven.</p> <p>Het integraal meerjarenbeleidskader Sociaal domein van de gemeente Rheden geldt, toegespitst op Rozendaal, als algemeen beleidskader voor onze gemeente. De wettelijke verantwoordelijkheden van onze gemeente vormen het uitgangspunt bij de uitvoering van onze taken voor de Participatiewet, Jeugdwet en Wmo. De direct klantgerelateerde regelgeving, zoals verordeningen en beleidsregels, worden van de gemeente Rheden</p>

Voornemen	Realisatie
	overgenomen
<p>Samenkracht en burgerparticipatie</p> <p>Welzijnswerk</p> <p>Jongerenactiviteiten</p> <p>Kinderopvang</p> <p>Vreemdelingen</p>	<p>- In 2018 is een eerste bijeenkomst belegd voor “Mijn Huis, Mijn Toekomst”. Dit opplusproject voor woningen van senioren start het eerste kwartaal van 2019.</p> <p>- Eind 2018 is een nieuwe coördinator gevonden voor de Inloopochtend in de “Serre van Rozendaal”. Hierdoor krijgt het welzijnswerk ruimte om in 2019 andere bewonersinitiatieven te ondersteunen.</p> <p>In 2018 is de eerste Kinderburgemeester van Rozendaal geïnstalleerd. Zij heeft verschillende toespraken gehouden en beide keren de Jongerenraad, voorgezeten. Daarnaast is in 2018 een start gemaakt met de “Kinder In de Roos”, een voornamelijk digitaal medium van en voor jongeren en is de jongeren WhatsAppgroep voortgezet.</p> <p>Eind 2018 is peuteropvang “Puck & Co de Eekhoorn” verhuisd naar IKC “De Dorpsschool”. Met de ingebruikname van de nieuwe school is ook de Buitenschoolse Opvang (BSO) van start gegaan. Hierdoor heeft de gemeente twee instellingen voor kinderopvang op haar grondgebied gekregen. Beide worden jaarlijks geïnspecteerd, naast een steekproef onder de gastouders.</p> <p>De gemeente Rozendaal heeft een taakstelling om jaarlijks twee statushouders te huisvesten. Er is een overschot op deze taakstelling. Hier is in 2018 geen actie op ondernomen.</p>
<p>Wijkteams</p>	<p>In 2018 is het Sociale gebiedsteam Velp/Rozendaal verhuisd naar een locatie vlak bij Ziekenhuis Velp. Aangezien de meeste inwoners digitaal en/of telefonisch contact hebben, vallen de gevolgen mee. Mensen die slecht ter been zijn, worden sowieso thuis bezocht.</p>
<p>Begeleide participatie</p> <p>De tien bij de GR Presikhaaf Bedrijven aangesloten gemeenten hebben besloten om vanaf 2018 hun Sw-personeel voor vijf jaar onder te brengen in Werkbedrijf Scalabor. Hierbij is het streven dat de deelnemende gemeenten ook zoveel mogelijk overige werkzoekenden met een arbeidsbeperking bij de organisatie zullen onderbrengen. Zo kunnen de lege plekken die ontstaan door de uitstroom van Sw-personeel worden opgevuld en kunnen bestaande contracten met opdrachtgevers worden behouden.</p>	<p>Het materiële werkgeverschap van de Sw-medewerkers (de bedrijfsactiviteiten, arbeidstoeleiding en arbeidsbegeleiding) van Presikhaaf is op 1-1-2018 naar Scalabor overgebracht. Het formele werkgeverschap is op 1-1-2019 ondergebracht in de MGR-samenwerkingsmodule “Werkgeverschap SW”.</p> <p>In 2018 hebben de gemeente en Scalabor meegewerkt aan het overnemen van een Sw-werknemer uit een andere regio. Vanaf 2019 telt deze mee als Sw-werknemer voor de gemeente Rozendaal, waardoor het aantal op twee komt.</p>
<p>Arbeidsparticipatie</p> <p>De regie en coördinatie voeren bij de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken op het gebied van werk en inkomen zoals arbeidsmarkttoeleiding inkomensvoorziening, minimabeleid en schuldhulpverlening.</p> <p>In de praktijk blijkt het van belang voor het Werkgeversservicepunt (WSP) om een goede afstemming te realiseren met Presikhaaf bedrijven en, vanaf 2018, het nieuwe Werkbedrijf Scalabor.</p>	<p>In 2018 is een specifieke Dienstverleningsovereenkomst afgesloten met het WSP. Deze omvatte het realiseren van een extra “jobcarving” plek voor een inwoner van Rozendaal. Omdat dit niet nodig bleek, is deze Dienstverleningsovereenkomst niet verlengd en wordt vanaf 2019 alleen gebruik gemaakt van het reguliere aanbod.</p>
<p>Maatwerkvoorzieningen (WMO)</p> <p>Toekenning en uitvoering van de maatwerkvoorzieningen is aan de gemeente</p>	<p>Mijn Huis, Mijn Toekomst start in het eerste kwartaal van 2019, en is hiervóór toegelicht.</p>

Voornemen	Realisatie
<p>Rheden gemandateerd. Uitvoering van het project Mijn Huis Mijn Toekomst kan op termijn leiden tot besparing op uitgaven ten behoeve van WMO maatwerkvoorzieningen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om woningaanpassingen, omdat mensen daarvoor, met medefinanciering vanuit deze activiteit, hun huis al hebben kunnen aanpassen.</p>	
<p>Maatwerkdienstverlening 18+ Toekenning en uitvoering van de maatwerkdienstverlening 18+ is aan de gemeente Rheden gemandateerd, de belangrijkste vorm is huishoudelijke hulp.</p> <p><i>Individueel vervoer</i> Het leerlingenvervoer wordt vanaf schooljaar 2017-2018 bij Avan uitgevoerd, evenals het instellingenvervoer, waarvoor 1 augustus 2017 als ingangsdatum gold. De jaarlijkse bijdrage aan de nieuwe bedrijfsvoeringsorganisatie is relatief hoog, doordat sprake is van een vast bodembedrag (€ 5.000) voor elke gemeente. De ontwikkeling van de klantgerelateerde kosten kent een aantal tegenvallers en wordt zo goed als mogelijk is gemonitord. Het laat zich aanzien dat de verwachte efficiencyvoordelen later dan verwacht gerealiseerd zullen worden.</p>	<p>Geen bijzonderheden in 2018.</p> <p>In 2018 is de bekostigingssystematiek van de BVO DRAN aangepast, waardoor nauwer wordt aangesloten bij de werkelijke kosten. Dit is in het nadeel van een aantal gemeenten, waaronder Rozendaal. Daarom is er voor drie jaar een solidariteitsfonds ingesteld, om een meer geleidelijke overgang voor de nadeelgemeenten tot stand te brengen.</p> <p>In de tweede helft van 2018 is op een bestuurlijke conferentie besloten tot een nieuwe aanpak. De verwachte efficiencyvoordelen, door de huidige werkwijze met een private regiecentrale die los van de vervoerders opereert, worden niet gehaald. Een van de oorzaken is, dat het systeem te weinig prikkels bevat tot kostenbesparing.</p>
<p>Maatwerkdienstverlening 18- Toekenning en uitvoering van de maatwerkdienstverlening 18- is aan de gemeente Rheden gemandateerd.</p> <p>In het kader van de transformatie wordt in 2018 verder ingezet op het ontwikkelen van (preventieve) ondersteuning van jeugdigen en hun ouders. Er wordt een integrale aanpak ontwikkeld, gericht op de ondersteuning van kwetsbare jongeren in de overgang naar volwassenheid. De doelgroep "18-/18+" is daarbij in het bijzonder in beeld. Het project Specialistische Ondersteuning Huisartsen (SOH) voor de Jeugd GGZ wordt in 2018 voortgezet. Eind 2018 wordt het geëvalueerd. Op grond van rijksbeleid wordt vanaf 2018 de persoonlijke verzorging (PV) voor de jeugd die verband houdt met geneeskundige zorg of een hoog risico daarop, vanuit de Zorgverzekeringswet vergoed. Dit gebeurt naar aanleiding van praktijkervaringen en in feite naar analogie van de PV voor volwassenen.</p>	<p>Regionaal is het Transformatieplan jeugd opgesteld met daarin vier ontwikkellijnen, gericht op de transformatie van de jeugdzorg: 1. Versterken van de lokale toegang; 2. Transformatie op ambulante jeugdhulp; 3. Transformatie op verblijf; 4. Aanpak complexe scheidingen. In 2019 wordt hier verder invulling aan gegeven door de elf samenwerkende gemeenten.</p> <p>De pilot SOH voor jeugd GGZ is geëvalueerd en afgerond. Het effect van SOH op de verwijzingen naar de jeugd-GGZ is in de periode 2016 t/m 2018 niet eenduidig zichtbaar geworden. Er is geen sprake van een daling van het aantal verwijzingen naar generalistische / basis GGZ. De gekozen constructie biedt onvoldoende basis om als staand beleid verder te gaan. In 2019 verkennen we nieuwe mogelijkheden rondom de jeugd-GGZ.</p> <p>De Raad voor de Kinderbescherming organiseert avonden voor ouders in scheiding ter bewustwording van de positie van hun kinderen hierin. Met de Raad is afgesproken dat deze avonden ook toegankelijk zijn voor ouders die in contact staan met de gemeentelijke toegang.</p>
<p>Geëscaleerde zorg 18+ Rozendaal participeert in de regionale samenwerking ten behoeve van beschermd wonen voor mensen met een lichte verstandelijke beperking en met psychische problematiek. Vooralnog zijn er geen inwoners van Rozendaal die hiervoor in aanmerking komen. Samen met VGGM, politie en betrokken zorgorganisaties wordt een sluitende aanpak ontwikkeld voor personen met verward gedrag.</p>	<p>Rozendaal participeert in de vormgeving van de aanpak voor personen met verward gedrag, die in eerste instantie regionaal plaatsvindt.</p> <p>Op 1-10-2018 diende er ten behoeve van personen met verward gedrag een verbinding te liggen met de toegang tot de Wmo. Voor onze gemeente is deze gerealiseerd door de aansluiting bij het sociale gebiedsteam Velp/Rozendaal. Het gaat naast een wettelijke verplichting, in feite om een "verzekering" zodat inwoners "voor het geval dat" in</p>

Voornemen	Realisatie
<p>In 2017 is Veilig Thuis, een samengaan van de advies- meld- en ondersteuningsfuncties voor Kindermishandeling en Huiselijk geweld, als zelfstandige stichting ondergebracht bij VGGM. Voor 2018 wordt een meer definitieve opzet ontworpen van de begroting van “Veilig Thuis Gelderland Midden”.</p>	<p>aanmerking komen voor een “beschermd woning”.</p> <p>De gemeente participeert in de ontwikkelingen rondom Veilig Thuis, die in eerste instantie regionaal worden vormgegeven. Vooralsnog voor twee jaar, 2018 en 2019, is een verdeelsystematiek vastgesteld voor de subsidie aan Veilig Thuis.</p>
<p>Geëscaleerde zorg 18- Het jeugdbeleid is er op gericht escalatie te voorkómen, door middel van preventie en vroegsignalering van problemen. Geëscaleerde zorg komt in Rozendaal zeer weinig voor. Er wordt, ook voor inwoners van onze gemeente, gewerkt aan Jeugdbeschermingstafels die een tussenstation vormen tussen vrijwillige hulpverlening en gedwongen hulpverlening (in de vorm van een kinderschermingsmaatregel of “dwang”).</p> <p>Jeugdgezondheidszorg (JGZ) Enkel het wettelijk vastgelegde uniform deel valt nog onder de JGZ. Zie ook Programma 7 “Volksgezondheid en milieu”.</p>	<p>Alle kinderen/gezinnen met risico's rond veiligheid bespreken de consulenten van het sociaal gebiedsteam met de inwoner, en interdisciplinair binnen het sociaal gebiedsteam. Indien nodig wordt (externe) expertise ingeschakeld van de netwerkpartners (Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, Instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering (Spoedeisende Zorg), en/of de Jeugdbeschermingstafel ingeschakeld.</p>

Kengetallen sociaal domein (peildatum 31 december, behalve De Eekhoorn deze is variabel)

Participatiewet												
Jaar	P-wet uitkering voor levensonderhoud			IOAW/IOAZ/Bbz voor levensonderhoud				WSW-werknemers				
2015	4			1				2				
2016	4			1				1				
2017	3			2				1				
2018	2			1				1				
Wet maatschappelijke ondersteuning												
	Vervoer	Rolstoel	Woonvoorziening	Dagelijkse ondersteuning	Gehandicapten parkeerkaart	Begeleiding	Huishoudelijke Hulp Toelage					
2015	34	15	18	14	23	16	2					
2016	30	15	18	4	17	12	12					
2017	21	14	17	2	21	13	6					
2018	19	11	17	1	19	6	10					
Jeugd												
	Amb. groepsbegeleiding	Amb. indiv. begeleiding	Amb. opvoedhulp	Opvoedhulp verblijf (pleegzorg)	Opvoedhulp verblijf open	GGZ basis ambulans	GGZ diagnostiek	GGZ dyslexie	GGZ spec. ambulans	Jeugdbesch/reclass/voogdij	Vervoer	
2017	1	2	5	1	0	0	2	5	14	1	0	
2018	3	2	17	1	2	1	3	3	14	1	1	
Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk												
	Aantal kinderen peuterspeelzaal De Eekhoorn					Aantal instellingen kinderopvang (t/m 2016 incl. peuterspeelzalen)			Aantal gastouders			
2015	32 waarvan 9 uit Rozendaal (23 van elders waarvan Velp 17)					1			3			
2016	37 waarvan 6 uit Rozendaal (31 van elders waarvan Velp 24)					1			3			
2017	31 waarvan 2 uit Rozendaal (29 van elders waarvan Velp 23)					1			2			
2018	31 waarvan 7 uit Rozendaal (24 van elders, waarvan Velp 17)					2			2			
Bibliotheek Velp (leden uit Rozendaal)												
	Instelling	0 t/m 17 jaar	18 t/m 64 jaar	65 jaar en ouder	Totaal							
2015	1 (Dorpsschool)	218	81	61	360							
2016	1 (Dorpsschool)	239	75	58	372							
2017	1 (Dorpsschool)	249	70	57	376							
2018	2 (Dorpsschool en peuteropvang)	240	69	58	367							

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
Zachte landing van submodules Onderwijs en WSP in MGR	Dit is gerealiseerd. Per 1-1-2018 zijn het RBL (Regionaal Bureau Leerlingzaken) en het WSP (Werkgeversservicepunt) ondergebracht bij de MGR.
Schoonmaak gemeentehuis en openbaar groen onderhouden door werkbedrijf Scalabor, waar mogelijk Scalabor elders bij inzetten.	Uitgangspunt van beleid. In 2018 zijn 3 medewerkers van Scalabor ingezet bij het onderhoud van de openbare ruimte. Eén medewerker is ingezet voor de schoonmaak van het gemeentehuis.
Opstarten project "Mijn Huis, Mijn Toekomst" (MHMT)	In 2018 zijn voorbereidingen getroffen en heeft een eerste bijeenkomst van MHMT plaatsgevonden. Het project is het eerste kwartaal van 2019 gestart. Er zijn momenteel 29 aanmeldingen.
Onderzoek naar blijverslening	De prioriteit gaat vooralsnog naar MHMT. Onderzoek naar de blijverslening volgt wellicht in een later stadium, mede omdat er een relatie moet worden gelegd met de "duurzaamheidsagenda".
Faciliteren initiatieven om eenzaamheid onder ouderen terug te dringen	Uitgangspunt van beleid. Dit omvat onder andere het faciliteren van de open ontmoetingsochtend in de Serre van Rozendaal.
In kader van Social return zoveel mogelijk inzetten op inzet van Scalabor (binnen aanbestedingsregels)	In 2018 zijn drie medewerkers van Scalabor ingezet in het onderhoud van de openbare ruimte. Eén medewerkster van Scalabor is ingezet voor de

Voornemen	Realisatie
	schoonmaak van ons gemeentehuis.
Onderzoek naar mogelijkheid zorgcoöperatie	Dit onderzoek vindt in de tweede helft van 2019 plaats
De Serre breder benutten als ontmoetingspunt voor inwoners	De mogelijkheid om de drempel te verlagen wordt onderzocht, bijvoorbeeld door vrijwilligers van de stichting STOER enkele keren met de nieuwe bezoeker mee te laten gaan. In de begroting 2019 zijn extra middelen ter beschikking gesteld voor de vrijwilligers.
Sociaal Meldpunt Velp bedient ook de inwoners van Rozendaal. Indien nodig is huisbezoek mogelijk.	Uitgangspunt van beleid. Er is extra aandacht voor de communicatie vanuit het Sociaal Meldpunt Velp met de inwoners van Rozendaal.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0
6.2 Wijkteams	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	55.000	55.000	74.378	19.378
6.4 Begeleide participatie	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	47.500	47.500	11.449	-36.051
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
totaal baten	102.500	102.500	85.827	-16.673
Lasten				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.505	6.505	8.025	-1.520
6.2 Wijkteams	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	102.000	102.000	69.872	32.128
6.4 Begeleide participatie	49.800	44.800	36.361	8.439
6.5 Arbeidsparticipatie	2.000	2.000	370	1.630
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	107.000	139.500	149.080	-9.580
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	266.532	266.532	144.273	122.259
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	42.665	42.665	160.523	-117.858
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	105.455	105.455	84.047	21.408
totaal lasten	681.957	709.457	652.551	56.906
Saldo van baten en lasten	-579.457	-606.957	-566.723	40.234
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	113.964	128.873	83.517	-45.356
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	113.964	128.873	83.517	-45.356
Geraamd resultaat	-465.493	-478.084	-483.206	-5.122

Toelichting directe baten en lasten, per saldo € 5.000 nadelig

Binnen het sociaal domein is jaarlijks sprake van relatief grote fluctuaties op de verschillende taakvelden. De kosten in de tabel hebben zowel betrekking op de feitelijke kosten van de zorgverleners (programmakosten) als de uitvoeringskosten die de gemeente Rheden hiervoor in rekening brengt. Dat heeft op hoofdlijn de volgende oorzaken:

- “de wet van de kleine getallen”, in tegenstelling tot grotere gemeenten is de invloed van zorgverlening voor inwoners in enig jaar op de kosten van een bepaald taakveld groter omdat dit niet “uitmiddelt”;
- aanpassingen in de bekostigingssystematiek, de zogenaamde DBC's zijn met ingang van 1 januari 2018 vervallen. Dat heeft als effect gehad dat zorgverleners in 2018 einddeclaraties hebben ingediend (dus ook voor activiteiten uit 2017) maar ook volgens de nieuwe methode periodiek (en dus sneller) declareren;
- verder is het aantal inwoners dat zorg heeft ontvangen relatief sterk gestegen, vooral bij Jeugdhulp, dat heeft zowel tot hogere programma- als uitvoeringskosten geleid.

Samengevat is de conclusie dat de totale programma- en uitvoeringskosten lager zijn dan begroot in 2018 maar wel hoger dan in 2017. Dat komt vooral tot uitdrukking bij de Jeugdzorg. Hiervan is heel lastig in te schatten welk deel daarvan structureel is. Op basis van de declaraties over het eerste kwartaal van 2019 lijkt dit deels structureel en deels incidenteel te zijn. Vooral snog verwachten we dan ook dat de budgetten voor 2019 voldoende zijn.

Mutatie in reserves

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Onttrekkingen				
Onttrekking tbv Presikhaaf/Scalabor	14.000	14.000	0	-14.000
Onttrekking begroot tekort Sociaal domein	86.964	101.873	83.517	-18.356
Onttrekking saldo inkomsten-uitgaven WWB	13.000	13.000	0	-13.000
Totaal omtrekkingen	113.964	128.873	83.517	-45.356

In de begroting 2018 is voor de laatste keer rekening gehouden met een omtrekking aan de reserve sociaal domein. Met ingang van de begroting 2019 is die omtrekking vervallen. Daarnaast zijn inmiddels de reserves Presikhaaf en WWB opgeheven. Om die reden wordt nu het “berekende tekort” nagenoeg geheel aan de reserve sociaal domein onttrokken.

Incidenteel versus structureel

In welke mate de afwijkingen structureel dan wel incidenteel zijn, is lastig in te schatten. Naar verwachting zijn de hogere kosten ten opzichte van 2017 deels structureel maar passen wel binnen de budgetten van de meerjarenbegroting.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Gr < 25.000	peiljaar
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar)	566	2016	356	535	2018
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	1,2%	2015	1,2%	0,8%	2015
Kinderen in armoede (% kinderen tot 18 jaar)	0,0%	2015	0,0%	3,5%	2015
Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbev tov beroepsbev)	65,6%	2016	66,2%	67,6%	2017
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	0,0%	2015	0,0%	1,0%	2015
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners)	8,5	2016	8,1	21,3	1e '18
Lopende re-integratievoorz (per 1.000 inwoners van 15 t/m 74 jaar)	12	2016	0,0	16,7	1e '18
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	6,0%	2016	7,2%	8,3%	1e '18
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	0,0%	2016	Geen data	0,9%	1e '18
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren 12 - 23 jaar)	0,0%	2016	Geen data	0,4%	1e '18
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per 1.000 inwoners)	37	2016	16	48	1e '18

Verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regeling Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven)

De GR WMG geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening. Daarnaast kan zij in de regio Midden Gelderland ook andere mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hulp verlenen bij het verkrijgen van een betaalde baan. De GR is in 2018 geliquideerd. Een deel van de werkzaamheden van de GR (de verloning van de Wsw-medewerkers) is ondergebracht in een nieuwe samenwerkingsmodule bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal domein. De bedrijfsmatige activiteiten zijn ondergebracht bij werkbedrijf Scalabor.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal domein

De Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband van 12 gemeenten in het sociaal domein. Via de module Inkoop koopt de regio gezamenlijk diensten in op het gebied van Wmo en Jeugdhulp. Gezamenlijk wordt de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm gegeven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer

De BVO is een samenwerkingsverband van 19 gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, kleinschalig Openbaar Vervoer en maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Wet milieubeheer / diverse AMVB's o.g.v. de Wet milieubeheer;
- Provinciale milieuverordening;
- Wet MIG (in voorbereiding);
- Wet geluidhinder;
- Wet Bodemverontreiniging;
- Hoofdstuk Afvalstoffen (hoofdstuk 10);
- Hoofdstuk Plannen (hoofdstuk 4, paragraaf 4.8) wettelijke verplichting GRP;
- Handhaven van de uitvoering van de APV-bepalingen over afval;
- Afvalstoffenverordening;
- Wet op de Lijkbezorging.

Wat wilden we bereiken?

- Zorgdragen voor het verantwoord verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen en restafval.
- Zorgdragen voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van afvalwater.
- Zorgdragen voor een schoon en leefbaar milieu betreffende bodem, water, lucht en geluid.
- Een zo goed mogelijke gezondheid voor onze inwoners
- Het voldoen aan de wettelijke normen uit de Wet publieke gezondheid (Wpg)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Volksgezondheid Uit praktische overwegingen vindt de uitvoering van Jeugdgezondheidszorg (0-4 jaar) plaats binnen de aan de VGGM gelieerde Stichting Publieke Gezondheid Gelderland Midden. De integrale uitvoering van de JGZ 0-18 jaar is hiermee een flinke stap dichterbij gekomen. Vanaf 2018 is sprake van een regionale bekostiging voor de volledige JGZ 0-18 jaar. De gevolgen voor Rozendaal vallen naar verwachting mee.</p>	<p>De tijdelijke constructie met Stichting. Publieke Gezondheid is in 2018 verlaten. De JGZ 0-18 jaar wordt nu in zijn geheel uitgevoerd door de VGGM/onderdeel GGD. In 2018 is de regionale bekostiging van de hele JGZ gerealiseerd. De JGZ 4-18 jaar was altijd al onderdeel van onze inwonerbijdrage, naar rato van inwonertal. Vanaf 2018 wordt ook de JGZ 0-4 jaar regionaal bekostigd, met een inwonerbijdrage op basis van aantal jongeren 0-18 jaar. Deze ontwikkeling heeft positief uitpakket voor onze gemeente. Alleen het lokaal maatwerk wordt nu nog gefinancierd door middel van een subsidie.</p>
<p>Riolering De zorgplicht van de gemeente is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) en het Basis Rioleringsplan BRP. Er zal uitvoering worden gegeven aan het geactualiseerde vGRP 2015 t/m 2019. In regioverband zal het bestaande grondwatermeetnetwerk gemonitord worden</p>	<p>In 2018 is het vGRP geactualiseerd (2019 t/m 2023) en door de raad vastgesteld. Het bestaande grondwatermeetwerk is gemonitord en dit heeft geen verrassingen opgeleverd.</p>
<p>Afval Het gemeentelijk beleid is erop gericht om de hoeveelheid afval te beperken, hergebruik en nuttige toepassing van afvalstoffen te bevorderen, doelmatige werkwijze en optimale service voor de inwoners te bieden. In 2018 zal de huidige wijze van inzameling van alle afvalstromen worden voortgezet.</p>	<p>Er is in 2018 weer meer PMD (plastic, metaal en drankkartons) ingezameld. De hoeveelheid huishoudelijk afval is toegenomen, maar dit is inherent aan de uitbreiding van huishoudens.</p>

Voornemen	Realisatie
<p>Milieubeheer</p> <p>Ongediertebestrijding</p>	<p>In 2018 was er een kleine toename van het aantal ratten meldingen, wat verklaard kan worden door de hele droge zomer, waardoor ratten buiten het riool op zoek zijn gegaan naar water.</p>
<p>Begraafplaatsen en crematoria</p> <p><i>Begraafplaatsadministratie</i> Voorzien wordt dat vanaf het voorjaar 2018 gewerkt kan worden met een nieuwe module. De gegevens uit de begraafplaatsadministratie zullen dan digitaal beschikbaar worden voor de begraafplaatsbeheerder, en indien gewenst voor uitvaartverzorgers en nabestaanden.</p>	<p>Module is digitaal beschikbaar voor de begraafplaatsbeheerder.</p>

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
<p><i>Duurzaamheid (beleidsplan)</i> We zijn voornemens om in 2018 uitvoering te geven aan de nog (in december 2017) vast te stellen duurzaamheidsagenda.</p> <p>In (Stads)regioverband loopt een project “meters maken” op het gebied van energie. Bij de aanbesteding voor de nieuwe school is duurzaam en energieneutraal bouwen uitgangspunt geweest, hieraan wordt in de nieuwe wijk De Del ook veel aandacht besteed.</p>	<p>1 van de resultaten op het gebied van duurzaamheid is dat bij de gunningscriteria voor de nieuwe school de beginselen van Total Costs of Ownership (TCO) zijn betrokken. Dit heeft geleid tot een schoolgebouw met zeer lage energie- en onderhoudskosten (BENG/A++++). Het schoolgebouw wordt elektrisch verwarmd/gekoeld en heeft zonnepanelen op he dak.</p>
<p>Aandacht voor de gevolgen van houtstook</p>	<p>Het terugdringen van houtstook door middel van informatievoorziening, was een nieuwe maatregel uit de Nota Publieke Gezondheid. In 2018 is hier voorlichting over gegeven.</p>

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
7.1 Volksgezondheid	0	0	0	0
7.2 Riolering	150.260	150.260	154.621	4.361
7.3 Afval	157.964	157.964	173.331	15.367
7.4 Milieubeheer	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	70.000	95.894	111.604	15.710
totaal baten	378.224	404.118	439.556	35.438
Lasten				
7.1 Volksgezondheid	44.700	44.700	38.041	6.659
7.2 Riolering	134.548	134.548	138.956	-4.408
7.3 Afval	122.910	122.910	132.784	-9.874
7.4 Milieubeheer	18.100	75.348	40.588	34.760
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	17.456	23.603	26.428	-2.825
totaal lasten	337.714	401.109	376.796	24.313
Saldo van baten en lasten	40.510	3.009	62.759	59.750
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	15.613	65.613	24.748	-40.865
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	15.613	65.613	24.748	-40.865
Geraamd resultaat	56.123	68.622	87.507	18.885

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 18.000 voordelig

Volksgezondheid

De bijdrage die de GGD in 2018 in rekening heeft gebracht is gebaseerd op lagere afrekening over 2017, het voordeel van € 6.500 is daarmee structureel van aard.

Riolering

De kosten zijn iets hoger uitgevallen door het opstellen van het nieuwe rioleringsplan. Deze hoefden echter niet geheel aan de voorziening te worden onttrokken omdat ook de rioolrechten, vanwege De Del, hoger uitvielen dan waar we in de begroting van uitgingen.

Afval

Per saldo is sprake van een voordeel van € 5.500. Naast ook hier hogere inkomsten voor de afvalstoffenheffing is met name de opbrengst voor gescheiden afval gestegen, hier staat tegenover dat ook de inzamelkosten voor afval stijgen.

Milieubeheer

Met turap 3 is de bijdrage aan de ODRA al met € 7.000 omhoog bijgesteld maar dat bleek onvoldoende, de definitieve afrekening valt nog eens € 6.000 hoger uit. De ODRA werd altijd afgerekend op basis van inbreng uit het verleden. Onlangs is besloten over te gaan tot afrekening op basis van gebruik. Hieruit blijkt dat Rozendaal altijd voordelig uit is geweest. Nu de werkelijke kosten worden afgerekend blijkt onze begrotingspost hiervoor te laag te zijn.

Daarnaast is onder deze post een bedrag van € 50.000 toegekend voor activiteiten in het kader van de energietransitie ten laste van de in 2018 ingesteld reserve energietransitie. In 2018 is daar een deel van uitgevoerd (€ 9.135).

Begraafplaatsen en crematoria

In turap 3 is al aangegeven dat zowel de kosten als opbrengsten bij de begraafplaats hoger uitvallen doordat er meer is begraven en verkocht, bij de jaarrekening bleek dit nog hoger uit te pakken. Tevens speelt mee dat de gemeente Rheden in eerste instantie meer graven heeft gegraven in het kader van het inwerken van onze medewerker buitendienst. Per saldo is er uiteindelijk sprake van een voordeel van € 13.000.

Reserves

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Onttrekkingen				
Reguliere onttrekking voor kapitaallasten	15.613	15.613	15.613	0
1e en 2e budget voor energietransitie	0	50.000	9.135	-40.865
Totaal onttrekkingen	15.613	65.613	24.748	-40.865

Het restant voor de energietransitie volgt in 2019 en loopt waarschijnlijk ook nog door na de jaren erna.

Incidenteel versus structureel

De afwijking bij de GGD lijkt structureel van aard, bij de kadernota wordt bekeken of dat tot een positieve bijstelling van de begroting kan leiden voor dit onderdeel. Hetzelfde geldt voor de bijdrage aan de ODRA, hier gaat het echter om een nadeel. Voor wat betreft de hogere inkomsten op de bijgesteld begroting voor begraafrechten is sprake van een piek en daarmee incidenteel voor een bedrag van € 15.000.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Gr < 25.000	peiljaar
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	176	2015	160	142	2017
Hernieuwbare elektriciteit (%)	1,9%	2015	3,0%	Geen data	2017

Verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Uitvoering van o.a. de jeugdgezondheidszorg.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Alle gemeenten en provincies hebben sinds 1 januari 2013 hun taakuitvoering op het gebied van milieuvergunningverlening en handhaving in robuuste omgevingsdiensten moeten onderbrengen. Rozendaal heeft zich aangesloten bij de ODRA.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo);
- Erfgoedwet;
- Provinciale verordeningen op het gebied van monumentenzorg;
- Woningwet;
- Privaatrechtelijke wetgeving.

Wat wilden we bereiken?

De zorg voor een goed geordende en veilige woon-, werk- en leefomgeving waarin de diversiteit van de functies en de kwaliteit van de bebouwing op een verantwoorde wijze worden gewaarborgd. Daarnaast, het beschermen, instandhouden en verbeteren van het monumentale erfgoed en aangewezen dorpsgezichten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Ruimtelijke ordening Het opstellen en handhaven van bestemmingsplannen (herzieningen) en adviseren over overige ruimtelijke plannen</p> <p>De gemeenteraad heeft aangegeven dat er behoefte is om een (ruimtelijk) beleidskader op te stellen waarin de toekomstvisie voor de gemeente Rozendaal wordt vastgelegd. In het beleidsplan is voorzien in actualisering van de bestemmingsplannen in 2018.</p>	<p>In 2018 is begonnen met het actualiseren van de bestemmingsplannen Kom en Buitengebied 2008. Bij de actualisatie wordt het nieuwe bestemmingsplan 'Omgevingswetproof' opgesteld.</p> <p>In dit kader is duidelijk geworden dat de gemeente een archeologische waardenkaart op diende te stellen. De waardenkaart is op 30 oktober 2018 door de gemeenteraad vastgesteld, hierdoor heeft de actualisatie van het bestemmingsplan enige tijd stilgelegen.</p> <p>Het geactualiseerde bestemmingsplan zal naar verwachting in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld worden.</p>
<p>Grondexploitatie Doorontwikkelen project De Del</p>	<p>Op 26 maart 2019 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie De Del vastgesteld waarin de kosten voor 2018 zijn verantwoord.</p>
<p>Wonen en bouwen</p> <p><i>Bouw-, woning-, en welstandstoezicht</i> Het behandelen van aanvragen voor omgevingsvergunningen, regie en coördinatie over de aan een extern bureau gevraagde adviezen en de uitvoering van de onderdelen die in Rozendaal worden getoetst. Coördineren van handhaving vergunningen en bestemmingsplannen</p> <p><i>Basisregistraties (BAG en BGT)</i> De gemeente Rheden voert voor Rozendaal de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), in 2018 moet blijken of dit kan worden gecontinueerd vanwege de bundeling van registraties.</p>	<p>Voor het onderdeel vergunningverlening zijn er geen bijzonderheden.</p> <p>Met betrekking tot toezicht en handhaving is er in 2018 extra inspanning gevraagd naar aanleiding van verschillende handhavingsverzoeken tijdens de bouw van de nieuwe Dorpsschool en de bezwaarprocedures en extra maatregelen naar aanleiding hiervan.</p> <p>De uitvoering door de gemeente Rheden kan gecontinueerd worden.</p>

Speerpunten 2018 (zowel uit oude als nieuwe coalitieovereenkomst)

Voornemen	Realisatie
<p><i>Bestemmingsplannen</i> In 2018 worden de bestemmingsplannen kom en buitengebied herzien. De voorbereidingen hiervoor worden in 2017 opgestart. In de Invoeringswet Omgevingswet is bepaald dat alle op dat moment geldende bestemmingsplannen samen het omgevingsplan vormen.</p>	<p>Zie ook onder Ruimtelijke ordening.</p>
<p><i>Locatie Steenhoek</i> In verband met het vrijkomen van het huidige schoolgebouw in de tweede helft van 2018 is eind juni met de omwonenden van gedachten gewisseld over de ideeën die er bij hen leven over de nieuwe invulling. Daarnaast is er met een aantal geïnteresseerde ontwikkelaars gesproken. Op basis van deze input zal de verdere invulling van het terrein worden vormgegeven.</p>	<p>Op 30 oktober 2018 heeft de gemeenteraad de ontwikkelvisie vastgesteld waarin de kaders zijn vastgesteld voor de ontwikkeling van deze locatie. Binnen deze randvoorwaarden wordt in 2019 door het college een marktpartij geselecteerd die de herontwikkeling hierna verder uit zal gaan voeren.</p>
<p>Invoering omgevingswet</p>	<p>We werken aan een plan van aanpak. In de tweede helft 2019 komt hierover een informatiebijeenkomst voor de raad.</p>

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten				
8.1 Ruimtelijke Ordening	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.058.084	2.068.784	2.285.007	216.223
8.3 Wonen en bouwen	49.200	49.200	57.528	8.328
totaal baten	2.107.284	2.117.984	2.342.535	224.551
Lasten				
8.1 Ruimtelijke Ordening	10.765	185.765	90.113	95.652
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.058.079	2.058.079	1.102.778	955.301
8.3 Wonen en bouwen	26.315	26.315	33.577	-7.262
totaal lasten	2.095.159	2.270.159	1.226.468	1.043.691
Saldo van baten en lasten	12.125	-152.175	1.116.068	1.268.243
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	175.000	236.847	61.847
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	163.178	-163.178
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	0	175.000	73.669	-101.331
Geraamd resultaat	12.125	22.825	1.189.737	1.166.912

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 1,17 miljoen voordelig

Ruimtelijke ordening

Via een aantal raadsvoorstellen is er in 2018 in totaal € 115.000 beschikbaar gesteld voor de plan-, ontwikkel- en sloopkosten van de Steenhoek, hiervan is afgerond € 39.000 uitgegeven. Daarnaast is er een bedrag van € 60.000 beschikbaar gesteld voor de herziening van het bestemmingsplan buitengebied, hiervan is afgerond € 35.000 uitgegeven. Tot slot zijn de uitvoeringskosten van Rheden voor RO-taken een fractie lager uitgevallen.

Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)

Bij het opstellen van de begroting was de verwachte winst op De Del niet als zodanig begroot. Zoals bekend was het oorspronkelijk de bedoeling de winst pas te nemen wanneer het gehele project daadwerkelijk was afgerond. De ramingen die in dit programma zijn opgenomen onder zowel de baten als de lasten kunnen als volgt nader worden toegelicht:

Toe te rekenen aan project De Del van taakveld 8.2

	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Baten			
- verkoop kavels + bijdrage bommenregeling	2.058.079	2.274.306	216.227
Lasten			
- kosten bouw- en woonrijp maken	384.000	394.890	-10.890
- overheveling balans (-/- boekwaarde)	1.683.079	707.888	975.191
totaal lasten	2.067.079	1.102.778	964.301
"tussentijdse winstneming"		1.171.529	

Met de "overheveling naar de balans" (opbrengsten – kosten) werd in het verleden de boekwaarde verminderd waardoor het project uiteindelijk een negatieve boekwaarde zou kennen, oftewel een winst die bij afronding van het project genomen zou worden. Met ingang van 2017 zijn gemeenten verplicht tussentijds winst te nemen wanneer aan een aantal criteria is voldaan.

Voor de berekening van die winst geldt de volgende vuistregel c.q. formule (stand van GREX per 6-3-2019):
 "begrote winst" (€ 5,1 miljoen) x "% gerealiseerde kosten" (90%) x "% gerealiseerde opbrengsten" (73%).

Dat betekent in het geval van De Del dat er bij deze jaarrekening een winst moet worden genomen van afgerond € 1,17 miljoen. Gezien de totale opbrengsten in 2018 resteert er een bedrag van € 708.000 dat in 2018 in mindering gebracht wordt op de boekwaarde. De restantboekwaarde per 31-12-2018 bedraagt daarmee € 551.000. Het begrote saldo van de nog te realiseren kosten en opbrengsten (in zowel 2019 als 2020) bedraagt € 2,30 miljoen waar de restantboekwaarde op in mindering moet worden gebracht. Uiteindelijk resteert er dan nog een te nemen winst van € 1,75 miljoen. Met de reeds nu genomen winst van € 1,17 miljoen en die van € 2,16 miljoen in 2017 komt de totale begrote winst daarmee (zoals tot nu toe gerapporteerd) op ruim € 5 miljoen.

Wonen en bouwen

De overschrijding bij de lasten wordt veroorzaakt door maatregelen om de stofoverlast te beperken tijdens de bouwwerkzaamheden van de nieuwe school. Daarnaast is sprake van hogere bouwleges dan geraamd.

Reserves

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Onttrekkingen				
Herziening bestemmingsplan	0	60.000	34.783	-25.217
Planontwikkelkosten Steenhoek	0	50.000	4.947	-45.053
Sloopkosten Steenhoek	0	65.000	33.939	-31.061
Overheveling alg res naar res kaplasten krediet school	0	0	163.178	163.178
Totaal onttrekkingen	0	175.000	236.847	61.847
Toevoegingen				
Overheveling alg res naar res kaplasten krediet school	0	0	163.178	-163.178
Totaal toevoegingen	0	0	163.178	-163.178
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	0	175.000	73.669	-101.331

De onttrekkingen komen allen ten laste van de algemene reserve. In 2019 volgen er nog onttrekkingen voor zowel de herziening van het bestemmingsplan als de ontwikkeling van de Steenhoek. Daarnaast is het restant van eerdere kredieten overgeheveld van de algemene reserve naar de reserve kapitaallasten (zie voor een nadere toelichting ook het overzicht investeringen).

Incidenteel versus structureel

De baten en lasten op het product grondbeleid zijn incidenteel van aard.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2019 Gr < 25.000	peiljaar
Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	453	2016	469	260	2018
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	9,6	2014	0	7	2015
Demografische druk (%)	104,4%	2017	104,3%	78,5%	2018
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)	918	2017	936	690	2018
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)	945	2017	963	766	2018

Verbonden partijen

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Tevens is van belang een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Paragrafen

Inleiding

Naast programma's zijn er in de begroting ook financiële paragrafen opgenomen. Waar programma's direct gericht zijn op de burger, geven de paragrafen een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een overzicht, waardoor de raad een goed inzicht krijgt. Gezien de raad in een gedualiseerd stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad inzicht heeft in en overzicht heeft over deze onderwerpen. De raad legt in de paragrafen de beleidslijnen vast met betrekking tot de beheersmatige aspecten. Daarnaast zijn de verplichte paragrafen bedoeld om de raad en het college de financiële positie van de gemeente beter te laten beheersen. Vanaf 1 januari 2004 zijn de volgende zeven paragrafen verplicht voorgeschreven:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen (externe samenwerking);
- grondbeleid.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

In de jaarrekening wordt ingegaan op de begrote en werkelijke opbrengsten ten aanzien van de lokale heffingen. Het beleid, en eventuele wijzigingen daarin, komen aan de orde in de begroting evenals relevante kengetallen en vergelijkingen.

Uitgangspunten tarieven

Uitgangspunten voor de lokale heffingen in de begroting 2018 waren als volgt:

- We corrigeren jaarlijks OZB-tarieven met het inflatiepercentage, voor 2018 was dat 1,5%;
- Het tarief voor afvalstoffenheffing is gebaseerd op 100% kostendekkendheid;
- Het tarief voor rioolheffing is gebaseerd op 100% kostendekkend (begrotingsbasis);
- Op de leges is eveneens het inflatiepercentage van 1% toegepast (behoudens producten waarvoor wettelijk vastgestelde tarieven gelden).

	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
OZB	386.559	388.178	1.619
Afvalstoffenheffing	157.964	173.331	15.367
Rioolheffing	150.260	154.621	4.361
Leges	189.529	217.721	28.192
Totaal	884.312	933.850	49.538

OZB en Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

In 2018 zijn in het kader van de wet WOZ 750 aanslagen opgelegd (bij 735 WOZ-objecten) waarop in totaal 24 bezwaarschriften zijn ingediend. In 13 gevallen (objecten) is de WOZ-waarde verlaagd. Het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften ten opzichte van het totaal aantal WOZ-objecten komt daarmee uit op 1,8 %.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De hogere opbrengst bij de afvalstoffenheffing wordt grotendeels veroorzaakt door hogere opbrengsten als gevolg van een betere gescheiden afvalinzameling.

Leges

Hieronder vallen de opbrengsten op basis van de legesverordening, zoals:

- Producten van burgerzaken;
- (Omgevings)vergunningen;
- Huwelijken;
- Grafrechten;
- Overige leges.

Vooraf de opbrengsten van de grafrechten, rijbewijzen en omgevingsvergunning zijn in 2018 hoger geweest, zie ook programma 0 en 8 voor een nadere toelichting.

Kwijtschelding

De kwijtschelding is vastgelegd in een gemeentelijke regeling kwijtschelding. Kwijtschelding kan worden aangevraagd door particuliere belastingplichtigen voor de volgende belastingen:

- Onroerende zaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

In 2018 hebben er in totaal 7 huishoudens kwijtschelding ontvangen.

Kostendekkendheid van tarieven

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 wordt ook in de jaarrekening aandacht besteed aan de kostendekkendheid van tarieven.

	Begroot baten 2018	Werkelijk baten 2018	Saldo 2018	Werkelijk lasten 2018	Dekkingspercentage 2018
Bestemmingsbelastingen					
Afvalstoffenheffing	157.964	173.331	15.367	171.787	101%
Rioolheffing	150.260	154.621	4.361	154.668	100%
subtotaal	308.224	327.952	19.728	326.455	100%
Retributies					
Rijbewijzen/reisdocumenten	23.710	29.736	6.026	49.284	60%
Huwelijken	19.000	16.810	-2.190	23.707	71%
APV-vergunningen	1.725	2.043	318	12.027	17%
Begraafrechten	95.894	111.604	15.710	88.495	126%
Omgevingsvergunning	49.200	57.528	8.328	51.364	112%
subtotaal	189.529	217.721	28.192	224.876	97%
Totaal	497.753	545.673	47.920	551.331	99%

Door de kleine schaal van Rozendaal is een groot aantal leges niet kostendekkend te krijgen. Dit geldt met name voor de rijbewijzen/reisdocumenten en de APV-vergunningen.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om niet afgedekte risico's op te vangen met gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Voldoende weerstandsvermogen zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Voldoende weerstandsvermogen gaat over twee vragen:

1. Welke risico's lopen we?
2. Wat is de beschikbare weerstandscapaciteit?

Risico's

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. Een gemeente loopt tal van risico's die we in meer of mindere mate kunnen inschatten en beheersen. Gemeentelijke risico's kunnen voortkomen uit de politiek, de aansprakelijkheid, de strategie, financiële samenwerking, het bedrijfsproces en het milieu. Daarnaast zijn zaken als verbonden partijen, open einde regelingen en grondexploitaties bekende onderwerpen waar de gemeente belangrijke risico's loopt.

Risicoprofiel

Er zijn meer methoden om een gekwantificeerd risicoprofiel op te stellen, uiteenlopend van meer wetenschappelijke methoden tot meer praktische modellen. Voor alle methoden geldt dat ze geen 100% garantie bieden op volledigheid. Het gaat er immers om risico's zo goed mogelijk te benoemen waar nog niet op één of andere manier in is voorzien. De eigenschap van een risico is echter dat men niet weet wat, wanneer of hoe het zich aandient. Voor deze paragraaf kiezen we voor een pragmatische aanpak. Basis voor het risicoprofiel is een organisatiebrede inventarisatie van risico's die twee maal per jaar plaatsvindt (begroting en rekening). Deze hebben we zo goed mogelijk gekwantificeerd en voorzien van een risicoscore (kans x impact), op basis van de volgende tabellen.

Kans	Score
Gering (minder dan 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 4.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = tussen € 4.000 en € 20.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 20.000)	3

Omzet: lasten programma's Rozendaal (begroting 2018: afgerond structureel € 4 miljoen)

De risicoscore komt tot stand door de kans te vermenigvuldigen met de impact. Hoe hoger de score hoe groter het risico. De uitkomst zetten we af tegen de volgende tabel:

Ranking	Gevolg
Scores \geq 10	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
5 < Scores < 10	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft wordt deze voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar). Een incidenteel risico wordt voor 50% meegenomen.
Scores < 5	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft worden die geacht binnen de reguliere bedrijfsvoering gedragen te kunnen worden.

Structureel of incidenteel

Van belang is onderscheid te maken tussen risico's met structurele en incidentele effecten, in het profiel is dit onderscheid ook aangebracht. Risico's met structurele effecten hangen meestal samen met de bedrijfsvoering zoals rente of hogere kosten vanwege een hoger aantal bijstandontvangers. Wanneer dit soort risico's zich voordoen dienen ook structurele maatregelen genomen te worden door ze mee te nemen in het financieel meerjarig perspectief. Het kan zijn dat het perspectief hiervoor op korte termijn geen ruimte biedt en dat moet worden omgebogen binnen de begroting. Om die reden wordt het risico voor 100% meegenomen wanneer het hoog is en voor 25% wanneer het beperkt is om het eerste jaar eventueel te overbruggen met behulp van het weerstandsvermogen. Wanneer zich een incidenteel risico voordoet dient deze in principe ineens ten laste van de weerstandscapaciteit gebracht te worden, wanneer deze niet kan worden opgevangen in het rekeningresultaat.

Uit het profiel valt op te maken dat op verschillende manieren rekening wordt gehouden met de verschillende risico's. Wanneer met alle risico's voor 100% rekening gehouden zou worden zou een gemeente een onevenredig deel van haar reserves moeten blokkeren, het is immers niet reëel dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Weerstandscapaciteit

Voor een oordeel over ons weerstandsvermogen is naast het risicoprofiel ook een inschatting van onze weerstandscapaciteit nodig, ook hierbij wordt in principe onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen. Bronnen van weerstandscapaciteit zijn de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven.

Stille reserves kunnen hierbij ook een rol spelen. Het betreft eigendommen die lager zijn gewaardeerd (boekwaarde) dan de waarde in het economisch verkeer (bij gebouwen is uitgegaan van de WOZ-waarde met peildatum 1-1-2018). Omdat deze niet onmiddellijk in een feitelijk dekkingsmiddel kunnen worden omgezet, laten we deze voortaan bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing. We benoemen deze wel zoals voorheen.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2018	Economische waarde	Stille reserve
Kerklaan 1 en 3	0	1.484.000	1.484.000
Dorpsschool	0	206.000	206.000
Torckschool	0	119.000	119.000
Werf	0	139.000	139.000
Obligaties	142.941	188.754	45.813
Totaal			1.993.813

Structureel

Dit wordt met name gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit (en dan met name OZB aangezien er al voor 100% dekking is gekozen voor afval en riool) en het bedrag voor onvoorzien. De onbenutte belastingcapaciteit kan berekend worden door aansluiting te zoeken bij artikel 12 van de financiële verhoudingswet.

Artikel 12

Bij een eventuele "artikel 12-aanvraag" geldt ook een normtarief voor de OZB als één van de toelatingseisen. In dat geval dient een gemeente minimaal 20% meer OZB te heffen dan het landelijk gemiddelde. Op basis van die norm bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Rozendaal ongeveer € 280.000.

Echter, de feitelijke hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit (behoudens een artikel 12-aanvraag) is vooral een politieke keuze. Op basis van het gewenste financiële beleid (OZB verhoging zoveel mogelijk beperken tot inflatiestijging) is er feitelijk geen onbenutte belastingcapaciteit. Om die reden wordt voor de bepaling van de structurele weerstandscapaciteit alleen het bedrag voor onvoorzien meegenomen.

Incidenteel

De incidentele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de som van alle reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven en eventuele bestemmingsreserves zonder concrete verplichting die daardoor herbestemd kunnen worden. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit beperken we ons tot de algemene reserve. De overige reserves hebben in principe allemaal een bestemming waarvan het niet wenselijk is om deze opnieuw te bestemmen. Het genoemde bedrag betreft de stand per ultimo 2018 (balansdatum).

Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Onvoorzien	10.000
subtotaal structureel	10.000
Incidenteel	
Algemene reserve	5.165.724
Totale weerstandscapaciteit	5.175.724

Risicoprofiel

Onderwerp	Risico/oorzaak	Beheersmaatregel	K	I	Bedrag	Risico score	%	Bedrag
Open einde regelingen								
WWB	Meer aanvragen	Geen, conjunctuurgevoelig	3	2	15.000	6	25%	3.750
WMO	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid aan te passen	3	2	15.000	6	25%	3.750
Jeugdzorg	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid (gedeeltelijk) aan te passen	3	3	40.000	9	25%	10.000
Leerlingenvervoer	Meer aanvragen	Geen	3	3	20.000	9	25%	5.000
Overige risico's met structureel effect								
Algemene uitkering	Samen trap af	Geen	3	3	100.000	9	25%	25.000
Renterisico (uitgaven)	Schommelingen op de geld- en kapitaalmarkt	Op dit moment geen lening en anders wordt dit risico afgedekt via de renterisiconorm	1	1	0	1	0%	0
Renterisico (inkomsten)	Daling van rentevergoeding over uitgezette eigen middelen	Feitelijk geen gezien de verplichting tot schatkistbankieren. Momenteel lage rentevergoeding	1	1	0	1	0%	0
Kapitaalgoederen	Onvoorzien en onverwacht onderhoud aan gebouwen of wegen	Actuele beheerplannen en periodiek inspectie	3	3	50.000	9	25%	12.500
Kortleven pensioen wethouders	Het vroegtijdig overlijden van een (ex) bestuurder kan financiële consequenties hebben (verzekeraar)	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	1	3	50.000	3	0%	0
Wachtgeldverplichting en bestuurders	Bij mutaties in het college kunnen wachtgeldverplichtingen ontstaan	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	2	3	50.000	6	25%	12.500
Gemeenschappelijke regelingen	Het algemeen bestuur kan besluiten nemen met financiële consequenties waaraan de gemeente vanwege de constructie gehouden is	Feitelijk niet aanwezig	5	3	30.000	15	100%	30.000
Personeel	Lastig vervulbare vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is	Aantrekkelijke werkgever blijven	3	3	50.000	9	25%	12.500
subtotaal structureel								115.000
Risico's met incidenteel effect								
Opbrengst De Del	Stijging van de kosten in het plan boven de 2%	Strak op de planning	3	3	100.000	9	50%	50.000
Ramp c.q. groot incident	Gemeente wordt door bijvoorbeeld het ministerie niet volledig gecompenseerd voor de kosten die gemaakt zijn	Feitelijk niet aanwezig	3	3	50.000	9	50%	25.000
Rechtspositionele consequenties	Binnen elk bedrijf kunnen situaties aan de orde zijn waarbij er kosten optreden voor besluiten met rechtspositionele consequenties. De gemeente is hiervoor eigen-risico-drager.	Voorziening voor treffen dan wel opvangen binnen weerstandsvermogen	3	3	75.000	9	50%	37.500
Schades	Schade door eigendommen van de gemeente (bijvoorbeeld door bomen)	In principe geldt hiervoor de aansprakelijkheidsverzekering van de gemeente, echter er is altijd een risico dat het niet past binnen de voorwaarden, bijvoorbeeld het niet uitvoeren van inspecties	2	3	30.000	6	50%	15.000
Planschade	Niet binnen de exploitatieovereenkomst af te dekken planschaden	Feitelijk niet aanwezig	2	3	50.000	6	50%	25.000
subtotaal incidenteel								152.500
Totaal								267.500

Het risicoprofiel is ten opzichte van de begroting 2018 gedaald met ruim € 600.000. Met het gereedkomen van de school is het risico van € 175.000 voor een eventueel faillissement en/of overmacht bij de aannemer vervallen. Daarnaast was het risico bij De Del in de begroting 2019 al verlaagd van € 500.000 naar € 50.000

Weerstandsratio

De confrontatie van risicoprofiel en weerstandscapaciteit is opgenomen in de volgende tabel.

Weerstandsvermogen		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	10.000	B	115.000
Incidenteel	C	<u>5.165.724</u>	D	<u>152.500</u>
Totaal	E	5.175.724	F	267.500
Structureel (A/B)		0,09		
Incidenteel (C/D)		33,87		
Totaal (E/F)		19,35		

Ratio	Waardering
> 2,0	uitstekend
1,5 - 2,0	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

Conclusie

De weerstandsratio van bijna 20 is meer dan uitstekend, waarbij de stille reserves niet in de berekening zijn meegenomen.

De gemeente Rozendaal is hiermee uitstekend in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het voorzieningenniveau in gevaar uitkomt. Bij materiële tegenvallers van structurele aard is er zodoende ook voldoende tijd om de maatregelen in kaart te brengen die nodig zijn om een structureel evenwicht tot stand te brengen.

Daarnaast is voor financiële tegenvallers binnen het sociaal domein nog een afzonderlijke bestemmingsreserve van ruim € 0,6 miljoen aanwezig waarmee in de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening is gehouden.

Staat van Reserves en Voorzieningen (inclusief toelichting op mutaties)

	Saldo 1-1-2018	Onttrek- kingen	Toevoe- gingen	Saldo 31-12-2018	Claims
A. Algemene reserve					
Vrije algemene reserve	4.285.557	648.282	1.528.449	5.165.724	185.000
subtotaal A	4.285.557	648.282	1.528.449	5.165.724	185.000
B. Bestemmingsreserves					
Reserve monumenten	25.959			25.959	
Reserve sociaal domein	703.671	83.517		620.154	
Reserve gemeentelijke gebouwen	49.137		20.058	69.195	
Vervangingsreserve tractie openbare werken	119.960	119.960		0	
Reserve schilderwerk	20.058	20.058		0	
Reserve digitalisering	130.400			130.400	
Reserve onderwijs algemeen	1.070.164	1.070.164		0	
Reserve fietspaden	280.961	258.410	125.000	147.551	
Reserve wegen	79.524		3.000	82.524	
Reserve begraafplaats	67.538			67.538	
Reserve dekking kapitaallasten	333.796	30.307	2.433.555	2.737.044	
Reserve energietransitie	0	9.135	100.000	90.865	40.865
Reserve Presikhaaf	33.565	33.565		0	
Reserve WWB inkomensdeel	293.219	293.219		0	
subtotaal B	3.207.952	1.918.335	2.681.613	3.971.230	40.865
C. Voorzieningen					
Voorziening riolering	637.000		83.000	720.000	
Voorziening wachtgeld/pensioen wethouders	230.906		17.498	248.404	
subtotaal C	867.906	0	100.498	968.404	0
Totaal	8.361.414	2.566.616	4.310.560	10.105.358	225.865

Toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen

Toevoegingen algemene reserve

Restantdeel resultaat jaarrekening 2017	73.979
Mutatie o.b.v. notitie reserves en voorzieningen	1.454.470
Totaal toevoegingen	1.528.449

Onttrekkingen algemene reserve

Organisatieontwikkeling (restant van besluit uit 2017)	110.000
Ledverlichting	6.514
Kapitaallasten zonnepanelen	19.526
Herschikking o.b.v. notitie reserves en voorzieningen	125.000
Instellen reserve energietransitie	100.000
Kapitaallasten armaturen Arnhemse Allee	4.273
Overheveling naar res kaplast tbv speelvoorzieningen	20.918
Bestemmingsplannen	34.783
Steenhoek	38.886
Advies aangifte VpB	2.430
Vervoer naar en huur van gymlokalen	22.775
Overheveling naar res kaplast tbv school	163.178
Totaal onttrekkingen	648.282

Claims algemene reserve

Niet alle besluiten ten laste van de algemene reserve zijn op 31 december 2018 volledig uitgevoerd, voor het restant daarvan rust er dus nog een claim op de algemene reserve, we hebben het dan bijvoorbeeld over de definitieve afrekening voor de veilige oversteek organisatieontwikkeling, bestemmingsplannen, speelvoorzieningen, Steenhoek en panna court.

Reserve sociaal domein

Dit betreft de onttrekking van het saldo tussen de uiteindelijke baten en lasten ten opzichte van de begroting. Deze valt lager uit dan het bedrag van € 128.000 waarmee in de begroting nog rekening werd gehouden.

Reserve gemeentelijke gebouwen

De toevoeging komt voort uit de notitie reserves en voorzieningen (nota R&V) en betreft de overheveling van de reserve schilderwerk.

Reserve fietspaden

In 2017 is besloten tot groot onderhoud aan het fietspad Koningsweg waarvan het grootste deel in 2018 is uitgevoerd (€ 258.000). Daarnaast is o.b.v. de nota R&V € 125.000 aan de reserve toegevoegd om in de komende 10 jaar ook andere fietspaden van nieuw asfalt te voorzien.

Reserve wegen

De toevoeging betreft de jaarlijkse dotatie ten behoeve van het wegenonderhoud. Deze bedroeg voorheen jaarlijks zo'n € 35.000. Met het vaststellen van de begroting 2019 is ook de wijze van onderhoud en de financiering daarvan aangepast. Uitgangspunt is voortaan gebruik van klinkers op binnenwegen wanneer groot onderhoud aan de orde is. De bijbehorende investering wordt dan geactiveerd en de kapitaallasten worden in de begroting en rekening opgenomen. Dit geldt voor het grootste deel van de wegen. Een klein deel wordt volgens de bestaande systematiek gedaan, daarvoor wordt de reserve gehandhaafd maar kon de jaarlijkse dotatie verlaagd worden naar € 3.000.

Reserve dekking kapitaallasten

Op basis van het resultaat van de jaarrekening 2017 is (een eerste) toevoeging van ruim € 2,2 miljoen gedaan aan deze reserve en is een bedrag van € 20.000 overgeheveld voor de speelvoorzieningen. Daarnaast is er een bedrag van € 163.178 overgeheveld van de algemene reserve. Dit betreft het saldo van twee eerdere kredieten voor de school die uit de reserves werden gedekt. De kosten hiervan zijn echter verschoven naar de bouwfase en dienen geactiveerd te worden, om die reden dient het restant toegevoegd te worden aan het bouwkrediet van de school en daarmee tevens aan de reserve kapitaallasten.

Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2018 volgt een tweede toevoeging van ruim € 1,16 miljoen en in 2019 een laatste deel. Vanaf 2019 worden aan deze reserve de kapitaallasten van de nieuwe school onttrokken. De huidige onttrekking is ter egalisatie van kapitaallasten van eerdere investeringen waarvoor destijds middelen aan de reserve zijn toegevoegd.

Reserve energietransitie

Deze reserve is ingesteld bij de nota R&V en in 2018 is besloten hierin € 100.000 te storten ten laste van de algemene reserve. Tevens is er in totaal een krediet van € 50.000 ten laste van deze reserve beschikbaar gesteld, hiervan is in 2018 € 9.000 uitgegeven waardoor er nog een claim op rust van € 41.000.

Reserve Tractie openbare werken, Schilderwerk, Onderwijs algemeen, Presikhaaf en WWB inkomensdeel

Deze reserves zijn met het vaststellen van de notitie reserves en voorzieningen in 2018 opgeheven waarbij de vervangingsreserve tractie openbare werken voor wat betreft de vervanging van de Mercedes is toegevoegd aan de reserve kapitaallasten en het restant is toegevoegd aan de algemene reserve. Voor schilderwerk geldt dat deze is toegevoegd aan de reserve gemeentelijke gebouwen. De reserves Onderwijs, Presikhaaf en WWB inkomensdeel zijn toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorziening riolering

Betreft de jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor toekomstige rioolinvesteringen op basis van het rioleringsplan (hiermee is in het tarief rekening gehouden).

Voorziening pensioen wethouders

Naast de storting van ingehouden pensioenpremies heeft de jaarlijks berekening uitgewezen dat er een bedrag van € 13.000 extra moest worden gestort, in de begroting was hiervoor € 20.000 opgenomen.

Overige financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten met ingang van het begrotingsjaar 2016 een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Doel is in 1 oogopslag de gemeenteraad meer inzicht te bieden in de financiële positie van de gemeente.

Financiële kengetallen	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017	Gelderland*
Netto schuldquote	-96%	-166%	-114%	64%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	-96%	-166%	-114%	54%
Solvabiliteitsratio	82%	85%	83%	34%
Kengetal grondexploitatie	9%	4%	19%	16%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	2%	0,6%
Belastingcapaciteit	126%	132%	131%	100%

* ter vergelijking gemiddelde van Gelderland toegevoegd, betreffen begrotingscijfers 2018

Betekenis van de kengetallen

Net als bij het weerstandsvermogen gelden ook voor deze kengetallen geen harde normen. Wel zijn er algemene bandbreedtes waarmee een indruk kan worden verkregen over de waarde van het kengetal, de Provincie Gelderland heeft bijvoorbeeld de volgende categorieën aangeduid:

	Categorie A Voldoende	Categorie B Matig	Categorie C Onvoldoende
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	< 90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20%-50%	<20%
Kengetal grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr <u>en</u> Mrj >0%	Begr <u>of</u> Mrj >0%	Begr <u>en</u> Mrj <0%
Belastingcapaciteit	<95%	95%-105%	>105%

Netto schuldquote inclusief alle verstrekte leningen

Beide zijn voor Rozendaal gelijk omdat er geen doorverstrekte geldleningen aan bijvoorbeeld woningcorporaties zijn. De netto schuldquote geeft het niveau aan van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% (groen), oranje is hoog en rood betekent gevarenzone, het gemeentebestuur moet er dan werk van maken om de schuld te verlagen. In Rozendaal is de schuldquote onverminderd uitstekend, de lagere score t.o.v. de begroting komt door vertraging in de ontvangsten voor de kavels op De Del.

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Rozendaal in staat is op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen, ook deze is onverminderd hoog.

Kengetal grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote invloed op de financiële positie van een gemeente hebben (zowel positief als negatief). Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie voor Rozendaal. Het percentage is de waarde van bouwgronden in relatie tot de totale baten exclusief de reserves.

In het kengetal zijn alleen de daadwerkelijk gerealiseerde cijfers opgenomen, ten opzichte van vorige jaren is dit kengetal verbeterd omdat nu de inkomsten binnen komen en de boekwaarde daalt.

Structurele exploitatieruimte

Aan de hand van dit kengetal kan het structurele en reële evenwicht van de begroting beoordeeld worden. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. In dit geval biedt het financieel meerjarig perspectief bij de begroting dan ook een betere indicatie.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in Rozendaal. De gemiddelde WOZ waarde in Nederland bedroeg in 2018 € 230.000 en in Rozendaal € 469.000. Dat is dan ook de voornaamste reden voor het hoge percentage. Dit zegt dus niets over de uiteindelijke belastingcapaciteit, zoals elders in deze paragraaf aangegeven is dat een politieke keuze (gerelateerd aan de "Artikel 12-norm" bedraagt die capaciteit ongeveer € 280.000).

Berekening van de kengetallen

	Kengetal	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
1A Netto Schuldquote (incl. verstrekte leningen)				
A	Vaste schulden (cf art 46 BBV)	0	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf art 48 BBV)	1.268.214	625.000	1.122.332
C	Overlopende passiva (cf art.49 BBV)	1.967	10.000	52.475
D	Financiële activa (cf. art 36 lid d, e en f)	1.529.866	1.489.994	7.816.898
E	Uitzettingen < 1 jaar	5.208.069	7.762.007	903.464
F	Liquide middelen (cf.art 40 BBV)	345.039	60.000	35.222
G	Overlopende activa (cf art. 40a BBV)	46.607	470.000	9.395
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV excl mut.reserves)	6.100.370	5.502.505	6.670.722
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-96%	-166%	-114%
2. Solvabiliteitsratio				
A	Eigen vermogen (cf art 42 BBV)	10.394.833	9.080.932	9.730.710
B	Balanstotaal	12.633.417	10.717.001	11.773.423
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	82%	85%	83%
Kengetal grondexploitatie				
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf art 38 lid a punt 1 BBV)	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	551.392	200.000	1.259.280
C	Totale baten cf art 17 lid c BBV (excl mut.reserves)	6.100.370	5.502.505	6.670.722
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	9%	4%	19%
Structurele exploitatieruimte				
A	Structurele lasten	3.561.248	3.470.865	3.317.961
B	Structurele baten	3.525.370	3.444.421	3.424.362
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	26.798	66.737	134.915
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	82.473	95.794	136.487
E	Totaal baten	6.100.370	5.502.505	6.670.722
	Structurele exploitatieruimte (((B-A)+(D-C))/E) x 100%	0,3%	0,0%	1,6%
Belastingcapaciteit, woonlast meerpersoonshuishouden				
A	OZB lasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	504	496	494
B	Rioolheffing voor een gezin	220	220	216
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	239	237	237
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0
E	Totaal woonlasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	963	953	945
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in 2018*	766	723	723
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%	126%	132%	131%

De berekende woonlast (F) wordt gepresenteerd vanuit het perspectief van de belastingbetaler, het betreft immers ook de feitelijke aanslag. Binnen de algemene uitkering wordt er echter (via een korting gebaseerd op de WOZ-waarde) vanuit gegaan dat een gemeente met een gemiddelde hoge woz-waarde in staat is meer eigen inkomsten te genereren via de OZB (hier bestaat een relatie met de onbenutte belastingcapaciteit). Om die reden komt het percentage hoog uit, wanneer het ozb-% vergeleken zou worden met het ozb-% van andere gemeenten ligt dat onder het landelijk gemiddelde.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Rozendaal beslaat een oppervlakte van 2.795 hectare. Hier wonen, werken en recreëren mensen waarvoor een aantal zogenaamde kapitaalgoederen nodig zijn. In deze paragraaf geven we inzicht in de onderhoudstoestand en de kosten van onze belangrijkste groepen kapitaalgoederen (wegen, riolering/water, openbare verlichting, groen en gebouwen). Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. De lasten hiervan komen in verschillende programma's tot uitdrukking.

Met de nota reserves en voorzieningen 2018 heeft een zodanige herschikking en voeding van reserves plaatsgevonden dat voor de komende 10 jaar in ieder geval is voorzien in het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Beleid voor beheer kapitaalgoederen

Voor het onderhoud hanteerden we in 2018 de volgende plannen:

Nota	Jaar van vaststelling/beoordeling
Onderhoudsinventarisatie wegen (2015 -2024)	2018
Onderhoudsplan riolering (2019 - 2023)	2018
Groenplan (2015 – 2020)	2015

Wegbeheer

In 2015 is een beheerplan opgesteld dat uitgaat van het door het CROW geadviseerde onderhoudsniveau. Hierbij is geconstateerd dat er sprake was van een lichte vorm van achterstallig onderhoud maar niet zodanig dat we onder de minimumnormen uitkomen.

Als uitvloeisel van het coalitieakkoord is in 2018 besloten om op het moment van onderhoud voor de binnenwegen het asfalt te vervangen door baksteen. Dat betekent dat die kosten voortaan geactiveerd worden en als kapitaallast in de meerjarenbegroting worden opgenomen.

Als gevolg hiervan is de jaarlijkse dotatie van € 35.000 verlaagd naar € 3.000 omdat nog maar een deel met asfalt wordt onderhouden.

Voordat tot daadwerkelijke uitvoering van het wegbeheer wordt overgegaan wordt ook het riool geïnspecteerd om te beoordelen of er "werk met werk" gemaakt kan worden en voorkomen we dat niet veel later diezelfde weg weer open moet voor periodiek onderhoud aan het riool.

In de begroting 2018 was voorzien dat er groot onderhoud aan De Genestetlaan gepleegd zou worden. Vanwege de nieuwe manier van onderhoud en besluitvorming daarover bij de begroting, is dit doorgeschoven naar 2019.

Riolering

In 2018 is een nieuw verbreed rioleringsplan (vGRP) 2019 - 2024 vastgesteld. Dit plan is de uitvoering van de wettelijke verplichting dat de gemeente een rioleringsplan moet hebben. In dit plan zijn de normen bepaald voor de kwaliteit van het onderhoud en milieu en wordt aangegeven welke investeringen jaarlijks nodig zijn om aan de gestelde voorwaarden uit het plan te voldoen. De hieruit voortvloeiende lasten zijn in de begroting verwerkt. Als blijkt dat investeringen niet direct noodzakelijk zijn, dan zullen deze investeringen worden uitgesteld.

Verder hebben metingen uitgewezen dat wij voldoen aan de basisinspanning (afkoppelen) zoals deze is opgelegd door de Provincie. Dit is vastgelegd in het BRP (Basis rioleringsplan) en getoetst door het waterschap Rijn&IJssel. Door de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de ruimtelijke inpassing van maatregelen die de waterbeheerder betreft. Daarnaast kent de wet drie zorgplichten toe aan gemeenten: afvalwater, hemelwater en grondwater. In het vGRP is met deze nieuwe zorgplichten rekening gehouden.

Naast het opstellen en periodiek herzien van het vGRP (vooral ook bedoeld om tijdig de kosten voor riolering in beeld te hebben) wordt er jaarlijks zo'n 1500 meter riolering geïnspecteerd. Daaruit volgen aanbevelingen voor onderhoud dan wel herstel/vervanging zodat die activiteiten op het juiste moment worden uitgevoerd en er ook geen onnodige kosten worden gemaakt.

Het eerste grootschalige onderhoud is voorzien voor 2020. In 2018 is geen onvoorzien onderhoud aan de orde geweest dat ten laste van de voorziening is gebracht, de voorziening is daarmee op peil conform het plan (zie ook overzicht reserves en voorzieningen).

Gemeentebouwen

Om het benodigde onderhoud uit te kunnen voeren is jaarlijks per gebouw een budget in de begroting opgenomen. Om deze budgetten te kunnen bepalen is een onderhoudsplanning gemaakt waarbij gebruik is gemaakt van ervaringscijfers. De budgetten in de begroting waren toereikend voor het noodzakelijke onderhoud, in 2018 is geen beroep op de reserve gedaan.

Groenplan

In dit plan is voor de lange termijn aangegeven waar het openbaar groen verbeterd of aangepast kan worden. Hieraan is gevolg gegeven door uitvoering van een groot aantal zaken. Tevens wordt in dit plan beschreven hoe Rozendaal met het openbaar groen om wil gaan. Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met de hierin beschreven zaken. In 2015 is een nieuw Groenplan vastgesteld, de kosten voor onderhoud van het groen zijn opgenomen in de begroting.

Fietspaden

In 2018 is het groot onderhoud van het fietspad Koningsweg (met cofinanciering van de Provincie) afgerond. Het was een relatief grote investering die is gedekt uit de hiervoor gevormde reserve. Bij een herschikking van de reserves is ten laste van de algemene reserve een dotatie gedaan aan de reserve fietspaden om ook in de komende 10 jaar de overige fietspaden tijdig van nieuw asfalt te voorzien, dan wel te vervangen door meer duurzaam beton.

Water

We hebben slechts 1 beek binnen de gemeente waarmee geen bijzonder onderhoud is gemoeid.

Paragraaf 4 Financiering

De paragraaf financiering geeft jaarlijks inzicht in de ontwikkelingen rond de meerjaren financiering, het te voeren beleid op dit gebied en in de risico's die de gemeente daarbij loopt. Zoals wettelijk voorgeschreven hanteren we hiervoor een treasurystatuut dat door de raad is vastgesteld. In het treasurystatuut staat aan welke partijen en onder welke condities de gemeente geld mag uitlenen en bij welke partijen en onder welke condities beleggingen en financieringen kunnen plaatsvinden. De uitgangspunten zijn gebaseerd op een risicomijdend treasurybeleid. De gemeente verricht geen 'near banking'- of 'banking'-activiteiten omdat dit niet tot de kernactiviteiten van de gemeente behoort.

Risicobeheer

In deze paragraaf wordt, via onderstaande tabel, inzicht gegeven in de risico's met betrekking tot de vlottende schuld (kasgeldlimiet) en de risico's op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico op opgenomen kortlopende geldleningen tot een acceptabel maximum te beperken. Kortlopende leningen zijn immers "goedkoper" dan langlopende leningen. Een risico hierbij is echter dat het lagere rentepercentage ook voor een korte periode van toepassing is. Om te voorkomen dat gemeenten met omvangrijke kortlopende leningen bij forse rentestijgingen in de problemen komen is er een landelijke kasgeldlimiet vastgesteld.

Kasgeldlimiet

Grondslag: omvang begroting per 01-01-2018	Rekening 2018
Omvang begroting per 1 januari 2018 (afgerond)	6.345.941
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,5% begroting)	539.405
2. Omvang vlottende korte schuld (rekening-courant Gemeente)	1.268.214
3. Vlottende middelen (kortlopende vorderingen)	5.208.069
4. Totaal kasgeld (2) – (3)	-3.939.856
5. Toegestane kasgeldlimiet (1)	539.405
6. Overschrijding (+) / ruimte (-) onder kasgeldlimiet (4-5)	-4.479.261

Het negatieve bedrag bij de overschrijding van de kasgeldlimiet betekent in dit geval dat we ruim voldoen aan de norm van kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Eventuele renterisico's op de langere termijn worden beheerst door de toepassing van de zogenaamde renterisiconorm. In de kern komt deze erop neer dat niet op eenzelfde moment een omvangrijke herfinanciering van langlopende leningen plaatsvindt tegen op dat moment bijvoorbeeld fors hogere rentepercentages. Met het toepassen van een renterisiconorm worden de renterisico's gespreid.

De gemeente Rozendaal kent momenteel (en dat is ook niet voorzien) geen langlopende leningen, derhalve is berekening van de norm niet aan de orde.

Uitgezette middelen

De gemeente Rozendaal heeft een goede liquiditeitspositie, in 2018 is gemiddeld een bedrag van ruim € 5 miljoen aangehouden bij de schatkist. Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt is hierop nauwelijks rendement behaald. Deze middelen uitleenen aan andere gemeenten is toegestaan maar ook die gemeenten kunnen momenteel tegen 0,2% lenen bij bijvoorbeeld de BNG.

Garanties op leningen aan derden

Er zijn op dit moment geen garanties op leningen aan derden verstrekt.

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF)

De wet is in 2013 aangenomen. De decentrale overheden hebben door deze wet nog eens nadrukkelijk de zelfde verantwoordelijkheid opgelegd gekregen voor een gedegen begrotingsbeleid. Doel is om samen het Nederlandse begrotingstekort binnen de perken te houden. Er wordt gewerkt met het zogenaamde EMU-saldo en Europese normeringen hiervoor. Tevens is bepaald dat overtollige kasmiddelen belegd dienen te worden bij het Rijk. Dat geldt dus ook voor de gemeente Rozendaal.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Onze bedrijfsvoering richt zich op de ondersteunende diensten, die nodig zijn om de beoogde resultaten en effecten uit het beleidsplan en de programma's te bereiken. Bedrijfsvoering omvat de vakgebieden Personeel en Organisatie, Informatisering, Juridische zaken, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting en valt vooral onder de verantwoordelijkheid van het college.

Bestuur / Personeel en organisatie

Gemeenteraad

Op 21 maart 2018 zijn gemeenteraadsverkiezingen gehouden welke heeft geleid tot de volgende zetelverdeling:

- Rosendaal '74 (R'74, 3 zetels);
- PAK Rozendaal (PAK, 3 zetels);
- Belangengemeenschap Rozendaal (BGR, 3 zetels).

College burgemeester en wethouders

Na de gemeenteraadsverkiezingen is de coalitie Rosendaal'74-PAK voortgezet met als wethouders mevrouw Albricht-Brinkman en de heer Logemann. In 2018 is de procedure voor een nieuwe burgemeester opgestart welke heeft geleid tot de beëdiging van mevrouw Weststeijn als nieuwe burgemeester in februari 2019.

Coalitieovereenkomst 2018-2022

In de coalitieovereenkomst zijn de volgende 3 onderwerpen opgenomen die gerelateerd kunnen worden aan de bedrijfsvoering:

- Ontwikkelen (digitale) dienstverlening;
- Ambtelijke organisatie toekomstbestendig en flexibeler;
- Ontwikkeling samenwerking en opdrachtgeverschap.

Ontwikkelen (digitale) dienstverlening

Voor een deel is dit onderdeel van de taken die worden uitbesteed. Zo zullen, na de overdracht van belastingtaken aan De Connectie, de inwoners van Rozendaal straks ook toegang hebben tot een digitale belastingbalie. Aan het einde van 2018 zijn de voorbereidingen getroffen om digitaal te gaan vergaderen. Een pilot hiervoor met de collegevergaderingen verloopt voorspoedig, na de zomer kan dit naar verwachting ook voor de commissie- en raadsvergaderingen worden ingezet.

Organisatieontwikkeling

In oktober heeft de raad een aantal besluiten genomen over de uitbesteding van een aantal belangrijke taken. Dit is erop gericht de kwetsbaarheid van die taken sterk terug te dringen en daarmee de ambtelijke organisatie toekomstbestendig te maken. Vanaf dat moment is het overleg met de "overnemende" partijen (De Connectie en de gemeente Rheden) concreter geworden en ontstaat er steeds meer zicht op wat er uiteindelijk daadwerkelijk "in huis" blijft en voor welke onderdelen het opdrachtgeverschap ontwikkelt moet worden. Merkbaar is wel dat beide partijen zelf ook (nog) volop in ontwikkeling zijn. De taken die op de nominatie staan om uit te besteden konden ook in 2018 nog prima binnen de eigen organisatie worden uitgevoerd, daardoor is een zorgvuldige overdracht mogelijk.

Integriteit

In de gemeente Rozendaal is zowel voor de bestuurders van de gemeente als voor de ambtenaren een gedragscode vastgesteld. In de wet is bepaald dat het college over het gevoerde integriteitbeleid voor de ambtenaren jaarlijks verantwoording dient af te leggen aan de gemeenteraad.

In de Ambtenarenwet is de bepaling opgenomen dat ambtenaren een eed of belofte moeten afleggen dat hij of zij zich als een goed ambtenaar zal gedragen en als een goed ambtenaar zal handelen. Het zittende personeel heeft hiertoe een schriftelijke verklaring getekend die in het personeelsdossier is opgeborgen. Nieuwe medewerkers dienen een soortgelijke verklaring te tekenen, nadat zij de ambtseed/belofte hebben afgelegd ten overstaan van de burgemeester, in aanwezigheid van diens direct leidinggevende en de gemeentesecretaris. In 2018 heeft deze ceremonie 1 maal plaatsgevonden. Aan het integriteitsbeleid wordt verder aandacht geschonken bij de jaarlijkse functioneringsgesprekken. In de praktijk blijken zich geen problemen op dit gebied voor te doen. De medewerkers zijn ervan doordrongen dat in een kleine gemeenschap als Rozendaal integriteit van het grootste belang is.

Behalve de gedragscode voor de ambtenaren heeft Rozendaal al sinds 2002 een zogenaamde klokkenluidersregeling. Daarin is bepaald dat ambtenaren (desgewenst anoniem) misstanden kunnen melden. Van deze klokkenluidersregeling is in Rozendaal nog nooit gebruik gemaakt.

Financiële functie

De financiële functie van de gemeente is vastgesteld middels een financiële verordening, voorgeschreven in artikel 212 Gemeentewet en een controleverordening voorgeschreven in artikel 213 Gemeentewet.

In het jaar 2018 is de jaarrekening (2017) voor de tweede maal gecontroleerd door de nieuw geselecteerde accountant (Stolwijk Kelderman). De raad heeft een langjarig controleprotocol vastgesteld voor de accountantscontrole op de jaarrekening. Dit heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. De gemeente verkreeg in 2018, over de jaarrekening 2017, een goedkeurende accountantsverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Administratieve organisatie

Voor een groot aantal processen zijn procesbeschrijvingen vereist. Deze zijn opgenomen in het rapport Administratieve Organisatie. Voorts zijn in het kader van de functiebeschrijvingen globale taakbeschrijvingen opgesteld. Op tal van terreinen wordt de gemeente onderworpen aan (verplichte) controles, audits en zelfevaluaties. Voor burgerzaken betreft het de jaarlijkse zelfevaluaties voor de Basisregistratie Personen (BRP) en voor de reisdocumenten. Deze hebben in 2018 met goed gevolg plaatsgevonden. Jaarlijks dienen daarvoor echter ook controlewerkzaamheden plaats te vinden (zie ook de paragraaf Informatieveiligheid). De handhaving van allerlei wet- en regelgeving met name op het gebied van brandveiligheid, bouw- en woningzicht en milieu wordt frequent geïnspecteerd. Op het gebied van sociale zaken bestaat het instrument van de single-audit en op financieel gebied de accountantscontrole. Daarnaast zijn voor meerdere terreinen beveiligingsplannen opgesteld (o.a. voor burgerzaken en de informatie-uitwisseling). Voor het jaar 2018 zijn op dit vlak geen bijzonderheden te melden. Wel neemt de complexiteit en daarmee de administratieve last van deze werkzaamheden jaarlijks toe.

Kengetallen en kosten personeel en organisatie

Omschrijving	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
Formatieplaatsen (fte)	10,8	10,8	10,8
Medewerkers (aantal)	10	12	12
Mannen (%)	50%	58%	58%
Vrouwen (%)	50%	42%	42%
Ziekteverzuim (%)	2,00%	2,70%	1,60%
Instroom (%)	8%	8%	0%
Uitstroom (%)	16%	8%	7%
Deeltijders (%)	30%	42%	42%
Leeftijd (gemiddeld)	51,6	54,9	57,3
Maximum Salarisschaal (%)	80%	92%	100%
Budget opleidingen (% loonsom)	0,94%	0,31%	0,84%

Per 31 december 2018 bestaat de formatie uit 10,8 formatie-eenheden (fte's). De bezetting is echter niet op dat niveau. Bij burgerzaken en financiën is sprake van gedeeltelijke vacatureruimte, hiervoor wordt in afwachting van de definitieve overdracht van taken ingehuurd.

Voor de werkzaamheden op het gebied van RO, milieu en monumentenzaken is, evenals in voorgaande jaren, een externe medewerker ingehuurd, die tevens werkzaam is voor het project De Del. Voor enkele dagen per maand wordt personele capaciteit ingehuurd ten behoeve van de taakvelden belastingen, Wet WOZ en archief en de gemeente maakt gedurende het hele jaar gebruik van twee medewerkers van WSW-bedrijf Presikhaaf voor werkzaamheden in de buitendienst. In 2018 is voor het grootste deel van het jaar een projectleider voor het project nieuwbouw Dorpsschool ingehuurd, evenals voor duurzaamheid/energietransitie.

Toelichting kengetallen

Uit de cijfers valt op te maken dat er sprake is van een stabiel personeelsbestand. Dat is enerzijds prettig omdat hiermee de continuïteit binnen de organisatie goed gewaarborgd is, anderzijds is verversing van het ambtelijk apparaat ook prettig vanwege een frisse blik zo nu en dan en ten behoeve van de continuïteit op langere termijn.

Ziekteverzuim

	2018	2017	2016
Verzuimpercentage	2,00%	2,70%	1,60%
Kort (0-8 dagen)	2,00%	2,70%	1,60%
Middellang (8-43 dagen)	0%	0%	0%
Lang (>43 dagen)	0%	0%	0%

Het verzuimpercentage is de laatste jaren al laag en in 2018 evenzo, het landelijk gemiddelde percentage bij gemeenten bedroeg in 2018 5,4%. Gelukkig voor, in de eerste plaats, onze medewerkers en de organisatie is er de laatste jaren geen sprake van langdurig verzuim. Wanneer hiervan wel sprake is, heeft dat direct een enorme impact op de ziekteverzuimcijfers door de kleine aantallen.

Inkoop

In 2016 is de Aanbestedingswet herzien. Met de Aanbestedingswet worden de Europese wetten en richtlijnen omgezet naar nationale wetgeving. Voor de vertaling naar de praktijk geldt het zogenaamde Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW) en de Gids Proportionaliteit. De aanbestedingswet bepaalt dat het werken met de ARW verplicht wordt gesteld voor het aanbesteden van werken onder de Europese aanbestedingsdrempels. In 2016 is besloten deze landelijke regels te volgen en geen eigen inkoopbeleid vast te stellen, deze beleidslijn was ook in 2018 van toepassing.

Kosten bedrijfsvoering

Binnen het "programma" Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is het taakveld Overhead opgenomen. Dat taakveld heeft vooral betrekking op de bedrijfsvoering. Per saldo bedragen de lasten hiervoor in 2018 bijna € 1,4 miljoen. In deze paragraaf zijn die kosten per onderdeel uitgesplitst en nader toegelicht.

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Personeelslasten	998.974	1.030.746	-31.772
Overige personeelslasten	23.715	25.102	-1.387
ICT	147.718	130.344	17.374
Huisvesting (inclusief baten)	42.442	33.648	8.794
Overige organisatiekosten	138.055	151.706	-13.651
Tractie	39.668	18.423	21.245
Totaal	1.390.572	1.389.969	603

Personeelslasten

Besteding budgetten eigen personeel en inhuur derden voor normale bedrijfsvoering

In het volgende overzicht staan de personeelsbudgetten voor de normale bedrijfsvoering (exclusief bestuur), uitgesplitst naar loonkosten voor eigen medewerkers en (structurele) inhuur. In de kolom 'budget 2018' staan de reguliere personeelsbudgetten (gebaseerd op de bestaande formatie) en het inhuurbudget voor bijvoorbeeld overwerk en ziekte.

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Reguliere organisatie	657.931	682.269	-24.338
Inhuurbudget	341.043	348.477	-7.434
Totaal	998.974	1.030.746	-31.772

In 2018 is een deel van het budget (vacatureruimte) overgeheveld van de post regulier naar inhuur. Daarnaast is het inhuurbudget op basis van een krediet uit 2017 € 110.000 verhoogd voor zowel de extra kosten van tijdelijke vacaturevervulling (bij financiën en burgerzaken) als de kosten voor de verandermanager.

De overschrijding is geheel toe te rekenen aan de sociale lasten met name WAO- en pensioenpremies. In de begroting van 2019 is al rekening gehouden met deze premiestijgingen waardoor er sprake is van een incidenteel nadeel.

Inhuur personeel voor projecten

Naast de inzet van extern personeel voor onze normale bedrijfsvoering zetten we extern personeel in voor projecten, in dit geval vooral De Del, de Dorpsschool maar ook bijvoorbeeld herziening van het bestemmingsplan. De kosten daarvan worden binnen de betreffende projecten gedekt.

Overige personeelslasten

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Overige personeelslasten (reis- en verblijfkosten, opleidingskosten, etc.)	23.715	25.102	-1.387

Geen bijzonderheden ten aanzien van de overige personeelslasten.

Informatisering en automatisering (I&A)

De zorg voor een goede informatievoorziening is een vitaal onderdeel binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering, waarbij automatisering van wezenlijk belang is. Vrijwel alle processen dienen geautomatiseerd plaats te vinden, vaak wettelijk voorgeschreven. De gemeente Rozendaal besteedt een aantal werkzaamheden op het gebied van automatisering uit aan de gemeente Rheden. Voor zover deze puur technisch van aard zijn, zijn deze door Rheden in 2018 overgedragen aan De Connectie. Werkzaamheden die meer ICT-inhoudelijk voor de ondersteuning van processen zijn, zijn deels nog in beheer bij Rheden. Met de verdere overdracht van taken aan De Connectie worden de afspraken daarover ook opnieuw vorm gegeven.

Het beheer van de hardware geschiedt in eigen huis door een gekwalificeerde medewerker automatisering. Daarnaast heeft de gemeente een ondersteunings- en achtervangovereenkomst gesloten met een particulier bedrijf.

De toekomstige verplichtingen op het gebied van digitalisering zijn in 2018 met behulp van een extern bureau, via de zogenaamde "roadmap", geactualiseerd. De uitkomst ervan wordt opgenomen in de begrotingen voor de komende jaren.

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Kosten ICT (licenties software, kapitaallasten diverse applicaties)	147.718	130.344	17.374

In de begroting is al geanticipeerd op overdracht van taken door Rheden aan De Connectie waardoor wij niet meer kunnen "meeliften" op bijvoorbeeld bepaalde servers die in Rheden werden gehost. We hebben in 2018 die extra kosten nog niet geheel hoeven maken, het budget blijft echter nodig om later de overdracht aan De Connectie te financieren.

Huisvesting

De huisvesting voor het gemeentelijk personeel is voldoende. Alle personeelsleden hadden een goede werkplek, qua vergaderruimten is het gemeentehuis niet ruim bedeed. Er wordt op de juiste wijze aandacht geschonken aan ARBO-voorzieningen. In 2017 hebben op dit gebied geen aanschaffingen plaatsgevonden. Een deel van het gemeentehuis is langjarig verhuurd aan " 't Regthuys".

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Huisvesting (energie, water, aankoop niet duurzame goederen en diensten, specifieke verbruiksgoederen, huren, verzekeringen, afschrijving), per saldo	42.442	33.648	8.794

Het positieve saldo wordt enerzijds veroorzaakt door lager gas- en energieverbruik en daarnaast door een subsidie vanuit het restauratiefonds waar in de begroting geen rekening mee was gehouden.

Overige kosten organisatie (o.a. facilitaire zaken)

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Overige organisatiekosten (repro, huishoudelijke zaken, postverzorging, inventaris, tijdschriften en abonnementen, algemene benodigdheden, contributies, verzekeringen etc.), per saldo	138.055	151.706	-13.651

De overschrijding wordt veroorzaakt door de hogere accountantskosten (€ 4.000) voor een beoordeling van de grondexploitatie (jaarrekening 2017), die kosten zijn extra ten opzichte van de reguliere accountantskosten. Daarnaast zijn de kosten voor de berekening van de toekomstige pensioenen van bestuurders hoger uitgevallen omdat de berekening complexer is en hebben we externe ondersteuning ingeschakeld voor de VpB-aangifte (€ 2.500, dit bedrag is via programma 0 ook onttrokken aan de algemene reserve). Tot slot hielden we in de begroting 2018 rekening met te lage kapitaallasten van een aantal investeringen uit 2017, in de begroting van 2019 staat dit correct geraamd.

Tractie

De kostenplaats tractie heeft betrekking op het materiaal dat in gebruik is voor onze buitendienst.

Onderdeel	Budget 2018	Werkelijk 2018	Saldo 2018
Brandstof, onderhoud, belastingen, verzekeringen, etc. per saldo	39.668	18.423	21.245

In de begroting was al rekening gehouden met de kapitaallasten van de Mercedes en de trekker, die vervangingen zijn echter uitgesteld.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In artikel 1 lid b BBV wordt het als volgt gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”

Wat is ons beleid?

Deelname aan een verbonden partij wordt bepaald door doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van de taak. Op voorkomende beleidsterreinen stimuleren de hogere overheden samenwerking in een verbonden partij. Als voorbeeld geldt de jeugdzorg die na de transitie feitelijk bestaat uit 3 onderdelen: de landelijke, de bovenlokale en de lokale zorg. Het rijksbeleid is er op gericht om de bovenlokale zorg onder te brengen bij gemeenten of samenwerkingsverbanden met 100.000+ inwoners.

Wat is het belang voor de gemeenteraad?

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Allereerst voeren de “verbonden partijen” vaak beleid uit dat we in principe zelf ook kunnen uitvoeren. We mandateren als het ware de “verbonden partijen”. We houden de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma’s. Voor de raad blijft er dus nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma’s. Daarnaast zijn er de financiële risico’s die we met “verbonden partijen” kunnen lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. Bij het aangaan en onderhouden van contacten met “verbonden partijen” is van belang om:

- af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren;
- te bekijken welke manier de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals we voor ogen hebben;
- te zorgen dat we voldoende inhoudelijk en financieel inzicht hebben en houden in het uitvoeren van een taak.

Bestuur en toezicht

De meeste verbonden partijen van de gemeente zijn gemeenschappelijke regelingen, deze zijn gebaseerd op de wet gemeenschappelijke regelingen. Als publiekrechtelijke lichamen zijn bepalingen van Gemeentewet, Provinciewet of Waterschapswet ook voor de gemeenschappelijke regelingen van toepassing. Via vertegenwoordiging in dagelijks en/of algemeen bestuur is het toezicht (governance) geregeld. Voor de privaatrechtelijke rechtspersonen (de vennootschappen) hebben we minder instrumenten in handen. Hier maken we gebruik van de beschikbare wettelijke mogelijkheden als het stemrecht van de aandeelhouder en toezicht door raden van commissarissen.

Invloed

Over het algemeen is de invloed van de gemeente Rozendaal, vanwege de omvang en het belang, zeer klein te noemen. Van belang is voortdurend af te wegen welke bestuurlijke en ambtelijke capaciteit dan geïnvesteerd wordt in de betreffende verbonden partij gegeven dat belang.

Het is ook niet altijd noodzakelijk omdat de deelname van meerdere gemeenten in gemeenschappelijke regelingen ook voor een soort natuurlijk aantal “checks en balances” zorgt waar het gaat over bestuur en toezicht.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen worden onderscheiden in 3 groepen:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Stichtingen en verenigingen
- Coöperaties en vennootschappen (in Rozendaal niet van toepassing).

Gemeenschappelijke regelingen

Deelname in een gemeenschappelijke regeling gebeurt in de gevallen waarin de gemeente, taken waar zij verantwoordelijk voor is, niet anders dan in samenwerking met anderen kan uitvoeren. De Wet gemeenschappelijke regelingen regelt deze samenwerkingsvorm. Het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen wordt meestal gevormd door een afvaardiging van de deelnemers en de besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie wordt een stuk autonomie overgedragen aan de regeling. De door de gemeente aangewezen vertegenwoordigers in de besturen informeren college en raad over relevante ontwikkelingen. De betreffende organen leggen hun begroting, rekening en andere beleidsplannen voor aan de gemeente.

In verband met voorgeschreven wijzigingen op grond van de aanpassingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) presenteren wij onderstaand de informatie in de vorm die sinds 2015 is voorgeschreven. We hanteren de meest (officiële) beschikbare cijfers. In een enkel geval betreft het dan de jaarrekening 2017 omdat ten

tijde van het opstellen van de eigen jaarrekening de procedure voor het vaststellen van de jaarrekening 2018 bij de betreffende organisaties nog niet was afgerond.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (GR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 1 Veiligheid en Programma 7 Volksgezondheid en Milieu			
Openbaar belang	De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: <ul style="list-style-type: none"> a. Brandweezorg; b. Publieke gezondheid c. GHOR d. Rampenbestrijding en crisisbeheersing e. Gemeenschappelijke meldkamer 			
Ontwikkelingen	In 2015 is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. De raad van Rozendaal heeft daar op 30 september 2015 mee ingestemd.			
Financiële bijdrage	€ 75.044 per jaar (brandweer) en € 37.217 (volksgezondheid + JGZ 0-4)			
Risico	Op basis van inwoneraantal dragen wij bij aan de kosten.			
Financieel belang	-			
Bestuurlijk belang	De burgemeester en de wethouder sociaal domein zijn lid van het algemeen bestuur			
Financiële gegevens	1-1-2018		31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 5.964.000	Eigen vermogen	€ 7.368.000
	Vreemd vermogen	€ 14.246.000	Vreemd vermogen	€ 17.838.000
	Resultaat 2018	€ 1.437.000		

Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven) (GR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 6 Sociaal Domein			
Openbaar belang	Geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening. De missie van Presikhaaf bedrijven is: "In de regio midden Gelderland bieden we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hulp bij het verkrijgen van een betaalde baan".			
Ontwikkelingen	Besloten is tot een modulair afbouwen van het werkvoorzieningsschap. Presikhaaf houdt in zijn huidige vorm naar verwachting in 2020 op te bestaan. In 2018 is besloten de module werkgeverschap sociale werkvoorziening per 1 januari 2019 onder te brengen bij de MGR regio Centraal Gelderland.			
Financiële bijdrage	€ 36.361 (gelijk aan rijksbijdrage + bijdrage exploitatietekort)			
Risico	De mogelijke toekomstscenario's zijn voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. De risico's die hiermee samen hangen zijn daarbij in kaart gebracht. Elke scenario heeft een ander risico.			
Financieel belang	Naar rato van aantal WSW-ers betaalt Rozendaal mee aan tekorten			
Bestuurlijk belang	Van jan-april wethouder sociaal domein, van april-dec wethouder financiën lid van het algemeen bestuur			
Financiële gegevens	1-1-2018		31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 788.000	Eigen vermogen	€ 683.000
	Vreemd vermogen	€ 19.091.000	Vreemd vermogen	€ 8.381.000
	Resultaat 2017	- € 105.000		

Gelders Archief (GR)		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning	
Openbaar belang	Hoofdtak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland	
Ontwikkelingen	Geen	
Financiële bijdrage	€ 4.286 per jaar	
Risico	Na de reorganisaties draait het Gelders Archief met een positief resultaat. Dit heeft er toe geleid dat er een eigen vermogen is opgebouwd	
Financieel belang	Bij liquidatie zal Rozendaal hier haar bijdrage aan moeten leveren	
Bestuurlijk belang	Namens Rheden/Renkum en Rozendaal is de burgemeester van Renkum lid van het algemeen en dagelijks bestuur.	
Financiële gegevens	<p style="text-align: center;">1-1-2018</p> Eigen vermogen € 221.572 Vreemd vermogen € 19.521.077 Resultaat 2018 - € 12.002	<p style="text-align: center;">31-12-2018</p> Eigen vermogen € 209.570 Vreemd vermogen € 19.283.926

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) (GR)		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu en programma 8 (VHROSV)	
Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Tevens het belang van goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland	
Ontwikkelingen	Deze omgevingsdienst is per 1 april 2013 van start gegaan	
Financiële bijdrage	Basistaken worden uitgevoerd tegen uurtarief op basis van jaarlijks te sluiten overeenkomsten	
Risico	2018: € 25.159	
Financieel belang	N.v.t.	
Bestuurlijk belang	Eén lid algemeen bestuur uit Rozendaal. Eén lid dagelijks bestuur (wethouder Renkum) namens Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal	
Financiële gegevens	<p style="text-align: center;">1-1-2018</p> Eigen vermogen € 771.000 Vreemd vermogen € 3.122.000 Resultaat 2018 € 11.700	<p style="text-align: center;">31-12-2018</p> Eigen vermogen € 783.000 Vreemd vermogen € 4.883.000

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (GR)		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 4 Onderwijs en programma 6 Sociaal domein	
Openbaar belang	Adequaat en efficiënt vervoer van diverse doelgroepen	
Ontwikkelingen	De organisatie is in 2016 gestart	
Financiële bijdrage	€ 5.000,- per jaar voor de bedrijfsvoeringsorganisatie DRAN (plus de vervoerskosten)	
Risico	Geen	
Financieel belang	Door gezamenlijke sturing en beheersing van de uitvoeringstaken wordt getracht efficiency te bereiken	
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het bestuur (tot april wethouder mobiliteit, vanaf april wethouder sociaal domein)	
Financiële gegevens	<p style="text-align: center;">1-1-2018</p> Eigen vermogen € 0 Vreemd vermogen € 0 Resultaat 2017 € 0	<p style="text-align: center;">31-12-2018</p> Eigen vermogen € 0 Vreemd vermogen € 0

Jaarverslag 2018 nog niet beschikbaar

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (GR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 6 Sociaal domein			
Openbaar belang	Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband van 12 gemeenten in het sociaal domein. Via de module Inkoop koopt de regio gezamenlijk diensten in op het gebied van Wmo en Jeugdhulp. Gezamenlijk wordt de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm gegeven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners			
Ontwikkelingen	Met ingang van 2018 zijn naast de taken op het gebied van de Wmo en de Jeugdhulp ook taken op het terrein van onderwijs en participatie onder de MGR gebracht. Dat betekende dat de Gemeenschappelijke Regeling Onderwijszaken in 2018 is ontmanteld. In 2018 is besloten het werkgeverschap sociale wekvoorziening per 1 januari 2019 onder de MGR te brengen.			
Financiële bijdrage	Bijdrage van Rozendaal in 2018 plm € 3.500,-			
Risico	Geen			
Financieel belang	De regeling biedt een algemeen kader voor samenwerking op het gebied van het sociaal domein binnen de regio en voorziet in specifieke samenwerkingsmodules. Door gezamenlijke sturing en beheersing van de uitvoeringstaken wordt getracht efficiency te bereiken			
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het algemeen bestuur (tot april portefeuillehouder sociaal domein, na april portefeuillehouder financien). Deze heeft één stem.			
Financiële gegevens	1-1-2018		31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 1.198.689	Vreemd vermogen	€ 2.199.016
	Resultaat 2017	€ 0		

In het jaar zelf worden de kosten 1 op 1 bij deelnemers in rekening gebracht. Hierdoor is er geen sprake van een resultaat en ook geen eigen vermogen.

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen (GR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning			
Openbaar belang	Het gemeenschappelijk orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het gemeenschappelijk orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen (treedt per 1-1-2016 inwerking)			
Ontwikkelingen	Het gemeenschappelijk orgaan is eind 2015 in werking getreden. De samenwerking vindt plaats in vier portefeuillehoudersoverleggen voor economie, mobiliteit, wonen en milieu & duurzaamheid. De portefeuillehouders uit Rozendaal vertegenwoordigen daarin de gemeente.			
Financiële bijdrage	In 2018: € 2.372 (€ 1,50 x (afgerond) 1.500 inwoners), dit is inclusief € 1 voor de stichting Economic Board (zie ook verderop)			
Risico	Indien bij een jaarrekening een tekort ontstaat, passen de deelnemende gemeenten het tekort bij op basis van inwonertal.			
Financieel belang	-			
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het gemeenschappelijk orgaan. Elke deelnemende gemeente heeft één stem.			
Financiële gegevens	1-1-2018		31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 274.425	Eigen vermogen	€ 146.680
	Vreemd vermogen	€ 31.309	Vreemd vermogen	€ 63.063
	Resultaat 2018	- € 127.745		
Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen (Stichting)*				
De stichting is integraal onderdeel van het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen				

Overig waaronder stichtingen en verenigingen

Formeel gezien zijn dit, vanwege ontbreken bestuurlijk en financieel belang, geen verbonden partijen. Vanwege de sterke verbondenheid aan de gerelateerde verbonden partijen, zijn deze voor de volledigheid wel in deze paragraaf opgenomen.

Leisurelands (voorheen RGV) (Stichting)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 5 Openbaar groen, sport, cultuur en recreatie			
Openbaar belang	o.a. het verrichten van werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt			
Ontwikkelingen	Geen			
Financiële bijdrage	N.v.t.			
Risico	N.v.t.			
Financieel belang	De gemeente heeft 308 aandelen à € 1,- in het kapitaal van de vennootschap			
Bestuurlijk belang	Geen, Rozendaal wordt vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering door de portefeuillehouder economie			
Financiële gegevens	1-1-2018		31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 57.556.000	Eigen vermogen	€
	Vreemd vermogen	€ 21.679.000	Vreemd vermogen	€
	Resultaat 2018	€		

Jaarverslag 2018 nog niet beschikbaar

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) (Vereniging)				
Vestigingsplaats	Den Haag			
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning			
Openbaar belang	Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies			
Ontwikkelingen	Geen			
Financiële bijdrage	€ 3.090			
Risico	N.v.t.			
Financieel belang	N.v.t.			
Bestuurlijk belang	Stemrecht o.b.v. lidmaatschap			
Financiële gegevens	1-1-2018		31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 65.548.000	Eigen vermogen	€
	Vreemd vermogen	€ 81.229.000	Vreemd vermogen	€
	Resultaat 2018	€		

Jaarverslag 2018 nog niet beschikbaar

Stichting Veilig Thuis (zelfstandige stichting onder verantwoordelijkheid van de GR VGGM)		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 6 Sociaal Domein	
Openbaar belang	Een autonome, slagvaardige organisatie met als opdracht het uitvoeren van de wettelijke en overige taken van het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) voor de zestien gemeenten van Gelderland-Midden	
Ontwikkelingen	De stichting is op 1 april 2017 gestart.	
Financiële bijdrage		
Risico	N.v.t.	
Financieel belang	Geen	
Bestuurlijk belang	Er is een Raad van Toezicht bestaande uit ten minste vijf leden, waaronder leden van het college van deelnemende gemeenten, die benoemd worden door het AB van de VGGM	
Financiële gegevens	<p style="text-align: right;">1-1-2018</p> Eigen vermogen € 207.316 Vreemd vermogen € 768.723 Resultaat 2018 - € 158.520	<p style="text-align: right;">31-12-2018</p> Eigen vermogen € 48.796 Vreemd vermogen € 769.298

Bestuurlijk Partner Overleg VeluweAlliantie		
Vestigingsplaats	n.v.t.	
Programma	Programma 5 Openbaar groen, sport, cultuur en recreatie	
Openbaar belang	Een netwerkorganisatie die is gericht op promotie van de Veluwe ten behoeve van toerisme, recreatie en werkgelegenheid	
Ontwikkelingen	Gestart in 2018	
Financiële bijdrage	Op basis van inwoneraantal, 2019: € 200	
Risico	N.v.t.	
Financieel belang	Geen	
Bestuurlijk belang	Eén vertegenwoordiger van iedere partij neemt deel in de VeluweAlliantie	
Financiële gegevens	Deze gegevens zijn nog niet bekend	

Jaarverslag 2018 nog niet beschikbaar

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid is een belangrijk instrument in het kader van het ruimtelijke beleid. Het aantal grondexploitaties is in Rozendaal echter zeer gering.

Bij de jaarrekening wordt in deze paragraaf, voor zover van toepassing, op hoofdlijnen verslag gedaan van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten. Een aanvullende toelichting staat in de Grex De Del, deze bevat een verantwoording op het niveau van het individuele project.

Centraal daarin staat de ontwikkeling van locatie De Del. De ontwikkeling hiervan maakt woningbouw mogelijk op de percelen de Del 6 en 10. Het perceel de Del 6 bestaat uit twee voormalige voetbalvelden, de Del 10 is een voormalig tennis- en squashpark.

Voor de ontwikkeling van De Del is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met projectontwikkelaar Credo. In deze overeenkomst is bepaald dat Credo de gemeente een financiële kostenverhaalsbijdrage zal betalen. De totale ontwikkeling bestaat uit maximaal 64 woningen, waarvan 44 woningen door Credo worden gerealiseerd, de gemeente geeft de overige kavels uit.

Op grond van de meest actuele Grex (3-6-2019) is het geprognoseerde saldo van het plan De Del € 5,07 miljoen (op 31-12-2020). Met deze jaarrekening wordt voor de tweede maal tussentijds winst (€ 1,17 miljoen) genomen op het project. Die winst wordt tot een bedrag van € 4,3 miljoen gestort in de reserve kapitaallasten. Uit die reserve wordt de komende 40 jaar de kapitaallast van de school gedekt.

Economische situatie en actuele ontwikkelingen

De boekwaarde van het project is in 2018 afgenomen ten opzichte van één jaar geleden door de ondernomen activiteiten en vorderingen binnen het project. Mede door het herstel op de woningmarkt zien we veel belangstelling voor zowel de koop van woningen als kavels. Hierdoor neemt de zekerheid over de positief geraamde exploitatie van De Del verder toe. Tot en met 2018 zijn er van de 64 kavels 56 daadwerkelijk uitgegeven. Voor de overige 8 is voldoende belangstelling (slechts op 1 kavel is nog geen optie genomen) maar ontstaat er enige vertraging omdat potentiële kopers geen architect en/of aannemer kunnen vinden.

Lasten en baten in 2018

De werkelijke lasten voor de ontwikkeling van De Del bedroegen in 2018 afgerond € 394.000. Hier stonden verkoopopbrengsten tegenover van ruim € 2,2 miljoen. Op basis van de voorschriften is een deel van dat verschil als winst genomen en is het restant in mindering gebracht op de bestaande boekwaarde van het project (zie voor een nadere toelichting ook programma 8).

Risicomanagement in relatie tot weerstandsvermogen

Het risico op de grondexploitatie is een integraal onderdeel van het totale risicoprofiel van de gemeente, daardoor is een afzonderlijke reserve voor grondexploitaties niet nodig. Met de voortgang en belangstelling voor de kavels is het risico inmiddels nagenoeg nihil. Alleen voor het woonrijp maken (definitieve afronding van het plan) zou er nog sprake kunnen zijn van een risico wanneer de inflatie hoger is dan 2% per jaar.

Hoewel, gezien de voortgang van het project en de markt, de huidige risico's voor het project dus steeds kleiner zijn, is voorzichtigheidshalve in de risicoparagraaf een bedrag van € 50.000 opgenomen.

Paragraaf 8 Informatieveiligheid

Net als bij de opzet van de overige paragrafen gaat het dan in de begroting vooral om het beleid en de doelstellingen ten aanzien van informatiebeveiliging en bij de jaarrekening om de uitgevoerde activiteiten en resultaten. Via deze paragraaf legt het college aan de gemeenteraad verantwoording af over het informatieveiligheidsbeleid.

Doelstelling informatieveiligheidsbeleid

In 2013 hebben gemeenten gezamenlijk bepaald dat de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) door iedere gemeente wordt omarmd als hét normenkader voor de inrichting van informatieveiligheid in de gemeenten. Dit normenkader is opgesteld door de IBD (informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten). De BIG kan ook wel gezien worden als een gestandaardiseerde set van beveiligingsmaatregelen waarmee gemeenten kunnen waarborgen dat overheidsinformatie veilig is. De IBD zorgt ervoor dat de BIG actueel blijft en blijft voldoen aan internationaal geaccepteerde beveiligingsstandaarden, zoals de ISO 27001.

Uiteraard heeft ook de gemeente Rozendaal de ambitie om te voldoen aan de BIG. De BIG is echter geen doel op zich, het gaat om:

- zorgvuldig omgaan met gevoelige informatie;
- betrouwbare en continue dienstverlening;
- voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. privacy);
- beheersen van risico's.

BIG en ENSIA

ENSIA vloeit voort uit en is gebaseerd op de BIG en is het meetinstrument voor gemeenten om verantwoording af te leggen over de implementatie van de BIG. Gemeenten leggen hiermee “verticaal” verantwoording af aan verschillende toezichthouders voor de verschillende soorten informatie waarmee gemeenten werken. Daarnaast verantwoordt de gemeente zich ook horizontaal aan de gemeenteraad. ENSIA sluit aan op de gemeentelijke planning en control-cyclus. Zo krijgt het gemeentebestuur meer overzicht over de informatieveiligheid van hun gemeente.

Voorheen waren er aparte verantwoordingsprocedures voor de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet). Met ENSIA is dit nu gebundeld. Dat wil zeggen dat gemeenten in één keer slim verantwoording afleggen over het gebruik van zes registratiesystemen. Kortom, met ENSIA:

- heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier beter op sturen;
- sluit het verantwoordingsproces over informatieveiligheid aan op de gemeentelijke planning & control-cyclus;
- vermindert de verantwoordingsdruk bij gemeenten, omdat zes verantwoordingsprocedures zijn samengevoegd.

Bij ENSIA gaat het vooral om de beveiliging van overheidsinformatie in brede zin (waaronder persoonsgegevens).

Uitgevoerde activiteiten en resultaten

In 2017 is het informatieveiligheidsbeleid geactualiseerd, zijn informatieveiligheidsanalyses uitgevoerd en is op basis daarvan een actieplan informatieveiligheid opgesteld.

Op basis van de BIG werden destijds 300 maatregelen onderscheiden, uiteenlopend in zwaarte. Uit de analyses bleek dat Rozendaal nog 240 maatregelen (uiteenlopend van zwaar tot licht) zou moeten implementeren om volledig aan de BIG te voldoen. Deze worden jaarlijks geprioriteerd op basis van urgentie en uitgevoerd. In de periode 2018-2019 is de overgang van de BIG naar de BIO. Er worden nieuwe analyses gedaan (risico- en GAPanalyse), het informatieveiligheidsbeleid wordt aangepast en het plan van aanpak wordt geactualiseerd.

Informatieveiligheid is continue in beweging. Dat heeft ook zijn effect op de activiteiten die hierbij horen en die daardoor feitelijk continue gezien moeten worden op hun effectiviteit.

Uitvoering zelfevaluatie (ENSIA)

Onder meer zijn de informatieveiligheidsanalyses in 2017 opgesteld als voorloper van de ENSIA. Ook de ENSIA is in 2017 voor het eerst opgesteld en heeft vanaf 2018 feitelijk deels de informatieveiligheidsanalyse vervangen. In het tweede half jaar van 2018 is opnieuw een zelfevaluatie uitgevoerd waarmee een beeld is verkregen van de stand van zaken op dat moment en zijn de maatregelen voor 2019 bepaald.

Dit is de werkwijze die met ENSIA wordt beoogd waarmee gemeenten uiteindelijk voldoen aan de BIG.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet (informatieuitwisseling t.b.v. werk en inkomen)

De werkwijze van de ENSIA voorziet erin dat er jaarlijks een zogenaamde Collegeverklaring wordt afgegeven. Voor 2018 geldt daarbij dat er eveneens een audit diende plaats te vinden op DigiD en SUWInet. Voor Rozendaal geldt overigens alleen een audit op SUWInet vanwege het ontbreken van DigiD.

Bij de verklaring kan het volgende worden opgemerkt:

De externe IT auditor heeft bij de gemeente Rheden geconstateerd dat aan de normen gesteld in het SUWInet Normenkader Afnemers niet (geheel) werd voldaan. De gemeente Rheden heeft hiervoor inmiddels een verbeterplan kenbaar gemaakt aan de auditor en aan de gemeente Rozendaal. Daarnaast heeft de auditor de gemeente Rozendaal er op gewezen dat de gemeente meer in control dient te komen middels het ontvangen van rapportages en het zelf uitvoeren van controles. Hiervoor is inmiddels een verbeterplan opgesteld.

Verantwoordingsrapportage BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) en BGT (basiskaart grootschalige topografie)

Naast de collegeverklaring heeft het college de verantwoordingsrapportages voor de BAG en de BGT vastgesteld. De gemeente Rozendaal voldoet aan de wettelijke verplichting inzake de BAG en de BGT, waarbij de feitelijke werkzaamheden aan de gemeente Rheden zijn uitbesteed. In 2018 heeft de gemeente Rheden alle BAG-taken (inclusief die van Rozendaal) overgedragen aan de Connectie. In 2019 zullen nieuwe afspraken gemaakt moeten worden over het beheer van de BAG. In 2019 zal bezien worden of ook de werkzaamheden m.b.t. de BGT worden overgedragen aan de Connectie. Het borgen van de processen blijft een continue punt van aandacht in de steeds veranderende gemeentelijke organisaties Rozendaal en Rheden.

Incidenten

De CISO wordt door de medewerkers geïnformeerd over beveiligingsincidenten en legt deze vast ten behoeve van rapportages. Hieronder vallen o.a. inbreuken op en (ver)storingen in de informatietechnologie, datacommunicatie of andere infrastructurele voorzieningen die gevolgen kunnen hebben voor de continuïteit en integriteit van de bedrijfsprocessen evenals signaleringen dat het informatieveiligheidsbeleid niet wordt nageleefd. Eventuele incidenten of datalekken worden bijgehouden in een afzonderlijk register en wanneer van toepassing gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

In 2018 hebben zich geen informatieveiligheidsincidenten of datalekken voorgedaan.

AVG

Per 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Dat betekent dat er vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt dan niet meer.

De AVG zorgt onder meer voor:

- versterking en uitbreiding van privacyrechten van burgers;
- meer verantwoordelijkheden voor organisaties;
- dezelfde, uitgebreidere bevoegdheden voor alle Europese privacytoezichthouders, zoals de bevoegdheid om boetes tot 20 miljoen euro op te leggen.

De AVG richt zich vooral op de bescherming en een juist gebruik van persoonsgegevens (vertrouwelijkheid).

Naast de activiteiten in het kader van ENSIA zijn in 2018 ook de nodige activiteiten uitgevoerd om als gemeente Rozendaal aan de AVG te voldoen. Het belangrijkste actiepoint was de aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming (FG). Hiervoor is de samenwerking met de buurgemeenten gezocht als het gaat om een structurele oplossing. Vanwege de diversiteit in rollen is dit tot nu niet gelukt. Wij hebben er daarom voor gekozen de rol van FG bij een extern bureau te beleggen, deze geeft samen met de medewerkers van de gemeente concreet invulling aan de AVG.

In 2018 heeft dat geleid tot de volgende activiteiten in dit kader:

- **Bewustwordingscampagne privacy**
Met de medewerkers is een bewustwordingscampagne gestart met als doel: kennis vergroten van privacy, kennisnemen van het belang dat privacy heeft in de organisatie en concrete handvatten bieden om privacy te borgen in alledaagse situaties.
- **Actualiseren van het vewerkingsregister**
Het verwerkingsregister volgens de AVG bevat een aantal aanvullende (verplichte) onderdelen. Het aanpassen van het format voor het verwerkingsregister is als één van de eerste activiteiten ingezet. Het format voldoet op dit moment aan de vereisten volgens de AVG. Het aanvullen en actualiseren van alle inhoudelijke onderdelen in het verwerkingsregister wordt binnenkort afgerond.
- **Vaststellen van het privacy beleid**
Om het belang en de noodzaak van privacy in de organisatie weer te geven, is het privacy beleid herzien. Ondertussen is het aangepaste privacy beleid door het College van B&W vastgesteld. Het nieuwe privacy beleid geeft richting aan de overige activiteiten en inzet voor privacy in de organisatie.
- **Privacyverklaring**
Een privacyverklaring is bedoeld om aan inwoners en derden kenbaar te maken hoe de gemeente met persoonsgegevens om gaat. Een kenmerk van de privacyverklaring, is dat het moet verklaren hoe de gemeente daadwerkelijk handelt. Omdat privacy nog volop in ontwikkeling is in de gemeente Rozendaal, is als eerste actie een algemene privacyverklaring voor de website opgesteld. De privacyverklaring is inmiddels week vastgesteld en wordt binnenkort op de website gepubliceerd.
- **Verwerkingsovereenkomsten**
Als eerste activiteit met betrekking tot verwerkingsovereenkomsten is een model verwerkingsovereenkomst opgesteld voor de gemeente Rozendaal als verantwoordelijke. Verder zijn verschillende ingekomen verwerkingsovereenkomsten beoordeeld, waaronder de ketensamenwerking met MGR voor het sociaal domein. De activiteit om de verwerkingsovereenkomst met de gemeente Rheden te inventariseren en actualiseren is op dit moment nog in uitvoering.
- **Processen voor de rechten van betrokkenen en het proces datalekken**
In 2018 is een start gemaakt met het beschrijven en vaststellen van de processen voor de rechten van betrokkenen en het proces voor datalekken. Deze werkzaamheden worden op dit moment nog uitgevoerd en staan voor het tweede kwartaal 2019 op de planning.
- **Verantwoordelijkheden en rollen**
Er is gekeken naar de formele rollen en verantwoordelijkheden voor privacy. Op dit moment liggen de inhoudelijke taken voor informatiebeveiliging en privacy voornamelijk bij 1 medewerker, het verdient nog aandacht of dit wel houdbaar is voor de toekomst.

Deel 2

De jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten

Programma	Werkelijk	Begroting na	Werkelijk	Saldo
	2017	wijziging	2018	2018
Baten		2018		
0 Bestuur en ondersteuning	2.862.148	2.857.491	3.140.640	283.149
1 Veiligheid	1.928	1.725	2.043	318
2 Verkeer en vervoer	23.984	92.750	69.503	-23.248
3 Economie	0	0	0	0
4 Onderwijs	19.818	9.950	19.818	9.868
5 Sport, cultuur en recreatie	355	510	449	-61
6 Sociaal domein	104.297	102.500	85.827	-16.673
7 Volksgezondheid en milieu	387.872	404.118	439.556	35.438
8 VHROSV	3.270.320	2.117.984	2.342.535	224.551
<i>subtotaal baten programma's</i>	6.670.722	5.587.028	6.100.370	513.342
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>				
0 Bestuur en ondersteuning	214.487	1.975.232	1.915.129	-60.103
1 Veiligheid	0	0	0	0
2 Verkeer en vervoer	166.755	268.992	262.683	-6.310
3 Economie	0	0	0	0
4 Onderwijs	42.532	24.000	22.775	-1.225
5 Sport, cultuur en recreatie	2.496	32.500	20.918	-11.582
6 Sociaal domein	27.076	128.873	83.517	-45.356
7 Volksgezondheid en milieu	20.760	65.613	24.748	-40.865
8 VHROSV	4.780	175.000	236.847	61.847
<i>subtotaal onttrekkingen</i>	478.887	2.670.210	2.566.616	-103.594
Lasten				
0 Bestuur en ondersteuning	1.761.907	1.815.309	2.079.283	-263.974
1 Veiligheid	83.860	85.170	85.624	-454
2 Verkeer en vervoer	286.464	439.215	438.820	395
3 Economie	0	2.535	2.591	-56
4 Onderwijs	465.058	444.431	433.372	11.059
5 Sport, cultuur en recreatie	141.521	178.556	140.743	37.813
6 Sociaal domein	507.190	709.457	652.551	56.906
7 Volksgezondheid en milieu	356.910	401.109	376.796	24.313
8 VHROSV	1.100.583	2.270.159	1.226.468	1.043.691
<i>subtotaal lasten programma's</i>	4.703.492	6.345.941	5.436.248	909.693
<u>Toevoegingen aan reserves</u>				
0 Bestuur en ondersteuning	81.878	1.802.472	1.781.492	20.980
1 Veiligheid	0	0	0	0
2 Verkeer en vervoer	36.221	50.463	7.273	43.191
3 Economie	0	0	0	0
4 Onderwijs	14.313	7.050	0	7.050
5 Sport, cultuur en recreatie	0	0	20.918	-20.918
6 Sociaal domein	76.503	0	0	0
7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0
8 VHROSV	0	0	163.178	-163.178
<i>subtotaal toevoegingen</i>	208.915	1.859.985	1.972.860	-112.875
Saldo baten en lasten	1.967.230	-758.913	664.122	1.423.035
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	269.972	810.225	593.756	-216.469
Totaal saldo	2.237.202	51.312	1.257.879	1.206.567

Toelichting voordelig saldo

Het financiële resultaat van de jaarrekening 2018, inclusief de mutaties op reserves, bedraagt € 1.258.000 bij een begroot resultaat van € 51.000. Het verschil van € 1.207.000 is nagenoeg geheel toe te rekenen aan de tussentijds te nemen winst op De Del voor een bedrag van € 1.171.000. Het restantvoordeel van € 35.000 wordt veroorzaakt door een aantal kleinere plussen en minnen die bij de afzonderlijke programma's worden toegelicht.

Incidentele versus structurele afwijkingen

Uit de analyse van het resultaat van de jaarrekeningen over de afgelopen jaren blijkt (zoals bij de meeste gemeenten) dat de afwijkingen overwegend een incidenteel karakter hebben, daarmee onderdeel van het jaarlijkse rekeningresultaat zijn en verder niet van invloed op de financiële positie van de gemeente. Hierna zijn de volgende twee tabellen opgenomen om dat te illustreren:

- Tabel incidentele baten en lasten (> € 10.000 **niet** zijnde fluctuaties bestaand beleid);
- Tabel incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves.

Incidentele baten en lasten

	Werkelijk 31-12-2018
Totale lasten	5.436.248
Bommenregeling, bijdrage aan De Del (pr 0)	-217.000
Organisatieontwikkeling en inhuur (pr 0)	-110.000
Reconstructie fietspad Koningsweg (pr 2)	-327.000
(her)inrichten speelplaatsen (pr 5)	-21.000
Energietransitie (pr 7)	-10.000
Ontwikkeling Steenhoek en herziening bestemmingsplan (pr 8)	-74.000
Project De Del, kosten + vermindering boekwaarde (pr 8)	-1.116.000
Structurele lasten	3.561.248
Totale baten	6.100.370
Bommenregeling via algemene uitkering (pr 0)	-217.000
Subsidie fietspad Koningsweg (pr 2)	-69.000
Begraafrechten (pr 7)	-15.000
Project De Del, verkoop kavels (pr 8)	-2.274.000
Structurele baten	3.525.370

Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves.

		Werkelijk 31-12-2018
Totale toevoegingen aan reserves		1.972.860
Toevoegingen vanwege nota R&V*		-1.661.966
subtotaal		310.894
Instellen reserve energietransitie (pr 0)		-100.000
Overheveling van alg res naar res kapitaallasten (speelvoorziening, pr 5)		-20.918
Overheveling van alg res naar res kapitaallasten (restantkrediet school, pr 8)		-163.178
Structurele toevoegingen		26.798
Totale onttrekkingen aan reserves		2.566.616
Onttrekkingen vanwege nota R&V*		-1.661.966
subtotaal		904.651
Organisatieontwikkeling en inhuur (pr 0)		-110.000
Instellen reserve energietransitie (pr 0)		-100.000
Fietspad Koningsweg (pr 2)		-258.000
(her)inrichten speelplaatsen (pr 5)		-21.000
Laatste onttrekking t.b.v. sociaal domein (pr 6)		-86.000
Energietransitie (pr 7)		-10.000
Ontwikkeling Steenhoek en herziening bestemmingsplan (pr 8)		-74.000
Overheveling van alg res naar res kapitaallasten (restantkrediet school, pr 8)		-163.178
Structurele onttrekkingen		82.473

*met de nota reserves en voorzieningen zijn een aantal reserves opgeheven en overgeheveld naar andere reserves. Dit wordt via de exploitatie tot uitdrukking gebracht maar heeft per saldo geen effect op de exploitatie.

Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2018

De financiële toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de rekening 2018 is per programma, onder "Wat heeft het gekost?" opgenomen in de programmabladen in deel 1 "Het Jaarverslag".

Doordat het Jaarverslag (deel 1) en de Jaarrekening (deel 2) integraal in 1 boekwerk zijn opgenomen dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld gaat het college ervan uit dat hiermee aan (de bedoeling van) de voorschriften van het BBV wordt voldaan. Hetzelfde geldt voor een nadere toelichting op de reserves en de voorgeschreven indeling in taakvelden.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In onderstaande tabel zijn de overschotten en overschrijdingen op de lasten per programma opgenomen. De gemeenteraad autoriseert de budgetten op programmaniveau. Beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid vindt dan ook plaats op niveau van de totale lasten van een programma.

Bij een overschrijding is er formeel gezien sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Van belang is echter te kijken naar de aard van de overschrijding om te bepalen of deze onrechtmatigheid ook meetelt voor het oordeel over begrotingsonrechtmatigheid. Overschrijdingen tellen voor een oordeel over de begrotingsonrechtmatigheid niet mee wanneer:

- deze voortvloeien uit wettelijke voorschriften c.q. verplichtingen;
- deze geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet (voorbeeld reisdocumenten);
- sprake is van open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding;
- deze passen binnen het door de raad vastgestelde beleid tenzij de accountant vaststelt dat deze ten onrechte niet eerder zijn gemeld (terwijl dit wel had gekund) en dit in strijd met de budgetspelregels is.

Een voorbeeld: bij programma 0 zijn de lasten met € 264.000 overschreden. Het gaat hier echter om hogere uitgaven voor de raadsledenvergoeding die wettelijk is vastgesteld, bovendien staat hier een hogere vergoeding uit de algemene uitkering tegenover. Daarnaast is sprake van een "administratieve doorbetaling" van een vergoeding voor de bommenregeling die via de algemene uitkering is ontvangen ten behoeve van het project De Del.

In dit geval is er dus formeel wel sprake van een begrotingsonrechtmatigheid maar telt deze niet voor het oordeel hierover.

Programma	Constatering	Oordeel
0. Bestuur en ondersteuning	Overschrijding van € 264.000	Akkoord, telt niet mee voor het oordeel, heeft voor € 51.000 betrekking op door het Rijk doorgevoerd hogere voor raadsleden en voor € 217.000 op "doorbetaling" van vergoeding bommenregeling voor project De Del, voor beide is ook een vergoeding binnen de algemene uitkering ontvangen.
1. Veiligheid	Overschrijding van € 454	Akkoord, telt niet meer voor het oordeel, de bijlage voor de brandweertaken valt per saldo iets hoger uit dan begroot en vloeit voort uit de verplichte bijdrage aan GR VGGM
2. Verkeer en vervoer	Overschot van € 395	Akkoord
3. Economie	Overschrijding van € 56	Overschrijding, bedrag is vanwege geringe omvang niet tussentijds gemeld
4. Onderwijs	Overschot van € 11.000	Akkoord, wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere doorbetaling aan het Rhedens
5. Sport, cultuur en recreatie	Overschot van € 38.000	Akkoord, wordt veroorzaakt doordat extra budget voor speelvoorzieningen in 2018 dat uiteindelijk geactiveerd is in plaats van als last genomen in de exploitatie
6. Sociaal domein	Overschot van € 57.000	Akkoord, is conform verwachting over afgelopen jaren, in begroting 2019 is ook rekening gehouden met lagere uitgaven dan in 2018 begroot
7. Volksgezondheid en milieu	Overschot van € 24.000	Akkoord, heeft grotendeels te maken met feit dat extra buget voor energietransitie nog niet is besteed in 2018
8. VHROSV	Overschot van € 1.044.000	Akkoord, heeft betrekking op tussentijds te nemen winst voor De Del.

Conclusie

Naar het oordeel van het college is er in 2018 alleen sprake van een overschrijding bij programma 3 die formeel meetelt voor het oordeel maar niet van materiele betekenis is en ook niet in strijd met de budgetspelregels is.

Wet normering topinkomens (WNT)

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden als opvolger van de WOPT. Op basis van deze wet moeten in de jaarrekening de inkomens van de zogenaamde topfunctionarissen worden gepubliceerd, ongeacht de hoogte hiervan.

De topfunctionarissen binnen de gemeente Rozendaal zijn de griffier en de gemeentesecretaris.

Functie en naam	Gemeentesecretaris W.G Pieterse-Pook	Griffier K.M. Schaap
2018		
Beloning	78.570	63.574
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0	0
Voorziening tbv beloning betaalbaar op termijn	14.227	11.478
totaal	92.797	75.052
Duur dienstverband in boekjaar	1-1-2018 t/m 31-12-2018	1-1-2018 t/m 31-12-2018
Omvang dienstverband in gehele boekjaar	1,0 fte	1,0 fte
Verrichte uitkeringen wegens einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	n.v.t.	n.v.t.
Verplichte motivering van overschrijding WNT	n.v.t.	n.v.t.
2017		
Beloning	79.184	64.199
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0	0
Voorziening tbv beloning betaalbaar op termijn	11.719	9.083
totaal	90.904	73.281
Duur dienstverband in boekjaar	1-1-2017 t/m 31-12-2017	1-1-2017 t/m 31-12-2017
Omvang dienstverband in gehele boekjaar	1,0 fte	1,0 fte
Verrichte uitkeringen wegens einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.

Functie en naam	Gemeentesecretaris W.G Pieterse-Pook	Griffier K.M. Schaap
2018		
Beloning	78.570	63.574
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0	0
Voorziening tbv beloning betaalbaar op termijn	14.227	11.478
totaal	92.797	75.052
Duur dienstverband in boekjaar	1-1-2018 t/m 31-12-2018	1-1-2018 t/m 31-12-2018
Omvang dienstverband in gehele boekjaar	1,0 fte	1,0 fte
Verrichte uitkeringen wegens einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	n.v.t.	n.v.t.
Verplichte motivering van overschrijding WNT	n.v.t.	n.v.t.
2017		
Beloning	79.184	64.199
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0	0
Voorziening tbv beloning betaalbaar op termijn	11.719	9.083
totaal	90.904	73.281
Duur dienstverband in boekjaar	1-1-2017 t/m 31-12-2017	1-1-2017 t/m 31-12-2017
Omvang dienstverband in gehele boekjaar	1,0 fte	1,0 fte
Verrichte uitkeringen wegens einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	n.v.t.	n.v.t.
Verplichte motivering van overschrijding WNT	n.v.t.	n.v.t.

De WNT-norm voor 2018 bedraagt € 189.000.

Overzicht (lopende) investeringen en kredieten

Het betreft hier de investering waarvoor kredieten zijn aangevraagd en die uiteindelijk geactiveerd worden. De overige aangevraagde kredieten zijn (of worden) via een begrotingswijziging in de jaarrekening verwerkt en bij het betreffende programma nader toegelicht.

Overzicht lopende investeringen 2018

	Jaar	Krediet	Uitgegeven t/m 2017	Uitgegeven in 2018	Totaal uitgegeven (3 + 4)	Werkelijk beschikbaar (2 - 5)	Verwachte uitgaven	Nog beschikbaar (6 - 7)
	1	2	3	4	5	6	7	8
Wegen								
Veilige oversteek Schelmseweg	2016	350.000	44.438	197.253	241.691	108.309	27.825	80.484
Genestetlaan reconstructie	2018	375.000	0	19.148	19.148	355.852	355.852	0
Onderwijs								
Nieuwbouw school	2016	4.463.178	1.402.025	2.975.433	4.377.458	85.720	45.672	40.048
Facilitair								
Telefooncentrale	2018	8.000	0	7.212	7.212	788	0	788
Zonnepanelen/LED verlichting gemeentehuis	2018	33.887	0	19.526	19.526	14.361	0	14.361
Openbare werken								
Mercedes	2017	62.438	0	0	0	62.438	62.438	0

Waar de verwachte uitgaven op € 0 staan kan geconcludeerd worden dat de investering in 2018 is afgewikkeld.

Wegen

De werkzaamheden aan de veilige oversteek zijn in 2017 gestart en in 2018 feitelijk afgerond. De definitieve financiële afrekening (met de provincie) vindt in 2019 plaats. De Genestetlaan is in 2018 opgestart en zal in 2019 worden afgerond.

Nieuwbouw school

Het taakstellend krediet voor de bouwfase van de school bedraagt € 4.463.178 (€ 4,3 miljoen op basis van het raadsbesluit van 21 juni 2016 en € 163.178 als restant van twee eerdere kredieten). De school is in 2018 opgeleverd en in gebruik genomen, een aantal aan de investering gerelateerde activiteiten vindt nog in 2019 plaats. Bij de jaarrekening over 2019 kan het krediet dan definitief worden afgesloten.

Zoals eerder al besloten zal tegenover deze kapitaallasten een onttrekking aan de reserve kapitaallasten staan die gevoed wordt door de winst op De Del.

Facilitair

Investeringen zijn ruim binnen budget afgerond in 2018.

Mercedes

Deze investering bleek in 2017 met een jaar te kunnen worden uitgesteld. Een dag voor levering bleek deze echter bij de leverancier gestolen te zijn en zal daardoor in 2019 worden geleverd.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling per 31 december 2018

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

In het kader van het BBV zijn de voorwaarden om immateriële vaste activa op te voeren aangescherpt. Daardoor zal slechts zeer beperkt een immaterieel activum kunnen worden geactiveerd.

Materiële vaste activa

Afhankelijk van het soort investering worden de materiële vaste activa gewaardeerd tegen:

- De aanschaffings- of vervaardigingskosten verminderd met eventuele bijdragen (subsidies) van derden, (eventueel) beschikkingen over in verleden toegepaste extra of versnelde afschrijvingen;
- Bruto-activering, d.w.z. reserves worden niet in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

De normale jaarlijkse lineaire afschrijvingen zijn gebaseerd op de verordening ex. art 212 Gemeentewet die door de raad is vastgesteld op 28 maart 2017. Afschrijving vindt plaats met ingang van het eerste jaar na ingebruikname. De afschrijvingstermijnen zijn voor activa met een economisch nut:

- 40 jaar: nieuwbouw woonruimten, school- en bedrijfsgebouwen;
- 30 jaar (maximaal): rioleringen;
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, kantoren, school- en bedrijfsgebouwen;
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen en rioolgemaal;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken;
- 5 jaar: zware transportmiddelen; aanhangwagens; personenauto's; lichte motorvoertuigen;
- 3 jaar: automatiseringsapparatuur;
- niet; gronden en terreinen;

en voor activa met een maatschappelijk nut:

- 40 jaar (maximaal): klinkerwegen, pleinen, rotondes, lantaarnpalen openbare verlichting, waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
- 30 jaar (maximaal): parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
- 20 jaar (maximaal): geluidswallen
- 15 jaar (maximaal): armaturen openbare verlichting, asfaltwegen, asfaltpleinen en asfaltrotondes;
- 10 jaar: straatmeubilair, pompen en gemalen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. In hoeverre de beurswaarde afwijkt van de nominale waarde wordt aangegeven in de toelichting op de balans.

Vlottende activa

Vorraden

Deze worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Bouwgrond in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende activa

De liquide middelen en de overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat zoals dat volgt uit het overzicht van baten en lasten. In de balans worden de reserves gesplitst opgenomen in de volgende onderdelen:

- algemene reserve;
- bestemmingsreserves;
- gerealiseerde resultaat.

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn afzonderlijk opgenomen in “overzicht van reserves en voorzieningen”. Reserves worden gevormd conform de door de raad genomen besluiten. Onttrekkingen aan de reserves geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn afzonderlijk opgenomen in “overzicht van reserves en voorzieningen”. Aan de dotaties aan de volgende voorzieningen (middels verwerking in begroting gevoteerd door de raad) liggen meerjarige berekeningen ten grondslag:

- Riolerings;
- Pensioenen (oud)wethouders.

De jaarlijkse dotaties in deze voorzieningen zijn op een zodanig niveau vastgesteld dat de voorzieningen, binnen de daarvoor door de raad vastgestelde criteria, toereikend zijn om de ten laste van de voorzieningen komende uitgaven te dekken.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De waardering van vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer geschiedt tegen nominale waarde. Gedane aflossingen worden hierop in mindering gebracht.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar geschiedt tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde.

Overzicht baten en lasten

Exploitatierkening

De lasten en baten worden tegen nominale waarde zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De afschrijvingen worden conform de onder vaste activa genoemde criteria berekend.

Overhead

Conform het BBV worden er geen kosten voor overhead meer toegerekend aan de taakvelden, vanwege de brede eenmansfuncties geldt dit ook voor de salarislasten van medewerkers die niet tot de ondersteunde functies behoren. Derhalve komen alle personeelslasten (eigen en inhuur) en overige “bedrijfskosten” op het taakveld overhead (binnen programma 0) tot uitdrukking. Bij taakvelden waarvan de kosten in rekening worden gebracht bij derden (bijvoorbeeld afval en riool) wordt er in de berekening van de kosten (extracomptabel) wel rekening gehouden met een component voor bedrijfskosten.

Winstneming

Voor verliezen in de onderhanden werk (voor zover van toepassing), waaronder bouwgronden in exploitatie wordt een voorziening getroffen op het moment dat deze bekend zijn en winstneming geschiedt volgens de zogenaamde POC-methode.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Borg- en Garantstellingen

Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling (voor zover van toepassing) het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke personen en rechtspersonen borgstellingen of garantiestellingen zijn verstrekt. In de toelichting op de balans wordt een specificatie opgenomen ter zake van gewaarborgde geldleningen en garantiestellingen.

Balans per 31 december 2018

Activa		31-12-2018		31-12-2017
Vaste activa				
<i>Immateriële vaste activa</i>		0		0
<i>Materiële vaste activa</i>		4.951.225		1.748.154
- Investerings met een economisch nut	4.521.880		1.524.730	
- Investerings met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	168.506		178.785	
- Investerings met maatschappelijk nut	260.839		44.639	
<i>Financiële vaste activa</i>		1.529.866		1.475.660
- Overige langlopende leningen u/g	1.529.866		1.475.660	
- Schatkistbankieren > 1 jaar				
Totale vaste activa		6.481.091		3.223.814
Vlottende activa				
<i>Vorraden</i>		552.610		1.260.289
- Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	551.392		1.259.280	
- Gereed product en handelsgoederen	1.218		1.010	
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		5.208.069		7.244.702
- Vorderingen op openbare lichamen				
- Overige vorderingen	381.368		598.472	
- Rekening courantverhouding met Rijk	550.463		304.992	
- Schatkistbankieren	4.276.238		6.341.238	
<i>Liquide middelen</i>		345.039		35.222
- Kassaldi	622		976	
- Banksaldi	344.417		34.246	
<i>Overlopende activa</i>		46.607		9.395
- Overlopende activa	46.607		9.395	
Totaal vlottende activa		6.152.326		8.549.608
Totaal generaal		12.633.417		11.773.423

Passiva		31-12-2018		31-12-2017
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		10.394.833		9.730.710
- Algemene reserve	5.165.724		4.285.557	
- Bestemmingsreserve	3.971.230		3.207.952	
- Gerealiseerd resultaat	1.257.879		2.237.202	
<i>Voorzieningen</i>		968.404		867.906
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	248.404		230.906	
- Onderhoudsegalisatie voorzieningen				
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	720.000		637.000	
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar</i>		0		0
- Waarborgsommen				
Totaal vaste passiva		11.363.236		10.598.616
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		1.268.214		1.122.332
- Banksaldi				
- Overige schulden	1.268.214		1.071.380	
- Vooruitontvangen subsidies			50.952	
<i>Overlopende passiva</i>		1.967		52.475
- Overlopende passiva	1.967		52.475	
Totaal vlottende passiva		1.270.181		1.174.806
Totaal generaal		12.633.417		11.773.423

Toelichting op de balans

In deze toelichting op de balans worden alleen cijfermatige staatjes opgenomen wanneer er daadwerkelijk sprake is van een nadere uitsplitsing van onderdelen van de balans, naast relevant inhoudelijke toelichtingen op balansmutaties.

Activa

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Zie balans.

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2018
Activa economisch nut							
Gronden en terreinen	69.202	0		5.334			63.868
Woonruimten	0						0
Bedrijfsgebouwen	1.402.507	2.975.433		0			4.377.940
Vervoersmiddelen	0						0
Machines, apparaten en installaties	41.555	37.524		24.713			54.367
Speeltoestellen	0	20.918		0			20.918
Overige materiele vast activa	11.466	0		6.678			4.788
Activa economisch nut met mogelijkheid van heffing							
Riolering	178.785	0		10.279			168.506
Activa met maatschappelijk nut							
Grond-, weg en waterbouw werken	44.639	216.400		201			260.839
Totaal	1.748.154	3.250.276	0	47.205	0	0	4.951.225

De toename van de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen is toe te schrijven aan de kosten voor de nieuwe school, onder de machines wordt de toename veroorzaakt door de installatie van ledverlichting, zonnepanelen en aanschaf van een nieuwe telefooncentrale. Tot slot komt een deel van de investering (in 2019 volgt eindafrekening) voor de veilige overstreek onder de activa met een maatschappelijk nut tot uitdrukking. Daarnaast heeft er reguliere afschrijving plaatsgevonden op de bestaande activa.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2017	Bijstorten	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2018
Effecten	142.941	195	195	142.941
Lening aan NUON	55.180	0	0	55.180
Langlopende lening Rabobank	1.277.539	54.206	0	1.331.745
Totaal	1.475.660			1.529.866

De toename op de langlopende lening van de Rabobank betreft de bijgeschreven rente over 2017, die feitelijk na 1 januari 2018 is ontvangen.

Flottende Activa

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Opbrengsten	Winst	Boekwaarde 31-12-2018	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2018
Grondexploitatie De Del	1.259.280	394.890	2.274.306	1.171.529	551.392		551.392
Voorraad huwelijksboekjes en eigen verklaringen	1.010	1.392	1.183		1.218		1.218
Totaal	1.260.289	396.282	2.275.489	1.171.529	552.610	0	552.610

De kosten voor bouw- en woonrijp maken bedroegen in 2018 € 376.000 waar een opbrengst van ruim € 2,2 miljoen tegenover stond. Conform de nieuwe boekhoudvoorschriften wordt op basis van de zogenaamde POC-methode in 2018 een winst genomen van ruim € 1,2 miljoen. Hierdoor is de boekwaarde uiteindelijk met € 670.000 verlaagd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Saldo 31-12-2018	Voorziening oninbaarheid	Gecorr saldo 31-12-2018	Gecorr saldo 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	550.463	0	550.463	304.992
Uitzettingen bij de schatkist looptijd	4.276.238	0	4.276.238	6.341.238
Overige vorderingen	417.425	36.057	381.368	598.472
Totaal	5.244.126	36.057	5.208.069	7.244.702

De vordering op openbare lichamen betreft de declaratie bij het BTW-compensatiefonds over 2018. Het lagere saldo op de schatkist komt doordat de feitelijke uitgaven voor de school in 2018 hoger waren dan de feitelijke ontvangsten voor De Del.

	Saldo 31-12-2018
<u>Overige vorderingen :</u>	
Obligaties 7,5% tot 2023	10.721
Lening	14.110
Afr. Veluwezoom 2018	14.313
Gemeentefonds verrekening 2018	14.761
BVO DRAN afr. 2017/2018 + solidariteitsfonds	16.136
Bouwvergunning	17.402
Rabo rente 2018	54.477
Debiteuren bijstand	88.408
Bijdrage veluwezoom nieuwbouw	150.000
Overige vorderingen	37.098
Voorziening dubieuze debiteuren	-36.057
Totaal	381.368

De overige vorderingen bestaan uit nog te ontvangen bedragen die betrekking hebben op 2018 maar die nog niet als debiteur geregistreerd staan als de daadwerkelijke debiteuren per 31 december. In bovenstaand overzicht zijn de vorderingen boven de € 10.000 specifiek benoemd. De vorderingen onder € 10.000 zijn opgenomen in 1 saldo.

De voorziening dubieuze debiteuren is ten opzichte van 2017 met € 3.000 verlaagd vanwege lagere risico's binnen de "debiteuren bijstand".

Kwartaal	Drempel	Gemiddeld buiten de schatkist gehouden
1e kwartaal	250.000	92.575
2e kwartaal	250.000	76.240
3e kwartaal	250.000	69.741
4e kwartaal	250.000	119.992

Liquide middelen boven de € 250.000 dienen verplicht bij de schatkist te worden aangehouden. In bovenstaande tabel is per kwartaal aangegeven welk bedrag gemiddeld op de eigen bankrekening is aangehouden.

Liquide middelen

	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018
Kassaldi	976	622
<u>Bankssaldi:</u>		
BNG bank	11.753	321.833
Rabobank	15.906	20.921
Effectenrekening ABN AMRO	6.383	1.189
Overige rekeningen (belastingen)	204	474
Totaal	35.222	345.039

Deze rekeningen hebben allemaal het karakter van een rekening courant.

Overlopende activa

	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018
Overlopende activa (vooruitbetaalde bedragen)	9.395	46.607
Totaal	9.395	46.607

Het saldo heeft betrekking op bedragen die in 2018 al zijn betaald maar feitelijk betrekking hebben op 2019, zoals abonnementskosten, voorschotten aan gemeenschappelijke regelingen maar vooral verzekeringspremies.

Passiva

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten, waarbij het resultaat als afzonderlijk onderdeel van het eigen vermogen is opgenomen.

	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018
Algemene reserve	4.285.557	5.165.724
Bestemmingsreserves	3.207.952	3.971.230
Gerealiseerd resultaat	2.237.202	1.257.879
Totaal	9.730.710	10.394.833

Het resultaat over 2018 is nagenoeg geheel toe te schrijven aan de tweede winstneming op De Del (ruim € 1,2 miljoen). Dat bedrag zal in 2019 (na het besluit over de resultaatbestemming worden toegevoegd aan de reserve kapitaallasten.

Verloopoverzicht reserves

	Saldo 1-1-2018	Onttrekkingen	Toevoegingen	Saldo 31-12-2018
Algemene reserve	4.285.557	648.282	1.528.449	5.165.724
Bestemmingsreserves				
Reserve monumenten	25.959	0	0	25.959
Reserve sociaal domein	703.671	83.517	0	620.154
Vervangingsreserve inventaris gemeentehuis	49.137	0	20.058	69.195
Vervangingsreserve tractie openbare werken	119.960	119.960	0	0
Reserve schilderwerk	20.058	20.058	0	0
Reserve digitalisering	130.400	0	0	130.400
Reserve onderwijs algemeen	1.070.164	1.070.164	0	0
Reserve fietspaden	280.961	258.410	125.000	147.551
Reserve wegen	79.524	0	3.000	82.524
Reserve begraafplaats	67.538	0	0	67.538
Reserve dekking kapitaallasten	333.796	30.307	2.433.555	2.737.044
Reserve energietransitie	0	9.135	100.000	90.865
Reserve Presikhaaf	33.565	33.565	0	0
Reserve WWB inkomensdeel	293.219	293.219	0	0
Subtotaal	3.207.952	1.918.335	2.681.613	3.971.230
Totaal	7.493.509	2.566.616	4.210.062	9.136.954

Voor een nadere toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves, verwijzen we naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voorzieningen

Op de balans is een voorziening opgenomen voor pensioen- en wachtgeldverplichtingen voor wethouders (€ 248.000) en voor de egalisatie van kosten (en tarieven) voor riolering (€ 720.000). Voor een nadere toelichting wordt eveneens verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De gemeente Rozendaal heeft sinds 2001 geen lening meer afgesloten.

Flottende Passiva

Netto flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Saldo 31-12-2017	Ver- meerderingen	Ver- minderingen	Saldo 31-12-2018
Banksaldi	0	0	0	0
Overige schulden	1.071.380	17.186.659	17.040.778	1.268.214
Vooruitontvangen subsidies	50.952		50.952	0
Totaal	1.122.332	17.186.659	17.091.730	1.268.214

Onder de overige schulden zijn de crediteuren per 31 december 2018 opgenomen en nog te betalen bedragen die betrekking hebben op 2018 maar waarvoor niet tijdig een factuur is ontvangen. In onderstaand overzicht zijn bedragen boven de € 10.000 specifiek benoemd, bedragen daaronder zijn samengenomen in 1 saldo.

	Saldo 31-12-2018
<u>Overige schulden :</u>	
Gem. Rheden uitvoering wabo 2018	10.125
Ziut ov dorpsschool 3e termijn	10.422
Boudewijn week 48 tm 51	10.842
Rheden jeugd/Wmo 2017	14.000
Stolwijk interim 2018	15.186
Falco box met scharnierdak	16.780
WKR Heffing 2018	19.622
Nijha 3e termijn Dorpsschool	23.617
ICT Rheden 2018	25.761
Groundlevel zitelementen	34.074
Klomps oplevertermijn 13-11-2018	51.578
Liemers woonrijp De Del	72.259
Liemers 2e termijn woonrijp schoolterrein	104.131
Liemers 3e termijn woonrijp school	109.762
Rheden soza 4e kw 2018	117.917
Btw 4e kw 2018	144.955
Uitvoeringskosten Rheden 2018 sociaal domein	221.904
	241.747
Overige schulden	
Totaal	1.244.680

(Overige) niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Artikel 53 BBV bepaalt onder meer dat in de toelichting van de balans wordt vermeld:

de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de provincie of de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden.

De Commissie BBV heeft hierover de volgende stellige uitspraak gedaan: “neem meerjarige contracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, op in de toelichting op de jaarrekening bij de ‘niet uit de balans blijvende verplichtingen’ voor het volle bedrag waarover het contract is afgesloten”. Wanneer er bijvoorbeeld sprake zou zijn van een onrechtmatigheid bij de contractverlening, zou deze jaarlijks in de afweging naar de controleverklaring kunnen blijven doorwerken omdat de gemeenteraad geen afwijkingen van hogere regelgeving kan sanctioneren.

Verder is hierover in de financiële verordening van de gemeente het volgende opgenomen:

Overwegende dat de verplichtingen die voortvloeien uit meerjarige contracten deel uitmaken van de lasten in de meerjarenbegroting en de balans een overzicht van alle activa en passiva bevat, neemt het college onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen, verplichtingen op die niet op één of andere wijze uit de meerjarenbegroting dan wel balans blijken met een belang groter dan € 10.000.

De gemeente Rozendaal kent sinds een aantal jaren geen waarborgen en garanties meer. Ook voor overlopende vakantiedagen en vakantietoelagen (conform de bedoeling van het Besluit Begroting en Verantwoording) is geen verplichting of voorziening opgenomen. De werkelijke lasten hiervan komen tot uitdrukking in het jaar van uitbetaling.

Met inachtneming van bovenstaande vallen, op dit moment, onderstaande zaken onder de voorwaarden.

Contract afvalinzamelaar

De gemeente Rozendaal is begin 2014 een contract voor 5 jaar aangegaan ten behoeve van de inzameling van de verschillende afvalstromen. Het contract loopt van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2019. De jaarlijkse last hiervan bedraagt € 66.405 en de totale waarde van het contract bedraagt daarmee € 330.225. De restant contractwaarde per 31-12-2018 bedraagt € 66.405.

Eigen bijdragen WMO van het CAK

Met betrekking tot de WMO-eigen bijdragen van het CAK is bij alle gemeenten sprake van een onzekerheid. Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO en

inkomensgegevens van de aanvrager In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, maar door het CAK. Door privacyoverwegingen is de gegevensverstrekking van het CAK aan de gemeente Rozendaal ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Bij de gemeente Rozendaal zijn de eigen bijdragen beperkt tot een totaalbedrag van ongeveer € 11.000 en daarmee niet materieel van aard.

Single information, single audit (SiSa)

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 37.894	€ 3.900	€ 12.467	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 13.227	€ 0	€ 12.206	€ 2.931	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de gemeente Rozendaal

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeente Rozendaal te Rozendaal gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de gemeente Rozendaal op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in Normenkader 2018 gemeente Rozendaal.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. het overzicht van baten en lasten over 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 31 januari 2017 en het normenkader en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Rozendaal zoals vereist in de wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Lid van:
stolwijk kennisnetwerk

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurius 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 74.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad geen specifiek bedrag overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen rapporteren. Wij rapporteren alles boven de € 3.700 (5% rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Haast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Lid van:
stolwijk **kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t: 0314 36 91 11

Mercurion 3
6803 PX Zevenaar
t: 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075 20.992.B.01
iban NL10ABN40446421928

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in normenkader 2018.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening. De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een overzicht van onze verantwoordelijkheden inzake de controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de NBA www.nba.nl.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Doetinchem, 11 juni 2019

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gossetink-Wolbrink RA

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Lid van:
stolwijk **kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6803 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kk 09197964
btw NL0075 20.992.8.01
iban NL10ABNAD446421928